

**การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่**

นางสาวศิริกานดา รัตนงาม

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2552

**The Study of the Development of House and Land tax Administration of
Local Government Organizations in Chiang Mai Province**

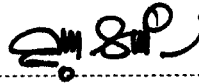
Miss Sirikanda Rattanangam

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University**

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อและนามสกุล นางสาวศิริกานดา รัตนงาม
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จุ้ยโค

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

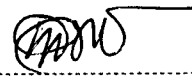
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เชาวลิค)

กรรมการ

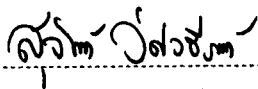
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จุ้ยโค)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 11 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาวศิริกานดา รัตนงาม ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. จีระ ประทีป (2) รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จุ้ยโต

ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (2) ศึกษาปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 154 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบล จำนวน 54 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลเมือง จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการสำนักการคลังเทศบาลนคร จำนวน 1 คน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 210 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีหัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้จัดทำประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีมีการประชุมวางแผนการจัดเก็บและสำรวจผู้อยู่ในข่ายชำระภาษี การดำเนินการรับชำระภาษีเมื่อผู้รับประเมินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งประเมินทันที และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีได้มีการทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษี (2) ปัญหาสำคัญของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน คือ การประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของปีงบประมาณที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ยอดการประมาณการจึงต่างจากยอดการจัดเก็บภาษีจริง ผู้เสียภาษีขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการจัดเก็บในเรื่องอำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอ การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีประสบปัญหาผู้เสียภาษีเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้ทราบ (3) แนวทางการพัฒนาควรใช้ข้อมูลจากผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษีมาประกอบการจัดทำประมาณการรายได้ ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้เสียภาษี ส่วนอำนาจในการเปรียบเทียบปรับควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ

คำสำคัญ ภาษีโรงเรียนและที่ดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

Thesis title: The Study of the Development of House and Land tax Administration of Local Government Organizations in Chiang Mai Province

Researcher: Miss.Sirikanda Rattanangam ; **Degree:** Master of Public Administration

Thesis advisors: (1) Dr.Chira Prateep , Associate Professor; (2) Dr.Saneh Juito Associate Professor;

Academic year: 2009

Abstract

This research aimed to (1) study house and land tax administration of Local Government Organizations (2) investigate problems of house and land tax administration of Local Government Organizations . (3) propose appropriate approaches for the developing of house and land tax administration of Local Government Organizations.

The research studied whole population comprised 210 subjects who were 154 heads of Finance Sub-division of Local Administrative Organizations, 54 directors of Finance Division of Sub-district Municipalities, 2 directors of Finance Division of Municipalities and 1 director of Finance Bureau of Municipality. Instruments used in this research were questionnaire and structured interview. Statistical methods employed in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

According to research findings, (1) heads of the Finance Section were responsible for the estimation of revenue which was based on actual revenue of previous fiscal year, as for the preparation of tax collection , meetings were held to plan the collection activities and the survey of tax payer prospects; in tax collection process, the tax payers were informed the result of tax assessment immediately when they submitted an asset declaration form to the assessment officials; as for taxation following up and impelling process, noticed letter were sent to tax payers (2) major problems of house and land tax administration were: revenue estimation based on the previous fiscal year revenue caused the incorrect estimation of the actual revenue, lack of knowledge and understanding of related rules and regulation of tax payers; in tax collection process, the penalty fine authority belonged to District Offices; in taxation following up and impelling process, the entrepreneurs closed down their business without notification (3) ways to develop house and land tax administration were: tax revenue estimation should be based on data of tax payers prospects, training on related rules and regulations should be provided to tax payers, penalty fine should be authorized to Local Government Organizations, and survey of tax payer prospects should be conducted constantly all through the fiscal year.

Keywords House and Land Tax, Local Government Organizations, Chiang Mai Province

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ ชัยโต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และรองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เชาวลิต ผู้อำนวยการสถาบัน
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคุณวิลาวัลย์ แสงโรจน์ อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ได้กรุณาให้
คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และขอขอบพระคุณเพื่อนหัวหน้าส่วน
การคลัง ผู้อำนวยการกองคลัง และผู้อำนวยการสำนักการคลัง ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดเชียงใหม่ทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัว เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้
กำลังใจตลอดมา

ศิริกานดา รัตนงาม

พฤศจิกายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดการปกครองท้องถิ่น	8
รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	34
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	62
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินของจังหวัดเชียงใหม่	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	84
ประชากร	84
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการวิเคราะห์การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	89
ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	113
ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	124

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
สรุปการวิจัย	146
อภิปรายผล	152
ข้อเสนอแนะ	157
บรรณานุกรม	159
ภาคผนวก	164
ก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม).....	165
ข แบบสอบถาม.....	167
ค แบบสัมภาษณ์.....	189
ง แบบตัวอย่างการกำหนดราคาเข้ามามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร.....	194
จ แบบตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองประเมินค่ารายปี และแบบตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณา การประเมินใหม่.....	201
ฉ ตัวอย่างแผนการปฏิบัติการจัดเก็บภาษี โรงเรือนและที่ดิน.....	209
ประวัติผู้วิจัย	213

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนสมาชิกสภา อบจ. และจำนวนรองนายก อบจ.	16
ตารางที่ 4.1 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามข้อมูลทั่วไป	89
ตารางที่ 4.2 จำนวนและคำร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอน การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน	93
ตารางที่ 4.3 จำนวนและคำร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน	96
ตารางที่ 4.4 จำนวนและคำร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	106
ตารางที่ 4.5 จำนวนและคำร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอน การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	110
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียน และที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน	113
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียน และที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน	115
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียน และที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	118
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียน และที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ..	121
ตารางที่ 4.10 จำนวนและคำร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน	125
ตารางที่ 4.11 จำนวนและคำร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน	127
ตารางที่ 4.12 จำนวนและคำร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	135
ตารางที่ 4.13 จำนวนและคำร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	140

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546	15
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และฉบับที่ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546	23
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไข เพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546	29

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารราชการของไทย มีโครงสร้างประกอบด้วย การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารตามหลักการกระจายอำนาจ เพื่อให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยการเลือกผู้แทนของตนเข้าบริหารงาน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มี 2 หน่วยงาน ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีกิจการที่อาจกระทำได้ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีสุสานและฌาปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ฯลฯ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จากหลายแหล่ง ได้แก่ ภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนด ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับ รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ พันธบัตร หรือเงินกู้ เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เงินที่มีผู้อุทิศให้ และรายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ

ทั้งนี้ภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองมีอยู่ 3 ประเภท คือ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ต่อเนื่องไปกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ส่วนทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง และที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างนั้น และในปีที่ผ่านมาได้มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น เช่น ให้เช่า ใช้เป็นที่ทำการค้าขาย ที่ไว้สินค้า ที่ประกอบอุตสาหกรรม ให้ญาติ บิดา มารดา บุตร หรือผู้อยู่อาศัย หรือใช้ประกอบกิจการอื่น ๆ เพื่อหารายได้ และไม่เข้าข่ายยกเว้นตามกฎหมาย ส่วนภาษีป้าย ป้ายที่ต้องเสียภาษีป้าย ได้แก่ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ในที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมาย ที่เขียนแกะสลัก จารึกหรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีใดๆ และไม่ใช่อุปกรณ์ที่รับการยกเว้นภาษีป้าย และภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามราคาปานกลางที่ดินและตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ ส่วนที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ ที่ดินที่เป็นของบุคคลหรือคณะบุคคล ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือสิทธิครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ พื้นที่ดิน และพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย โดยไม่เป็นที่ดินที่เจ้าของที่ดินได้รับการยกเว้นภาษีหรืออยู่ในเกณฑ์ลดหย่อน

จากที่กล่าวมาข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องพยายามหาวิธีการในการบริหารจัดการภาษีที่ต้องจัดเก็บเองทั้ง 3 ประเภท เพื่อเป็นรายได้ซึ่งใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ และที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง โดยเน้นหลักครอบคลุมทั่วถึง ถูกต้อง ยุติธรรม และเท่าเทียมกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ตลอดจนปัญหาในการบริหารรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพื่อจะได้เสนอแนวทางในการบริหารรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ให้การจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินเพิ่มขึ้น

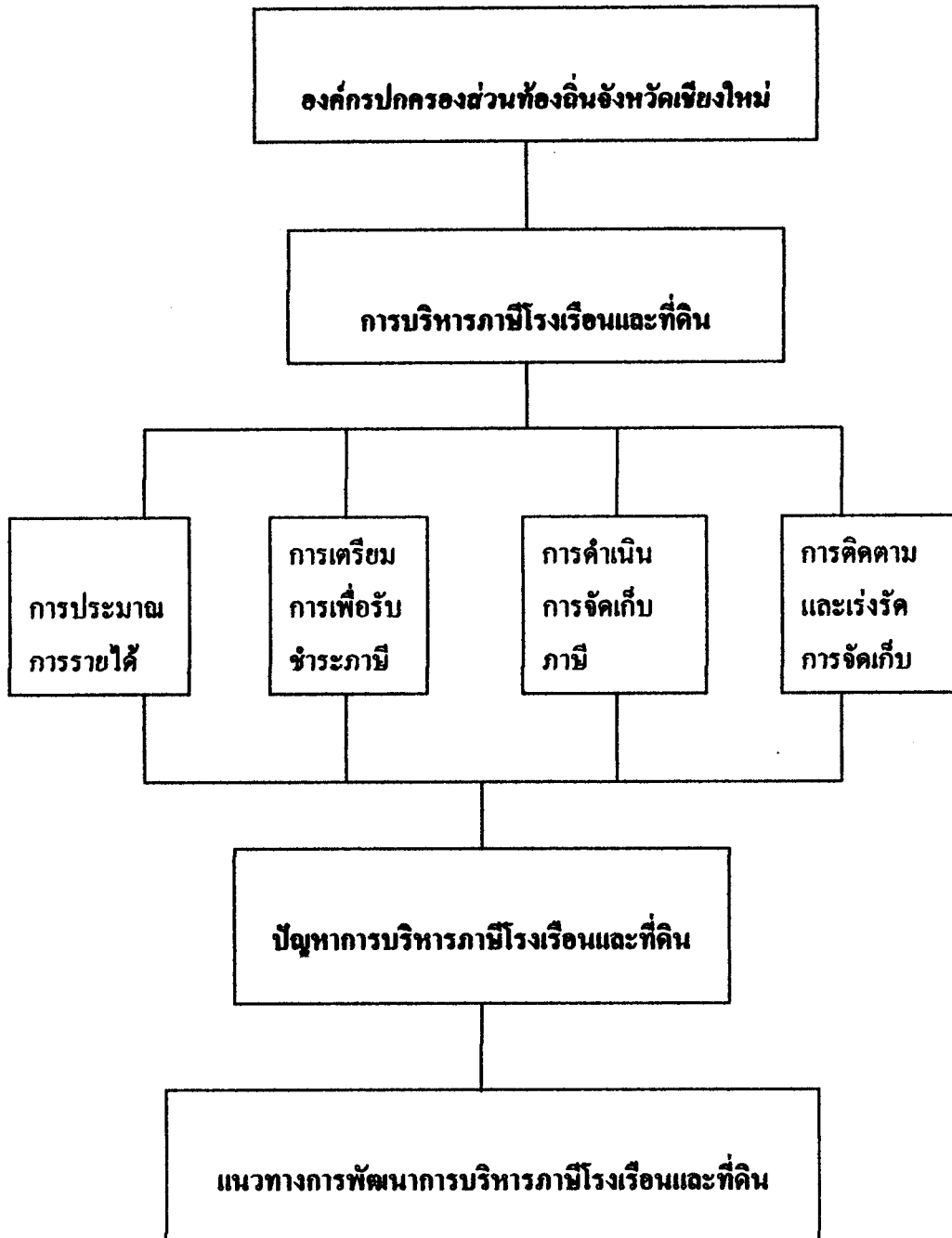
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ขั้นตอนในการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

4.2 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง การประมาณการล่วงหน้าว่าการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีงบประมาณถัดไปจะประมาณการไว้เท่าไร ส่วนใหญ่การประมาณการรายได้ของภาษีโรงเรือนและที่ดินจะใช้การประมาณการจากรายจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา หรือประมาณการจากข้อมูลการสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

4.3 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง การสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษี การประชุมวางแผนการดำเนินการจัดเก็บภาษี การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชำระภาษีทราบกำหนดการรับชำระภาษี การจัดเตรียมคำสั่ง และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษี

4.4 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง การรับแบบแจ้งรายการทรัพย์สินจากผู้รับประเมิน การแจ้งประเมินให้ผู้รับประเมินทราบยอดค่าภาษี ตลอดจนการรับชำระเงินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินเพื่อนำเข้าเป็นเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล, เทศบาลตำบล, เทศบาลเมือง, และเทศบาลนคร)

4.5 การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง การติดตามและเร่งรัดผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินให้มาชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

4.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่

4.7 ราคาเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร หมายถึง ราคาเช่าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการคำนวณค่ารายปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

4.8 ค่ารายปี หมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง ๆ

4.9 ปีภาษี หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของแต่ละปี

4.10 ผู้รับประเมิน หมายถึง บุคคลผู้พึงชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน

4.11 พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับแบบแสดงรายการทรัพย์สิน ประเมินภาษี และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

4.12 พนักงานเก็บภาษี หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่จัดเก็บ รับชำระ รวมทั้งเร่งรัดให้ชำระภาษี และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ทำให้ทราบการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

5.2 เป็นแนวทางในการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น
 - 1.3 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น
 - 1.4 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น
 - 1.5 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.6 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.1 กฎหมายที่เป็นที่มาของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.2 ประเภทรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.3 รายละเอียดของประเภทภาษีและค่าธรรมเนียม
 - 2.4 ประชาชนเกี่ยวข้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร
3. การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินของจังหวัดเชียงใหม่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ (William A. Robson, 1953 : 574)

อีไมล์ เจ. ซัดซี (Emile J. Sady) อ้างในอุทัย หิรัญโต (2523 : 4) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำกว่าจากรัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจการ ในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษี เจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539) สรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ ดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย จัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายสภาพเป็น รัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

อุทัย หิรัญโค นิชามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

สรุป การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่พอสมควร และต้องไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐและอยู่ภายใต้การควบคุม ตรวจสอบจากส่วนกลางโดยการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง

1.2 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ชวงส์ ฉายะบุตร (2539 : 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง

และถ้าซ้ำ หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องช่วยให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้าง แต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

1.3 ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นได้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองของชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐหรือประเทศ ชุมชน หรือ community หมายถึง ผู้คนที่อยู่รวมกัน ตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยทั่วไปสมาชิกของชุมชนมักมีความเกี่ยวพันกันทางใดทางหนึ่งหรือหลาย ๆ ทาง เช่น มีเชื้อสายเผ่าพันธุ์เดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน มีวัฒนธรรมประเพณีเดียวกัน มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน หรืออพยพย้ายถิ่นฐานมาด้วยกัน สมาชิกของชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่ง มักมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกท้องถิ่น และมีความสนใจร่วมกัน

2. ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีอัตตาณัติ (autonomy) หรืออำนาจอิสระในการปกครองตนเอง เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้อย่างเป็นอิสระตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในท้องถิ่นชุมชนท้องถิ่นจำเป็นที่จะต้องมีอัตตาณัติ หรืออำนาจอิสระ อย่างเพียงพอในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง ชุมชนท้องถิ่นสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างเป็นอิสระในกิจการที่อยู่ในอำนาจของท้องถิ่น

3. ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (legal rights) ในการปกครองตนเอง สิทธิของชุมชนท้องถิ่นจะต้องได้รับการยอมรับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลจะต้องรับรองสิทธิของท้องถิ่น โดยกฎหมายตลอดจนคุ้มครองสิทธิอันถูกต้องชอบธรรมของท้องถิ่น โดยทั่วไปการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง จะต้องกระทำโดยตราเป็นกฎหมายระดับชาติหรือระดับรัฐ ซึ่งบัญญัติเงื่อนไขหลักเกณฑ์ว่าชุมชนท้องถิ่นลักษณะใดจึงจะได้รับการกระจายอำนาจ และสามารถจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งกำหนดฐานะสิทธิ อำนาจ ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรชุมชนท้องถิ่นทุกองค์กร จะมีฐานะเป็น “นิติบุคคล” (juristic person หรือ legal person) ซึ่งโดยปกติจะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายหลักซึ่งจัดระเบียบบริหารของท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้เป็นที่เรียบร้อย

โดยปกติกฎหมายจะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจที่สำคัญซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ได้แก่

- อำนาจในการบัญญัติกฎหมายท้องถิ่น ในการปฏิบัติงานของท้องถิ่น จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- อำนาจในการกำหนดงบประมาณของท้องถิ่น โดยปกติ การกำหนดงบประมาณจะจัดทำในรูปแบบของกฎหมาย เช่น ในระดับชาติจะจัดทำเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในระดับท้องถิ่นก็เช่นเดียวกัน จัดทำเป็น ข้อบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติงบประมาณ หรือข้อบังคับงบประมาณ แล้วแต่กรณี

4. ชุมชนท้องถิ่นจะต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (necessary organizations) เพื่อประชาชนในท้องถิ่น ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ประชาชนจะมีอำนาจปกครองตนเอง ทั้งนี้แล้วแต่ว่าจะได้รับการกระจายอำนาจในเรื่องใดบ้าง

การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ใช้อำนาจซึ่งรัฐบาลได้กระจายให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยทั่วไปมีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ และหน้าที่ด้านบริหาร

- หน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ หน้าที่ในการออกกฎหมาย การอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมการบริหารท้องถิ่น

- หน้าที่ด้านบริหาร ได้แก่ หน้าที่ในการกำหนดแผนและโครงการ จัดทำงบประมาณ และดำเนินกิจการท้องถิ่น

5. ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของท้องถิ่นอย่างกว้างขวางตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้น จะทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้การบริหารงานของท้องถิ่นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมให้

ประชาชนเข้าใจถึงกลไกในการปกครองแบบประชาธิปไตย เห็นความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของตนเอง และสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

1.4 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ (อ้างใน พจนานัด วิชา, 2545 : 10-12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวของมันเองกล่าวคือ กลุ่มการเมือง เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ พยายามหาโอกาสในการที่จะต่อสู้แข่งขันช่วงชิงอำนาจในการปกครอง บริหาร แจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าในด้านผลประโยชน์ การบริหารหรือตำแหน่งก็ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถแยกได้ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุด ซึ่งครอบคลุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การเสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง การไปฟังการหาเสียง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัคร นโยบายพรรค การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง

1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง ในท้องถิ่นไทยจะมีไม่มากและเห็นได้ชัดเหมือนของประเทศอื่น การร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองโดยตรงก็คือการเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ยึดมั่นในนโยบายของพรรคนั้น ร่วมทำงานให้กับพรรค

1.3 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของฝ่ายบริหารท้องถิ่นตามความเหมาะสม การอภิปราย การเขียนบทความผ่านสื่อมวลชน

1.4 การมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งเป็นการจำลองการเมืองในระดับชาติ

1.5 การมีส่วนร่วมโดยการแสดงออกของประชาชน การแสดงออกของประชาชนนั้นมีวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนประท้วง การนั่งประท้วง การอดอาหาร เป็นต้น

2. การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย เมื่อหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีบทบาทในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายความว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้วยปัจจัยที่ว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งในเรื่อง

ของการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอาจถูกกำหนดโดยตัวแปรอื่น ๆ เช่น ในด้านของวัฒนธรรมทางการเมือง

1.5 องค์ประกอบการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ (อุทัย หิรัญโค, 2523 : 22)

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป (อนันต์ อนันตกุล, 2521 : 10) รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

1.6 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

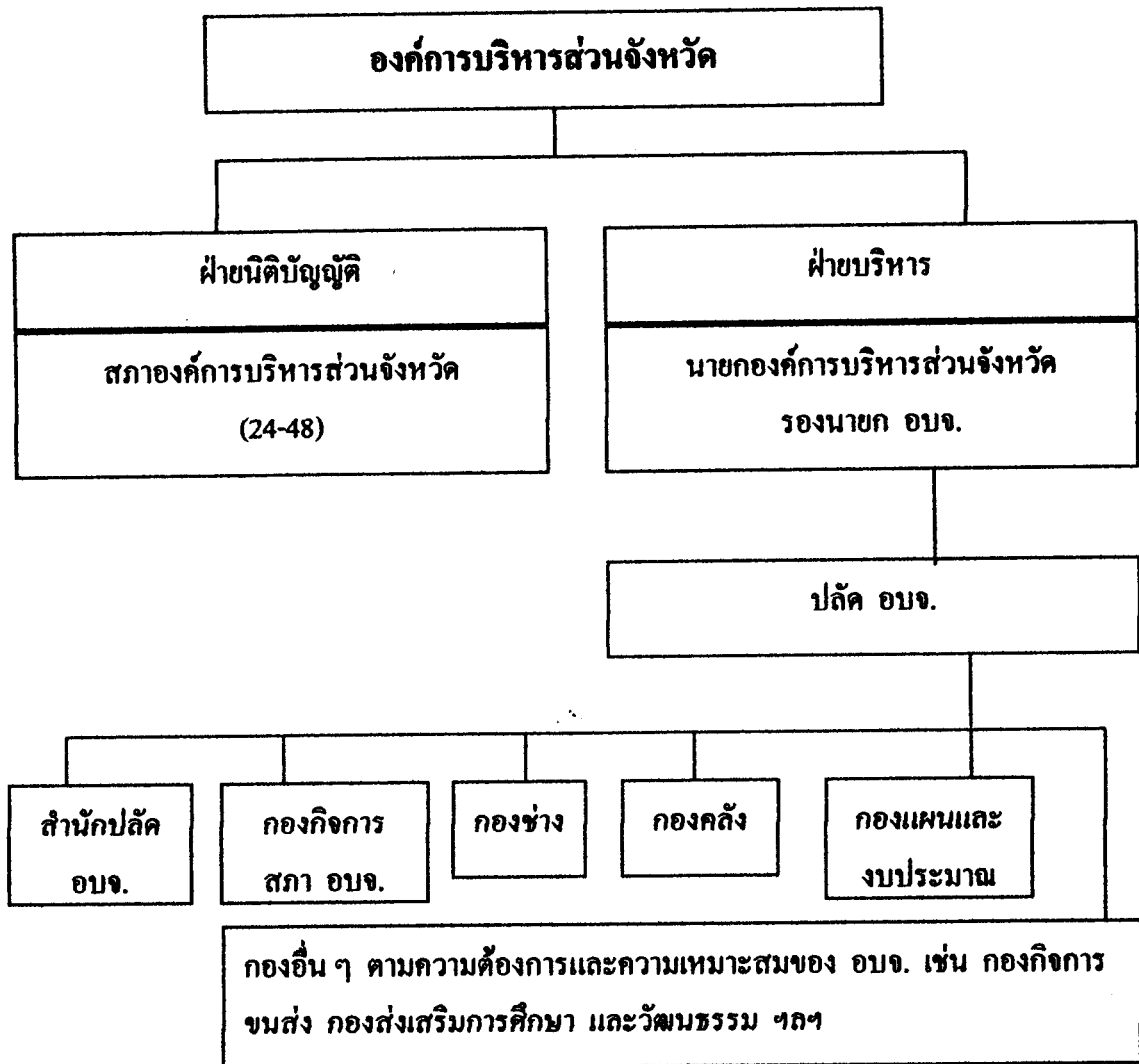
ปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบทั่วไป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ในที่นี้จะศึกษาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การจัดระเบียบการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 มีโครงสร้างองค์การแสดงได้ดังภาพ ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

ที่มา: จากชลธิ์ ชังตรง (2548) “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น หน่วยที่ 9 หน้า 81 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากภาพที่ 2.1 แสดงว่าการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยองค์กรที่สำคัญ 2 องค์กร ได้แก่ สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายนิติบัญญัติและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายบริหาร ซึ่งมีลักษณะและวิธีการดำเนินงานสรุปดังนี้

1. สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสมาชิกสภาจังหวัดที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เลือกตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งจะมีจำนวนมากน้อยเท่าใดนั้นจะกำหนดจากจำนวนประชาชนในแต่ละจังหวัด โดยกำหนดจากหลักฐานทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนสมาชิกสภา อบจ. และจำนวนรองนายก อบจ.

จำนวนประชาชนในจังหวัด	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (คน)	จำนวนรองนายก อบจ. (คน)
ไม่เกิน 500,000 คน	24	2
500,001 - 1,000,000 คน	30	2
1,000,001 - 1,500,000 คน	36	3
1,500,001 - 2,000,000 คน	42	3
ตั้งแต่ 2,000,001 ขึ้นไป	48	4

ที่มา: จากเฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2548) “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ บริหารราชการไทย หน่วยที่ 11 หน้า 141 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย ประธานสภา รองประธานสภา และสมาชิกสภา โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเลือกตั้งกันเองโดยเลือก 1 คน เป็นประธานสภา และเลือกอีก 2 คน เป็นรองประธานสภา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ผู้สมัครสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องมิคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และควบคุมฝ่ายบริหารรวมทั้งควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย

1.1 หน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งข้อบัญญัติชั่วคราวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย ข้อบัญญัติดังกล่าวนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตพื้นที่ของจังหวัดนั้น ๆ

1.2 หน้าที่ทางด้านการควบคุมฝ่ายบริหาร โดยวิธีการกระตุกถามเกี่ยวกับการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรืออาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือพิจารณาสอบสวนเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่ในวงงานของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
เป็นต้น

1.3 หน้าที่ทางด้านการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร เช่น ในแต่ละปีฝ่ายบริหารจะต้องจัดทำประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เรียกว่า ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีรวมทั้งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา ทั้งนี้ร่างข้อบัญญัติดังกล่าวถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า แผนงานโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดขึ้นนั้นสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนหรือไม่ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนงานโครงการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความประหยัดและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ร่างข้อบัญญัติงบประมาณดังกล่าวนี้หากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาเห็นว่าผิดพลาด ขาดตกบกพร่อง หรือขัดแย้งกับกฎหมายก็จะท้วงติงให้มีการแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้องก่อนนำไปใช้จ่าย ตรงกันข้ามหากร่างข้อบัญญัติดังกล่าวมิได้เป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็อาจพิจารณาไม่รับหลักการได้ ซึ่งกรณีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งให้ปรับปรุงแก้ไขร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วส่งคืนให้แก่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นำเข้าสู่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนด และถ้าหากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมิได้นำร่างข้อบัญญัตินั้นเข้าสู่การพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดภายในกำหนดแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งได้

2. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ๆ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้นำองค์การและมีหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ช่วยบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 2 ประเภท ได้แก่ รองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดและเลขานุการและที่ปรึกษา นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด คณะผู้บริหารที่นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งจะต้องไม่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ

ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการตรวจสอบของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด และรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด จะเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชารองจากนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับคุณสมบัติของนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดนั้นต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3. โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการแบ่งส่วนการบริหารงาน ดังนี้

3.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งราชการใด ๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเฉพาะ กำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการปฏิบัติการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.2 กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ติดตามผลการปฏิบัติงานตามที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ งานระเบียบและทะเบียนประวัติรวมทั้งสิทธิและสวัสดิการของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด งานเลขานุการของสภา ประธานสภา

และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น

3.3 กองแผนและงบประมาณ มีผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบงานวิเคราะห์นโยบายและแผน จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติ การโอนเงินงบประมาณ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โครงการเงินอุดหนุน และงานพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.4 กองคลัง มีผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของกองคลัง รับผิดชอบงานด้านการเงิน การบัญชี ทรัพย์สิน พัสดุและระเบียบการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.5 กองช่าง มีผู้อำนวยการกองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกองช่าง รับผิดชอบในการสำรวจออกแบบการควบคุมงานการก่อสร้าง และควบคุมฝ่ายเครื่องจักรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.6 กองอื่น ๆ ตามความต้องการและเหมาะสมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น กองสาธารณสุข กองกิจการขนส่ง กองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองพัสดุและทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถจะจัดตั้งได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับการให้บริการสาธารณะ

1.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่สำคัญ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 ประกอบด้วยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

- 1.1 ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- 1.2 จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 1.3 สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

- 1.4 ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 1.5 แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 1.6 อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
 - 1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 1.8 จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
 - 1.9 จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคอาจมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้
- 2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
 - 2.2 การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 2.4 การแบ่งสรรเงินซึ่งกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 2.5 การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.6 การจัดการศึกษา

- 2.7 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน
- 2.8 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.9 การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 2.10 การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- 2.11 การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- 2.12 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- 2.13 การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- 2.14 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.15 การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- 2.16 การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่าง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 2.17 การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- 2.18 การส่งเสริมการศึกษา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม
ของท้องถิ่น
- 2.19 การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกัน
และควบคุมโรคติดต่อ
- 2.20 การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
- 2.21 การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- 2.22 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.23 การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- 2.24 จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- 2.25 สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.26 การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

- 2.27 การตั้งกรมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส
- 2.28 จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือ กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด
- 2.29 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

2. เทศบาล

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมือง การจัดตั้งเทศบาล ไม่ได้ทำทั่วทั้งราชอาณาจักร แต่จัดตั้งขึ้นเป็นแห่ง ๆ ไป ตามแต่รัฐบาลจะเห็นสมควรยกฐานะ ท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลโดยการตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะท้องถิ่นนั้นขึ้นเป็นเทศบาลเป็นแห่ง ๆ ไป ในปัจจุบันมีเทศบาล 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

ประเภทของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ เทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 มีเทศบาล 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร แต่ละประเภทมีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้ (ประยูร กาญจนกุล อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2548)

(1) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็น เทศบาลตำบลตามดุลพินิจของรัฐบาลโดยกฎหมายมิได้กำหนดไว้ว่าจะต้องมีจำนวนราษฎรและ รายได้ของท้องถิ่นเป็นเท่าใด ดังนั้น ท้องถิ่นใดที่รัฐบาลเห็นสมควรจะยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล ตำบลก็สามารถกระทำได้ตามความเหมาะสม

(2) เทศบาลเมือง มี 2 ชนิด ได้แก่

1) ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง แม้ว่าในปัจจุบันศาลา กลางของบางจังหวัดอาจย้ายออกไปนอกเขตชุมชนเมืองไปตั้ง ในบริเวณศูนย์ราชการก็ตาม บริเวณที่ตั้งของศาลากลางใหม่นั้นจะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลไม่ได้ แต่อาจตั้งเป็นเทศบาลนครได้ ถ้ามีประชากร รายได้ท้องถิ่น และการพัฒนาความเจริญภายในท้องถิ่นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ของเทศบาลนคร

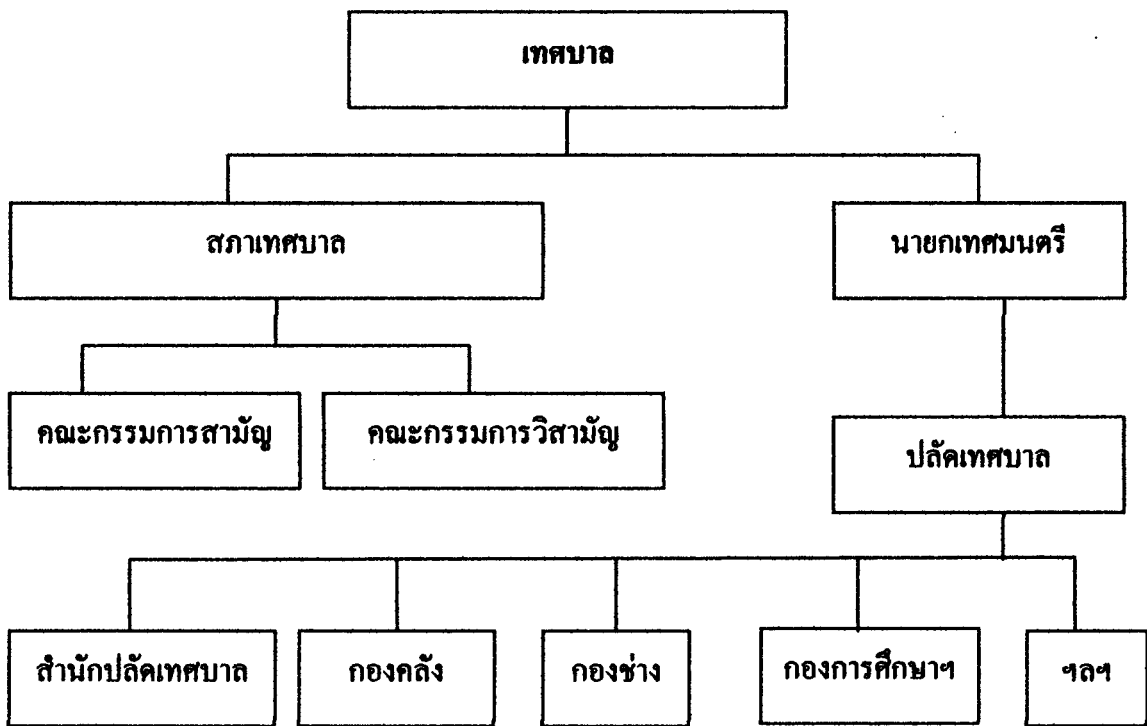
2) ท้องถิ่นชุมชน ท้องถิ่นชุมชนใดก็ตามที่มีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลเมือง ตามกฎหมายเทศบาลกำหนดไว้ รัฐบาล

ก็สามารถจะจัดตั้งเทศบาลเมืองได้โดยตราพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลเมืองซึ่งจะระบุชื่อและเขตเทศบาลของท้องถิ่นนั้น ๆ ไว้ด้วยเสมอ

(3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นที่ชุมชนโดยมีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป รวมทั้งมีรายได้พอสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลนครตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้
การศึกษาเทศบาล จะศึกษาในเรื่องของโครงสร้างของเทศบาล และอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ดังนี้

2.1 โครงสร้างเทศบาล

เทศบาลทุกประเภทมีโครงสร้างองค์การที่เป็นทางการมีลักษณะการจัดระเบียบบริหารราชการของเทศบาลโดยยึดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 เทศบาลมีโครงสร้างตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546

ที่มา: เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2548) “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ บริหารราชการไทย หน่วยที่ 11 หน้า 147 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จากภาพที่ 2.2 โครงสร้างของเทศบาลมี 2 ส่วน ส่วนแรกได้แก่ สภาเทศบาลทำหน้าที่นิติบัญญัติและส่วนที่สอง ได้แก่ นายกเทศมนตรีทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาล คือ

1) สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลแต่ละประเภทจะมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน คือ

เทศบาลตำบล	มีสมาชิกสภาเทศบาลตำบล	จำนวน 12 คน
เทศบาลเมือง	มีสมาชิกสภาเทศบาลเมือง	จำนวน 18 คน
เทศบาลนคร	มีสมาชิกสภาเทศบาลนคร	จำนวน 24 คน

การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลนั้น เทศบาลตำบลจะแบ่งเขตเทศบาลออกเป็นเขตเลือกตั้ง 2 เขต แต่ละเขตจะมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 6 คน รวมเป็น 12 คน สำหรับเทศบาลเมืองจะแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต แต่ละเขตจะมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 6 คน รวมเป็น 18 คน และในทำนองเดียวกันเทศบาลนครจะแบ่งเขตเทศบาลออกเป็นเขตเลือกตั้ง 4 เขต แต่ละเขตจะมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 6 คนรวม 24 คน สมาชิกสภาเทศบาลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

2) นายกเทศมนตรี ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลจะเป็นผู้เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ และต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

นายกเทศมนตรี เป็นผู้บริหารกิจการของเทศบาล สามารถจะแต่งตั้งทีมบริหารของตนเองได้ ดังนี้

2.1 ตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน 3 คน และ 4 คน ตามลำดับ) ทั้งนี้รองนายกเทศมนตรีจะต้องไม่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามกฎหมายเหมือนกับนายกเทศมนตรี

2.2 ตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ช่วยบริหารกิจการของเทศบาลได้ตามที่กฎหมายกำหนด (เทศบาลตำบล เมือง และนคร ตั้งที่ปรึกษาฯ และเลขานุการฯ ได้รวมกันไม่เกิน 2 คน 3 คน และ 5 คน ตามลำดับ)

2.2 อำนาจหน้าที่เทศบาล

เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่สำคัญ 2 ฉบับ คือ ตามพระราชบัญญัติเทศบาลและที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 และตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่ของเทศบาล โดยสรุปมีดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้เทศบาลจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของเทศบาล โดยการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนหรือตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนในเขตเทศบาล

เทศบาลตำบล มีหน้าที่ดังนี้

- 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
 - 1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 - 1.3 รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
 - 1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
 - 1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
 - 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - 1.8 บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 1.9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
- นอกจากนี้เทศบาลตำบล อาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังนี้

- 1.1 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 1.2 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 1.3 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 1.4 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 1.5 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 1.6 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 1.7 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.8 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 1.9 เทศพาณิชย์

ในส่วนของเทศบาลเมืองนั้น นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่เหมือนกับเทศบาลตำบลแล้วจะต้องมีหน้าที่เพิ่มเติมอีก ดังนี้

- 1.1 จัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 1.2 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 1.3 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- 1.4 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- 1.5 ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ
- 1.6 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.7 ให้มีการดำเนินการโรงรับจำนำ หรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

นอกจากนี้เทศบาลเมือง อาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาล ดังนี้

- 1.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 1.2 ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- 1.3 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 1.4 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 1.5 ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- 1.6 ให้มีการสาธารณสุข
- 1.7 จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 1.8 จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- 1.9 ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- 1.10 ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 1.11 ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- 1.12 เทศพาณิชย์

สำหรับเทศบาลนครนั้น นอกจากจะมีหน้าที่เหมือนกับเทศบาลเมืองแล้วจะต้องมีหน้าที่เพิ่มเติมอีก ดังนี้

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 1.2 กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 1.3 การควบคุมสุขลักษณะ และอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถานบริการอื่น

- 1.4 การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 1.5 จัดให้มีและควบคุมตลาด ทำเทียบเรือ ทำข้ามและที่จอดรถ
- 1.6 การวางผังเมือง และการควบคุมการก่อสร้าง
- 1.7 ส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

นอกจากนี้เทศบาลนครยังอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ได้เหมือนกับเทศบาลเมือง

2. อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ทำเทียบเรือ ทำข้าม และที่จอดรถ
- 2.4 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- 2.5 การสาธารณสุขการ
- 2.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 2.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.9 การจัดการศึกษา
- 2.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 2.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.14 การส่งเสริมกีฬา
- 2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

- 2.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 2.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 2.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 2.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 2.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 2.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- 2.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.25 การผังเมือง
- 2.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 2.28 การควบคุมอาคาร
- 2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

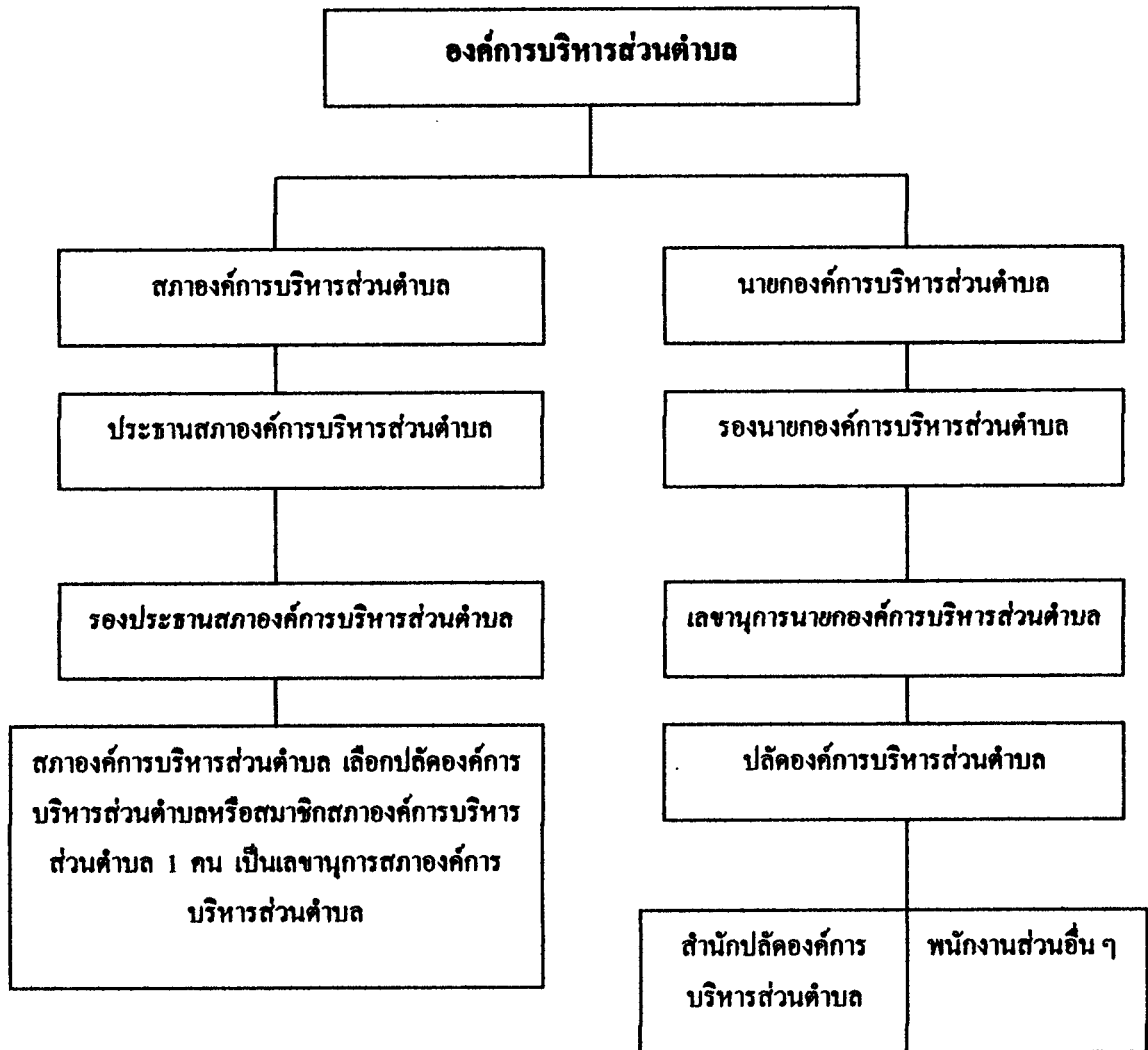
สำหรับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องกระทำไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2548) องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

3.1 โครงสร้างการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบล
และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5
พ.ศ. 2546

ที่มา: จากเฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2548) “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการ บริหารราชการไทย หน่วยที่ 11 หน้า 152 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และอีก 1 คน เป็นรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อาจเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ มีหน้าที่ ดังนี้

1.1 หน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอ โดยแผนดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 หน้าที่ทางด้านควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบัญญัติของทางราชการ

1.3 หน้าที่ทางด้านควบคุมตรวจสอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้สามารถที่จะเสนออุทธรณ์เปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แดงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติได้

2. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถจัดตั้งทีมบริหารของ

คนได้ ประกอบด้วย รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยเหลืองานบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ไม่เกิน 2 คน และแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 1 คน ทั้งนี้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สำหรับผู้สมัครเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นฝ่ายประจำโดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างประจำ รวมตลอดจนลูกจ้างชั่วคราวด้วย

3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่สำคัญ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนี้

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วน

ตำบล ดังนี้

- 1.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 1.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 1.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 1.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อน
หย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 1.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 1.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 1.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 1.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณ
สมบัติของแผ่นดิน
- 1.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วน
ตำบล
- 1.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 1.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่
ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทาง
ระบายน้ำ
- 2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และ
ที่จอดรถ
- 2.4 การสาธารณสุขอุปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- 2.5 การสาธารณสุขการ
- 2.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 2.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.9 การจัดการศึกษา

- 2.10 การตั้งคมตงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก
สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับ
ที่อยู่อาศัย
- 2.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.14 การส่งเสริมกีฬา
- 2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิ
เสรีภาพของประชาชน
- 2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย
ของบ้านเมือง
- 2.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 2.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการ
รักษาพยาบาล
- 2.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 2.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 2.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสุขสถานอื่นๆ
- 2.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก
ป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.25 การผังเมือง
- 2.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 2.28 การควบคุมอาคาร
- 2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- 2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 2.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2. รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 กฎหมายที่เป็นที่มาของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1 กฎหมายที่เป็นที่มาของรายได้

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากกฎหมายต่างๆ ที่กำหนดแหล่งที่มาของรายได้ และให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้เอง รวมทั้งกำหนดการจัดสรรเงินรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้แก่ กฎหมายองค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายเทศบาล กฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) กฎหมายเฉพาะ เช่น กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายภาษีป้าย กฎหมายภาษีบำรุงท้องที่ กฎหมายการสาธารณสุข ฯลฯ

2.1.2 ความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เป็นที่มาของรายได้

กฎหมายที่เป็นที่มาของรายได้จะเป็นการกำหนดแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะมีรายได้มาจากรายได้ประเภทใดบ้าง และให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้เองโดยการออกข้อบัญญัติจัดเก็บรายได้นั้น ๆ หรือให้มีอำนาจจัดเก็บได้เลย ดังนี้

- 1) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดแหล่งที่มาของรายได้หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณสุขโรคและการพาณิชย์ เงินอุดหนุน เป็นต้น

2) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกฎหมายกำหนดรายได้เสริมหรือ เพิ่มขึ้นจากกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีอำนาจในการจัดเก็บ เนื่องจากไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับหรือต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน เช่น ภาษีการศึกษา ค่าธรรมเนียมสนามบิน ฯลฯ นอกจากนี้ยังกำหนดการจัดสรรรายได้เพิ่มเติมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมายกำหนดแผนฯ

3) กฎหมายเฉพาะ เป็นกฎหมายรองรับที่มาของรายได้ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายเฉพาะนี้ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ประเภทนั้นได้เลข โดยไม่ต้องออกข้อบัญญัติจัดเก็บ เช่น กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายภาษีป้าย กฎหมายภาษีบำรุงท้องที่ หรือต้องออกข้อบัญญัติจัดเก็บ เช่น กฎหมายการสาธารณสุข กฎหมายการพนัน กฎหมายสุสานและฌาปนสถาน ฯลฯ

2.1.3 วิธีการได้มาซึ่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีรายได้ตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นได้นั้น กฎหมายจะกำหนดวิธีการได้มาซึ่งรายได้ ดังนี้

1) กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง แบ่งเป็น

(1) กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้ และรายได้ที่จัดเก็บได้ตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กฎหมายการสาธารณสุข กฎหมายสุสานและฌาปนสถาน กฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ

(2) กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องออกข้อบัญญัติในการจัดเก็บ และรายได้ที่จัดเก็บได้ตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายภาษีบำรุงท้องที่ กฎหมายภาษีป้าย กฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ฯลฯ

2) กรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้จัดเก็บให้และจัดสรรให้ แบ่งเป็น

(1) กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องออกข้อบัญญัติในการจัดเก็บเพิ่มขึ้นจากที่รัฐจัดเก็บ และให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บให้ แล้วนำส่วนที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นมาจัดสรรเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นอีก 1 ใน 9 ของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร และภาษีธุรกิจเฉพาะตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2) กฎหมายกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นโดย ไม่ต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีก และมอบให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บให้ แล้วนำส่วนที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นนี้ให้กระทรวงมหาดไทยมาจัดสรรเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต และภาษีสุราตามกฎหมายจัดสรรเงินภาษีสุรา ฯลฯ

(3) กฎหมายกำหนดให้ภาษีและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายนั้นเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้หน่วยงานของรัฐจัดเก็บให้ แล้วจัดส่งหรือจัดสรรเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนตามกฎหมายการขนส่งทางบก และกฎหมายรถยนต์ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอาคารชุด ฯลฯ

3) กรณีที่รัฐแบ่งรายได้ให้

กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายได้เพิ่มเติมจากเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรซึ่งรัฐแบ่งเพิ่มให้ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ โดยไม่ต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นจัดเก็บ

4) กรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยมีประเภทเงินอุดหนุน ดังนี้

- (1) เงินอุดหนุนทั่วไป
- (2) เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์
- (3) เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

2.2 ประเภทรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากที่มาของรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายเฉพาะ สามารถจัดประเภทรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบได้ ดังนี้

1. ประเภทรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งเป็น

1.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บเอง ได้แก่

1.1.1 ภาษีจัดเก็บเองที่เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บจากการค้ำน้ำมัน ภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วน

จังหวัดที่จัดเก็บจากการค้าขาย และค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พัก
โรงแรม

- 1.1.2 รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ
- 1.1.3 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 1.1.4 รายได้จากสาธารณูปโภค
- 1.1.5 รายได้จากการพาณิชย์
- 1.1.6 รายได้อื่นที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

เช่น ค่าตอบแทนรายปีตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- 1.2 ภาษีและค่าธรรมเนียมที่รัฐจัดเก็บให้และจัดสรรให้ ได้แก่
 - 1.2.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
 - 1.2.2 ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรร้อยละ 5
 - 1.2.3 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
- 1.3 ภาษีที่รัฐแบ่งให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรซึ่งรัฐแบ่ง

เพิ่มให้ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

1.4 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล อาทิเช่น เงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่
เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

2. ประเภทรายได้ของเทศบาล แบ่งเป็น

2.1 รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ได้แก่

2.1.1 ภาษีจัดเก็บเองที่เป็นรายได้ของเทศบาล ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและ
ที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อากรกรฆ่าสัตว์ และอากรรังนกอีแอ่น

2.1.2 รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ เช่น
ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะตามกฎหมายการสาธารณสุข ฯลฯ

2.1.3 รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล

2.1.4 รายได้จากสาธารณูปโภค

2.1.5 รายได้จากการพาณิชย์

2.1.6 รายได้อื่นที่กฎหมายกำหนด เช่น เงินอากรรังนกอีแอ่น ฯลฯ

2.2 ภาษีและค่าธรรมเนียมที่รัฐจัดเก็บให้และจัดสรรให้ ได้แก่

2.2.1 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บเพิ่มขึ้นอีก 1 ใน
9 ของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาล

2.2.2 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

2.2.3 ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต

2.2.4 ภาษีการพนัน

2.2.5 ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอสังหาริมทรัพย์

2.2.6 ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

2.3 ภาษีที่รัฐแบ่งให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรซึ่งรัฐแบ่งเพิ่มให้ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

2.4 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล อาทิเช่น เงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ เงินอุดหนุนกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวอย่างเช่น เบี้ยยังชีพคนชรา เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เบี้ยยังชีพคนพิการ ศูนย์บริการทางสังคม ศูนย์เด็กเล็ก อาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน และอื่น ๆ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

3. ประเภทรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น

3.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่

3.1.1 ภาษีจัดเก็บเองที่เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อាកกรการฆ่าสัตว์ และอากรรังนกอีแอ่น

3.1.2 รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะตามกฎหมายการสาธารณสุข ฯลฯ

3.1.3 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.5 รายได้จากการพาณิชย์

3.1.6 รายได้อื่นที่กฎหมายกำหนด เช่น เงินอากรรังนกอีแอ่น ฯลฯ

3.2 ภาษีและค่าธรรมเนียมที่รัฐจัดเก็บให้และจัดสรรให้ ได้แก่

3.2.1 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเก็บเพิ่มขึ้นอีก 1 ใน 9 ของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากรตามกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.2 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

3.2.3 ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิต

3.2.4 ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอสังหาริมทรัพย์

3.2.5 ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

3.2.6 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

3.3 ภาษีที่รัฐแบ่งให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรซึ่งรัฐแบ่งเพิ่มให้ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

3.4 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล อาทิเช่น เงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ เงินอุดหนุนกำหนดวัตถุประสงค์ ตัวอย่างเช่น เบี้ยยังชีพคนชรา เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ เบี้ยยังชีพคนพิการ ศูนย์บริการทางสังคม ศูนย์เด็กเล็ก อาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน และอื่น ๆ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

2.3 รายละเอียดของประเภทภาษีและค่าธรรมเนียม

2.3.1 รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง

1) ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง

(1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ต่อเนื่องไปกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง และที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างนั้น และในปีที่ผ่านมาได้มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น เช่น ให้เช่า ใช้เป็นที่ทำการค้าขาย ที่ไว้สินค้า ที่ประกอบอุตสาหกรรม ให้ญาติ บิดา มารดา บุตร หรือผู้อื่นอยู่อาศัย หรือใช้ประกอบกิจการอื่น ๆ เพื่อหารายได้ และไม่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย

ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ภาษีโรงเรือนและที่ดินจัดเก็บจากทรัพย์สิน ได้แก่ 1) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ และ 2) ที่ดินใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ทั้งนี้ทรัพย์สินนั้นต้องไม่อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษีทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นภาษี ได้แก่

- 1) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน
- 2) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการรถไฟโดยตรง
- 3) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำกิจการนั้นมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคลและใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา
- 4) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเคียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

5) ทรัพย์สินซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของไม่ได้อยู่เอง หรือให้ผู้อื่นอยู่นอกจากคนเฝ้าในโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินที่ใช้ค่อเนื่องกัน

6) ทรัพย์สินของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เองไม่ได้ใช้เป็นทีเก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

7) ทรัพย์สินซึ่งเจ้าของอยู่เอง หรือให้ผู้แทนอยู่เฝ้ารักษา และไม่ได้ใช้เป็นทีไว้สินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรม

ผู้มีหน้าที่ในการเสียภาษี

1) เจ้าของทรัพย์สิน

2) เจ้าของโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้าง ละเจ้าของที่ดินเป็นคนละเจ้าของ เจ้าของโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับทรัพย์สินนั้นทั้งหมด

การลดค่าภาษีหรือปลดภาษี

1) เมื่อปรากฏว่าผู้รับประเมินได้เสียหายเพราะทรัพย์สินว่างลงหรือชำรุด ต้องซ่อมแซมส่วนสำคัญ

2) ผู้รับประเมินยื่นคำร้อง

3) ลดค่าภาษีลงตามส่วนที่เสียหาย หรือปลดค่าภาษีทั้งหมดก็ได้
ระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สินเพื่อเสียภาษี

เจ้าของทรัพย์สินต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี โรงเรียนและที่ดิน (ภรค.2) ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

หลักฐานที่ใช้ประกอบการเสียภาษี

1) กรณีเป็นการเสียภาษีโรงเรียนและที่ดินรายใหม่

1.1 สำเนาทะเบียนบ้าน/บัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีหน้าที่เสียภาษี

1.2 สำเนาโฉนดที่ดิน – สัญญาซื้อขายโรงเรียน

1.3 สัญญาเช่าโรงเรียน/สัญญาเช่าที่ดิน

1.4 ทะเบียนพาณิชย์ – ทะเบียนการค้า – ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.5 ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคาร

1.6 หนังสือรับรองห้างหุ้นส่วน/บริษัท – งบดุล

1.7 ใบอนุญาตสะสมอาหารหรือใบอนุญาตประกอบกิจการค้า

1.8 ใบอนุญาตตั้งหรือประกอบกิจการ โรงงาน

1.9 หลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงการเริ่มใช้ประโยชน์ของ

ทรัพย์สิน

1.10 แผนที่ตั้งของที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่เสีย
ภาษี

1.11 หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมีผู้อื่นมาขึ้นแบบ ทรค.2
แทน)

1.12 ในกรณีที่โรงเรือนมีผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันหลายคน ให้
ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมลงลายมือชื่อในแบบ ทรค.2 ในฐานะผู้รับประเมินทุกคน หรือจะมอบอำนาจ
ให้คนใดคนหนึ่งก็ได้ การมอบต้องทำเป็นหนังสือและเปิดเผยตามกฎหมาย

2) กรณีเป็นผู้เสียภาษีรายเก่าที่เคยเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมาแล้ว
ขั้นตอนในการชำระภาษี ดังนี้

2.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบแสดงรายการ
ทรัพย์สินเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ทรค.2) พร้อมด้วยหลักฐาน ณ สำนักงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่

2.2 พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
แบบแสดงรายการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินค่ารายปีและค่าภาษีที่จะต้องเสีย

2.4 พนักงานเก็บภาษีแจ้งการประเมิน (ทรค.8) ให้ผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีทราบว่าต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าใด

2.5 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเมื่อได้รับแจ้งการประเมินแล้วจะต้องนำ
เงินค่าภาษีไปชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน มิฉะนั้นจะต้องเสีย
เงินเพิ่ม

การคำนวณภาษี การประเมินค่ารายปี และอัตราภาษี

ภาษีโรงเรือนและที่ดินคิดจากค่ารายปีของทรัพย์สิน ในอัตราร้อยละ
12.5 ของค่ารายปี เช่น บ้านให้เช่า มีค่ารายปี 12,000 บาท ค่าภาษีจะเท่ากับ $12,000 \times 12.5/100$
เป็นเงิน 1,500 บาท ค่ารายปีของทรัพย์สิน หมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้
ในปีหนึ่ง ๆ เช่น บ้านให้เช่าเดือนละ 1,000 บาท ค่ารายปีของบ้านหลังนี้ก็คือ 12,000 บาท
(หมายถึง ค่าเช่าทั้งปีของบ้านหลังนี้ $1,000 \times 12 = 12,000$ บาท)

การประเมินค่ารายปีมีหลักเกณฑ์การประเมินตามลำดับ ดังนี้

1) กรณีที่ทรัพย์สินนั้นมีการให้เช่าและค่าเช่าสมควรให้นำค่าเช่ามาคิดเป็นรายปี

2) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่าและค่าเช่าไม่สมควรหรือหาค่าเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินประกอบกิจการเอง ให้ประเมินค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินในปีที่ผ่านมา หรือเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินในบริเวณใกล้เคียงกันที่มีลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเล ที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกันในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ซึ่งในเรื่องนี้กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรต่อเดือนตามทำเลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามประเภทของทรัพย์สิน

3) กรณีไม่สามารถเทียบเคียงตามข้อ 2) ได้ อาจประเมินค่ารายปีของทรัพย์สินโดยใช้มูลค่าทรัพย์สินมาประกอบการประเมินได้

ค่าภาษี

1) ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปี

2) อัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี

$$\text{ค่าภาษี} = \text{ค่ารายปี} \times 12.5\%$$

ค่ารายปี

ค่ารายปี คือ จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ กรณีให้เช่าให้ถือค่าเช่าคือค่ารายปีกรณีมีเหตุ

- ค่าเช่ามิใช่จำนวนเงินอันสมควร

- หาค่าเช่าไม่ได้ เนื่องจากดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น ให้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีตามหลักเกณฑ์ที่ รว.มท.กำหนด

ลดค่ารายปี

- มาตรา 11 โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างฯ ถูกหรือถอนทำลายโดยประการอื่น ให้ลดหย่อนค่ารายปีตามส่วนที่ถูกทำลายตลอดเวลาที่ยังมีได้ทำขึ้น และยังใช้ไม่ได้

- มาตรา 12 โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ทำขึ้นระหว่างปีถือเอาเวลาซึ่งมีขึ้นและสำเร็จจนควรอยู่ได้แล้ว เป็นเกณฑ์คำนวณค่ารายปี

- มาตรา 13

1) เจ้าของโรงเรือนติดตั้งส่วนควบที่สำคัญขึ้นในโรงเรือนนั้น

2) มีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่อง
กำเนิดสินค้า

3) เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรม

4) ลดค่ารายปีลงเหลือ 1 ใน 3

เงินเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน เมื่อได้รับแจ้งการประเมินแล้ว
จะต้องนำเงินค่าภาษีไปชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งประเมิน มิฉะนั้น
จะต้องเสียภาษีเพิ่ม ดังนี้

1) ถ้าไม่เกิน 1 เดือน นับแต่วันพ้นกำหนด ให้เพิ่มร้อยละ 2.5 ของค่า
ภาษีที่ค้าง

2) ถ้าเกิน 1 เดือน แต่ไม่เกิน 2 เดือน ให้เพิ่มร้อยละ 5 ของค่าภาษีที่
ค้าง

3) ถ้าเกิน 2 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน ให้เพิ่มร้อยละ 7.5 ของค่าภาษีที่
ค้าง

4) ถ้าเกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 4 เดือน ให้เพิ่มร้อยละ 10 ของค่าภาษีที่
ค้าง

บทกำหนดโทษ

1) ผู้ใดละเลยไม่แสดงข้อความในแบบพิมพ์เพื่อแจ้งรายการทรัพย์สิน
ตามความเป็นจริง ตามความรู้เห็นของคนให้ครบถ้วน และรับรองความถูกต้องของข้อความ
ดังกล่าวพร้อมทั้งลงวันที่ เดือน ปี และลงลายมือชื่อของตนกำกับไว้ เว้นแต่จะเป็นด้วยเหตุสุดวิสัย
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

2) ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่แจ้ง
รายการเพิ่มเติมรายละเอียดยิ่งขึ้น เมื่อเรียกร้อง ไม่นำพยานหลักฐานมาแสดงหรือไม่ตอบคำถาม
เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซักถาม หรือไม่ตอบคำถามเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซักถามผู้รับประเมินใน
เรื่องใบแจ้งรายการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

3) ผู้ใดยื่นข้อความเท็จ หรือให้ถ้อยคำเท็จ หรือตอบคำถามด้วยคำอัน
เป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือจัดหาทางให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงการ
คำนวณค่ารายปีแห่งทรัพย์สินของตนตามที่ควรกีด หรือโดยความเท็จ โดยเจตนาละเลย โดย
ฉ้อโกงโดยอุบาย โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดทั้งสิ้นที่จะหลีกเลี่ยงหรือพยายาหลีกเลี่ยงการ

คำนวณค่ารายปีแห่งทรัพย์สินของตนตามที่ควรก็ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ภาษีป้าย มีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ป้ายที่ต้องเสียภาษีป้าย ได้แก่ ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ในที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมาย ที่เขียนแกะสลัก จารึกหรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด ๆ และไม่เป็นป้ายที่ได้รับการยกเว้นภาษีป้าย

ป้ายที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีป้าย ได้แก่

1) ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพและบริเวณของโรงมหรสพนั้น เพื่อโฆษณามหรสพ

2) ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือที่สิ่งหุ้มห่อหรือบรรจุสินค้า

3) ป้ายที่แสดงไว้ในบริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว

4) ป้ายที่แสดงไว้ที่คน หรือสัตว์

5) ป้ายที่แสดงไว้ในอาคารที่ใช้ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการอื่น ภายในอาคารซึ่งเป็นที่รโหฐาน ทั้งนี้เพื่อหารายได้ และแต่ละป้ายมีพื้นที่ไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ไม่รวมถึงป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

6) ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

7) ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ

8) ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการสหกรณ์ และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

9) ป้ายของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่แสดงไว้ ณ อาคารหรือบริเวณของโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น

10) ป้ายของผู้ประกอบการเกษตรซึ่งค่าผลผลิตอันเกิดจากการเกษตรของตน

11) ป้ายของวัด หรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศลสาธารณะ โดยเฉพาะ

12) ป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิ

13) ป้ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 กำหนดป้ายที่ได้รับการยกเว้นภาษีป้ายคือ

13.1) ป้ายที่แสดงหรือติดตั้งไว้ที่รถยนต์ส่วนบุคคล
รถจักรยานยนต์ รถบดถนน หรือรถแทรกเตอร์

13.2) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ล้อเลื่อน

13.3) ป้ายที่ติดตั้งหรือแสดงไว้ที่ยานพาหนะนอกเหนือจาก

13.1) และ 13.2) โดยมีพื้นที่ไม่เกินห้าร้อยตารางเซนติเมตร

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย

1) เจ้าของป้าย

2) ในกรณีที่ไม่มีผู้อื่นยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย หรือเมื่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่ไม่อาจหาตัวเจ้าของป้ายนั้นได้ ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย
ถ้าไม่อาจหาตัวผู้ครอบครองป้ายนั้นได้ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือที่ดินที่ป้ายนั้น
ติดตั้งหรือแสดงอยู่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายตามลำดับ

ระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีป้าย

1) เจ้าของป้ายที่มีหน้าที่เสียภาษีป้ายต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย
(ภป.1) ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

2) ในกรณีที่ติดตั้งหรือแสดงป้ายภายหลังเดือนมีนาคมหรือติดตั้งหรือ
แสดงป้ายใหม่แทนป้ายเดิม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขป้ายอันเป็นเหตุให้ต้องเสียภาษีป้ายเพิ่มขึ้น ให้
เจ้าของป้ายยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ติดตั้งหรือแสดงป้าย หรือนับ
แต่วันเปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้วแต่กรณี

การคำนวณพื้นที่ป้าย ดังนี้

1) ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้ให้เอาส่วนที่กว้างที่สุด คูณด้วยส่วน
ยาวที่สุดของขอบเขตป้ายเป็นตารางเซนติเมตร

2) ถ้าเป็นป้ายไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือว่า ตัวอักษร ภาพ หรือ
เครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดส่วนกว้างที่สุดและยาวที่สุดแล้วคำนวณตาม 1)

ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่จะคิดภาษีโดยการคำนวณหาพื้นที่ของป้ายเป็น
ตารางเซนติเมตรแล้วคูณด้วยอัตราภาษีตามประเภทของป้าย

อัตราภาษีป้ายเป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งปัจจุบันกำหนด
ดังนี้

- 1) ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน อัตราร 3 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร
 - 2) ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศและหรือปนกับภาพและเครื่องหมายอื่นให้คิดอัตรา 20 บาท ต่อ 500 ตารางเซนติเมตร
 - 3) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย หรือป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ได้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ ให้คิดอัตรา 40 บาท ต่อ 500 เซนติเมตร
- หากป้ายใดเมื่อคำนวณแล้วมีภาษีต้องเสียต่ำกว่า 200 บาท ให้เสีย 200 บาท

การคำนวณภาษีป้าย ให้คำนวณโดยนำพื้นที่ป้ายคูณด้วยอัตราภาษีป้าย เช่น ป้ายที่ต้องเสียภาษีมีพื้นที่ 10,000 ตารางเซนติเมตร เป็นป้ายประเภทที่ 2 ภาษีนี้เสียภาษี ดังนี้

$$10,000 \text{ หาร } 500 \text{ คูณ } 20 \text{ เท่ากับ } 400 \text{ บาท } (10,000/500 \times 20 = 400)$$

หลักฐานที่ใช้ประกอบการเสียภาษีป้าย

- 1) กรณีป้ายที่ติดตั้งใหม่ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่ติดตั้งใหม่ ได้แก่
 - 1.1) บัตรประจำตัวประชาชน
 - 1.2) สำเนาทะเบียนบ้าน
 - 1.3) ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - 1.4) หนังสือรับรองหุ้นส่วนบริษัท
 - 1.5) ใบอนุญาตติดตั้งป้ายหรือใบเสร็จรับเงินจากร้านทำป้าย
- 2) กรณีป้ายรายเก่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายที่เคยยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีป้ายไว้แล้ว ควรนำใบเสร็จรับเงินค่าภาษีป้ายครั้งก่อนมาแสดงด้วย

ขั้นตอนการชำระภาษีป้าย

- 1) ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีป้ายยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภป.1) พร้อมด้วยหลักฐาน
- 2) พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็น 2 กรณี ดังนี้
 - 2.1) กรณีที่ผู้เสียภาษีป้ายประสงค์จะชำระภาษีป้ายในวันยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีป้าย ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและประเมินภาษีป้ายได้ทันที ให้แจ้งผู้เสียภาษีป้ายว่าจะเสียภาษีเป็นจำนวนเท่าใด
 - 2.2) กรณีผู้เสียภาษีป้ายไม่พร้อมจะชำระภาษีในวันยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย พนักงานเจ้าหน้าที่จะมีหนังสือแจ้งประเมิน (ภป.3) แจ้งจำนวนเงินภาษีที่จะต้องชำระแก่ผู้เสียภาษี

3) ผู้เสียภาษีต้องมาชำระเงินค่าภาษีป้ายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินมิฉะนั้นจะต้องเสียเงินเพิ่ม

4) การชำระภาษีป้าย

4.1) เจ้าของป้ายมีหน้าที่ชำระภาษีป้ายเป็นรายปี ยกเว้นป้ายที่แสดงปีแรก

- ระยะเวลา ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน
- สถานที่ชำระภาษี คือ สถานที่ที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายไว้ หรือสถานที่อื่นที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด
- การชำระภาษีวิธีอื่น คือ ธานีติ หรือตัวแลกเงินของธนาคาร ส่งจ่ายส่วนท้องถิ่น และส่งโดยไปรษณีย์ลงทะเบียน ส่งไปยังเทศบาลตำบล
- การผ่อนชำระหนี้ คือ ต้องชำระภาษีจำนวนเงิน 3,000 บาท ขึ้นไป ให้ผ่อนชำระได้ 3 งวด ๆ ละเท่า ๆ กัน ให้แจ้งความประสงค์เป็นหนังสือก่อนครบกำหนดเวลาชำระหนี้

4.2) ป้ายติดตั้งเป็นปีแรก

- คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด
- งวดละ 3 เดือน
- เริ่มเสียตั้งแต่งวดที่ติดตั้ง จนถึงงวดสุดท้ายของปี ดังนี้

งวด 1 มกราคม – มีนาคม	= 100%
งวด 2 เมษายน – มิถุนายน	= 75%
งวด 3 กรกฎาคม – กันยายน	= 50%
งวด 4 ตุลาคม – ธันวาคม	= 25%

เงินเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายจะต้องเสียเงินเพิ่ม ในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของค่าภาษีป้ายเว้นแต่กรณีที่เจ้าของป้ายได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว่นั้น ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละห้าของค่าภาษีป้าย
- 2) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายโดยไม่ถูกต้อง ทำให้จำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีป้ายลดน้อยลงให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสิบของค่าภาษีป้ายที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่

กรณีที่เจ้าของป้ายได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการภาษีป้ายให้ถูกต้องก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมิน

3) ไม่ชำระภาษีป้ายภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละสองต่อเดือนของค่าภาษีป้าย เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ไม่ให้นำเงินเพิ่มตาม 1) และ 2) มาคำนวณเป็นเงินเพิ่มตามข้อนี้ด้วย

บทกำหนดโทษ

1) ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีป้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับตั้งแต่ 5,000 บาท ถึง 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 5,000 บาท - 50,000 บาท

3) ผู้ใดไม่แจ้งการรับโอนป้ายหรือไม่แสดงรายการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบกิจการต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 10,000 บาท

4) ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีหรือเอกสารเกี่ยวกับป้ายมาตรวจสอบภายในกำหนดเวลาอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การอุทธรณ์การประเมิน

เมื่อผู้เสียภาษีได้รับแจ้งการประเมิน (ภป.3) แล้วเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง มีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย โดยต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้บริหารท้องถิ่นต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันรับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

การขอคืนเงินภาษีป้าย

ผู้เสียภาษีป้ายโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรจะต้องเสีย ผู้ที่มีสิทธิขอรับเงินคืนได้โดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เสียภาษีป้าย

(3) ภาษีบำรุงท้องที่ รายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ภาษีบำรุงท้องที่ หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามราคาปานกลางที่ดินและตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่

ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ ที่ดินที่เป็นของบุคคลหรือคณะบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือสิทธิครอบครองอยู่ในที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ที่ดินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ พื้นที่ดิน และพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย โดยไม่เป็นที่ดินที่เจ้าของที่ดินได้รับการยกเว้นภาษีหรืออยู่ในเกณฑ์ลดหย่อน

เจ้าของที่ดินไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ สำหรับที่ดิน ดังนี้

- 1) ที่ดินเป็นที่ตั้งพระราชวังอันเป็นส่วนสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 2) ที่ดินที่เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือสาธารณะโดยมิได้หาผลประโยชน์
- 3) ที่ดินของเทศบาลที่ใช้ในกิจการของเทศบาลหรือสาธารณะโดยมิได้หาผลประโยชน์
- 4) ที่ดินที่ใช้เฉพาะการพยาบาลสาธารณะ การศึกษา หรือการกุศลสาธารณะ
- 5) ที่ดินที่ใช้เฉพาะศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของวัด ไม่ว่าจะใช้ประกอบศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือไม่ หรือที่ศาลเจ้าโดยมิได้หาผลประโยชน์
- 6) ที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ โดยมิได้รับประโยชน์ตอบแทน
- 7) ที่ดินที่ใช้ในการรถไฟ การประปา การไฟฟ้าหรือการทำเรือของรัฐ หรือที่ใช้เป็นสนามบินของรัฐ
- 8) ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรียนที่ต้องเสียภาษีโรงเรียนและที่ดินอยู่แล้ว
- 9) ที่ดินของเอกชน ซึ่งเป็นที่ดินเฉพาะส่วนที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ทางราชการจัดใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์โดยเจ้าของที่ดินมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนนั้น
- 10) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษของสหประชาชาติ หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ในเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้ยกเว้นคามอนุสัญญาหรือความตกลง
- 11) ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการของสถานทูตหรือสถานกงสุล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน
- 12) ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่

คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคมของปีใด มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับปีนั้น

กำหนดระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

ให้เจ้าของที่ดินซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภบท.5) ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในเดือนมกราคมของปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน แบบแสดงรายการที่ได้ยื่นไว้那年ใช้ได้ทุกปีในรอบระยะเวลา 4 ปี

อัตราภาษีและการคำนวณภาษี

อัตราภาษี

1) อัตราภาษีบำรุงท้องที่ที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ แบ่งเป็น 34 อัตรา

2) ราคาปานกลางที่ดินเกินไร่ละ 30,000 บาท ให้เสียภาษีดังนี้ราคาปานกลางของที่ดิน 30,000 บาทแรก เสียภาษี 70 บาท

3) ส่วนที่เกิน 30,000 บาท เสียภาษี 10,000 บาท ต่อ 25 บาท

4) ประกอบกสิกรรม ประเภทไม้ล้มลุก

- เสียกิ่งอัตรา

- ด้วยตนเอง ไม่เกินไร่ละ 5 บาท

- ที่ดินว่างเปล่า เสียเพิ่ม 1 เท่า

การคำนวณภาษี

ภาษีบำรุงท้องที่ คำนวณจากราคาปานกลางของที่ดินที่คณะกรรมการตีราคาปานกลางที่ดินที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดเก็บภาษีคูณกับอัตราภาษี

เนื้อที่ดินเพื่อคำนวณภาษี (ไร่) = เนื้อที่ถือครอง-เนื้อที่เกณฑ์ลดหย่อน

ค่าภาษีต่อไร่ = ตามบัญชีอัตราภาษีฯท้าย พ.ร.บ.ฯ

หลักฐานที่ใช้ประกอบในการเสียภาษี

1) บัตรประจำตัวประชาชน

2) สำเนาทะเบียนบ้าน

3) หนังสือรับรองห้างหุ้นส่วนบริษัท

4) หลักฐานที่แสดงถึงการเป็นเจ้าของที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส.3

5) ใบเสร็จรับเงินค่าภาษีครั้งสุดท้าย (ถ้ามี)

6) หนังสือมอบอำนาจกรณีที่ให้ผู้อื่นมาทำการแทน

กรณีที่เป็นการเสียภาษีในปีที่ไม่ใช่ปีที่ยื่นแบบ ภท.5 ให้นำ ภท.5
ก่อนที่มอบให้เจ้าของที่ดิน หรือใบเสร็จรับเงินค่าภาษีครั้งสุดท้ายมาด้วย

ขั้นตอนในการติดต่อขอชำระภาษี

1) การยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน กรณีผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1
มกราคม ของปีที่มีการตีราคาปานกลางที่ดิน

1.1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือเจ้าของที่ดินยื่นแบบแสดงรายการ
ที่ดิน (ภท.5) พร้อมด้วยหลักฐานที่ต้องใช้ต่อเจ้าพนักงานประเมินภายในเดือนมกราคมของปีที่มี
การประเมินราคาปานกลางของที่ดิน

1.2) เจ้าพนักงานประเมินจะทำการตรวจสอบและคำนวณค่าภาษี
แล้วแจ้งการประเมิน (ภท.9 หรือ ภท.10) ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือเจ้าของที่ดินทราบว่า
จะต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าใดภายในเดือนมีนาคม

1.3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือเจ้าของที่ดินจะต้องเสียภาษีภายใน
เดือนเมษายนของทุกปี เว้นแต่กรณีได้รับใบแจ้งการประเมินหลังเดือนมีนาคม ต้องชำระภาษี
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

2) การยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน กรณีเป็นเจ้าของที่ดินรายใหม่หรือ
จำนวนเนื้อที่ดินเดิมเปลี่ยนแปลงไป

2.1) เจ้าของที่ดินที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเนื้อที่ดินหรือ
เป็นผู้ได้รับโอนที่ดินขึ้นใหม่ ต้องมายื่นแบบแสดงรายการที่ดินหรือยื่นคำร้องขอเปลี่ยนแปลง
จำนวนเนื้อที่ดินต่อเจ้าพนักงานประเมินภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันได้รับโอนหรือมีการ
เปลี่ยนแปลงโดยใช้แบบ ภท.5 หรือ ภท.8 แล้วแต่กรณี

2.2) เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแบบแล้ว จะออกใบรับไว้ให้เป็น
หลักฐาน

2.3) เจ้าพนักงานประเมินจะแจ้งให้เจ้าของที่ดินทราบว่าจะต้อง
เสียภาษีในปีต่อไปจำนวนเท่าใด

3) การยื่นแบบแสดงรายการที่ดินกรณีเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอันเป็น
เหตุให้การลดหย่อนเปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุอย่างอื่นทำให้อัตรากาษีบำรุงท้องที่เปลี่ยนแปลงไป

3.1) เจ้าของที่ดินยื่นคำร้องตามแบบ ภท.8 พร้อมด้วย
หลักฐานที่ต้องใช้ต่อเจ้าพนักงานประเมินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

3.2) เจ้าพนักงานประเมินจะออกใบรับให้

3.3) เจ้าพนักงานประเมินจะแจ้งให้เจ้าของที่ดินทราบว่าต้องเสียภาษีในปีต่อไปจำนวนเท่าใด

3.4) การขอชำระภาษีบำรุงท้องที่ในปีถัดไปจากปีที่มีการประเมินราคาปานกลางของที่ดินให้ผู้รับประเมินนำใบเสร็จรับเงินของปีก่อนพร้อมกับเงินไปชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี

เงินเพิ่ม

เจ้าของที่ดินผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องเสียเงินเพิ่มในกรณีและอัตรา ดังนี้

- 1) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของค่าภาษีบำรุงท้องที่เว้นแต่กรณีที่เจ้าของที่ดินได้ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินจะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว้นนั้น ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 5 ของค่าภาษีบำรุงท้องที่

- 2) ยื่นแบบแสดงรายการที่ดินโดยไม่ถูกต้องทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลง ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของค่าภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีเจ้าของที่ดินได้มาขอแก้ไขแบบแสดงรายการที่ดินให้ถูกต้องก่อนที่เจ้าพนักงานประเมินแจ้งการประเมิน

- 3) ชี้เขตแจ้งจำนวนเนื้อที่ดินไม่ถูกต้องต่อเจ้าพนักงานสำรวจ โดยทำให้จำนวนเงินที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ลดน้อยลงให้เสียเงินเพิ่มอีก 1 เท่า ของภาษีบำรุงท้องที่ที่ประเมินเพิ่มเติม

- 4) ไม่ชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 24 ต่อปีของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน และไม่นำเงินเพิ่มตาม ข้อ 1 - ข้อ 4 มารวมคำนวณด้วย

บทกำหนดโทษ

- 1) ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ให้ถ้อยคำเท็จ ตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- 2) ผู้ใดจงใจไม่มาหรือยอมชี้เขต หรือไม่ยอมแจ้งจำนวนเนื้อที่ดิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) ผู้ใดชักชวนเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกรสำรวจเนื้อที่ดิน หรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อการเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระหรือชักชวนเจ้าพนักงานประเมินในการปฏิบัติตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4) ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งให้มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีหรือเอกสารมาตรวจสอบ หรือสั่งให้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระ หรือไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารอันควรแก่เรื่องมาแสดงตามหนังสือเรียก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การลดหย่อนภาษี ตามมาตรา 22

บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงเดียวกันหรือหลายแปลงที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน และใช้ที่ดินนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของคน หรือประกอบกิจกรรมของคน ให้ลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ลดหย่อน 3-5 ไร่
- 2) เขตเทศบาลตำบลหรือเขตสุขาภิบาล ให้ลดหย่อน 200-400 ตารางวา
- 3) เขตเทศบาลอื่นนอกจากเขตเทศบาลตำบลและเขตเมืองพัทยา ให้ลดหย่อน 50-100 ตารางวา
- 4) ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ลดหย่อน ดังนี้
 - ท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นมาก ให้ลดหย่อน 50-100 ตารางวา
 - ท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นปานกลาง ให้ลดหย่อน 100 ตารางวา - 1 ไร่
 - ท้องที่ชนบท ให้ลดหย่อน 3-5 ไร่

บุคคลธรรมดาหลายคนเป็นเจ้าของที่ดินร่วมกัน ให้ได้รับลดหย่อนรวมกัน ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น

การลดหย่อนให้ลดหย่อนสำหรับที่ดินในจังหวัดเดียวกัน

การยกเว้น การลดภาษี ตามมาตรา 23

- 1) ปีที่ล่วงมาที่ดินที่ใช้เพาะปลูกเสียหายมากผิดปกติ หรือ
- 2) เพาะปลูกไม่ได้ด้วยเหตุพื้นวิสัย
- 3) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยกเว้น หรือลดภาษีได้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การอุทธรณ์ การฟ้องศาล

ถ้าเจ้าของที่ดินไม่เห็นพ้องด้วยกับราคาปานกลางที่ดิน หรือเมื่อได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้ว เห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้องมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการ

จังหวัดได้ โดยยื่นอุทธรณ์ผ่านเจ้าพนักงานประเมินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศราคาปานกลางของที่ดินหรือวันที่ได้รับการแจ้งประเมินแล้วแต่กรณี

การอุทธรณ์ไม่เป็นการทูลเกล้าฯ เลิกภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ขอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาล

ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งวินิจฉัยอุทธรณ์

การขอคืนภาษีบำรุงท้องที่

ผู้ที่เสียภาษีบำรุงท้องที่โดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรจะต้องเสียผู้นั้นมีสิทธิขอรับเงินคืนภายใน 1 ปี ได้โดยยื่นคำร้องขอคืนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เสีย

2) รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ

(1) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใบอนุญาตเป็นไปตามข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยและอัตรา ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ พ.ศ. 2545 ได้แก่

- ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูล ลูกบาศก์เมตรแรกไม่เกิน 250 บาท ลูกบาศก์เมตรต่อ ๆ ไป ไม่เกิน 150 บาท

- ค่าธรรมเนียมเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปประจำเดือน เดือนละไม่เกิน 40 บาท

- ค่าใบอนุญาตดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ

รับทำการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไปฉบับละ 5,000 บาท

รับทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไป ฉบับละ 5,000 บาท

รับทำการเก็บและขนฝอยติดเชื้อ ฉบับละ 10,000 บาท

รับทำการกำจัดฝอยติดเชื้อ ฉบับละ 10,000 บาท

- ค่าใบอนุญาตดำเนินการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น กิจการโรงแรม กิจการโรงมหรสพ ฯลฯ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ) ฉบับละ 10,000 บาท

- ค่าใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ฉบับละ 2,000 บาท

- ค่าใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารที่ไม่ได้ขายของในตลาด ฉบับละ 3,000 บาท

- ค่าใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

(ก) จำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใด
ปกติ ฉบับละ 500 บาท

(ข) จำหน่ายโดยลักษณะการเร่ขาย ฉบับละ 50 บาท

(2) ค่าธรรมเนียมในการอนุญาตให้กระทำโฆษณาด้วยการปิด ings หรือโปสเตอร์ประกาศ (กฎกระทรวง พ.ศ. 2535 ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535) มีอัตรา ดังนี้

- หนังสืออนุญาตให้ปิด ings หรือโปสเตอร์ประกาศ หรือใบปลิวเพื่อการโฆษณาที่เป็นการค้า ฉบับละ 200 บาท และกำหนดอายุของหนังสืออนุญาตครั้งละไม่เกิน 60 วัน

- หนังสืออนุญาตให้ปิด ings หรือโปสเตอร์ประกาศ หรือใบปลิวเพื่อการโฆษณาอื่น ๆ ที่ไม่เป็นการค้า ฉบับละ 100 บาท และกำหนดอายุของหนังสืออนุญาตครั้งละไม่เกิน 30 วัน

(3) ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงกำลังไฟฟ้า (กฎกระทรวง พ.ศ. 2535 ออกตามความพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493)

- การโฆษณากิจการที่ไม่เป็นไปในทำนองการค้า ฉบับละ 100 บาท คราวละไม่เกิน 15 วัน

- การโฆษณากิจการที่เป็นไปในทำนองการค้า

ก. โฆษณาเคลื่อนที่ ฉบับละ 60 บาท คราวละไม่เกิน 5 วัน

ข. โฆษณาประจำที่ ฉบับละ 75 บาท คราวละไม่เกิน 15 วัน

(4) ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง คัดแปลง เคลื่อนย้ายอาคาร (กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2528 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522)

- ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 20 บาท

- ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตคัดแปลงอาคาร ฉบับละ

10 บาท

- ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตเรือดอน ฉบับละ 10 บาท
- ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายอาคาร ฉบับละ 10

บาท

(5) ค่าตอบแทนรายปีจากการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ (กฎกระทรวง ฉบับที่ 64 พ.ศ. 2537 ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2545)

- อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ ซึ่งมีได้ใช้ประโยชน์ในการขนส่งทางน้ำโดยตรง ตารางเมตรละ 1,000 บาท

- ที่พักอาศัย สะพานทางเดิน หรือศาลาท่าน้ำ อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งสินค้าหรือคนโดยสารทางน้ำ อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่รัฐวิสาหกิจปลูกสร้างขึ้นเพื่อหารายได้ ตารางเมตรละ 5 บาท

(1.3) รายได้จากทรัพย์สิน ได้แก่ การนำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจัดหาประโยชน์หรือให้เช่าโดยวิธีการประมูล หากไม่ดำเนินการประมูลให้เสนอขอความเห็นชอบต่อสภาท้องถิ่น สำหรับการกำหนดอัตราค่าเช่า หลักเกณฑ์การเช่าและการต่ออายุสัญญาอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะเวลาการให้เช่าและต่ออายุสัญญาเช่า (หากกำหนดไม่เกิน 3 ปี เป็นอำนาจผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ หากเกิน 3 ปี ให้ขออนุมัติจากสภาท้องถิ่น) และอัตราค่าเช่าภายหลังการต่ออายุสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดหาประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะพิจารณากำหนด

(2) ภาษีและค่าธรรมเนียมที่รัฐจัดเก็บให้และจัดสรรให้ ได้แก่

(2.1) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร (1 ใน 9) เป็นการจัดเก็บตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ในอัตรา 1 ใน 9 และมอบให้กรมสรรพากรจัดเก็บแทน เมื่อกรมสรรพากรจัดเก็บได้แล้วจะส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรเป็นรายเดือน หลักเกณฑ์การจัดสรร ได้แก่ ส่วนที่กรมสรรพากรจัดเก็บให้จัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษีเป็นรายจังหวัด และในแต่ละจังหวัดจัดสรรให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลตามสัดส่วนประชากร ส่วนที่กรมสรรพากรสามัคคีและกรมศุลกากรจัดเก็บให้จัดสรรตามสัดส่วนประชากรให้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

(2.2) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร ร้อยละ 5 กฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดให้ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บตามประมวลรัษฎากร จัดเก็บได้ในจังหวัดใด กรมสรรพากรต้องส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 5 ของภาษีที่จัดเก็บได้ จัดสรรตามสัดส่วนการจัดเก็บได้ในแต่ละจังหวัด

(2.3) ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นการจัดเก็บตามกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเพิ่มขึ้นจากที่รัฐจัดเก็บไม่เกินร้อยละ 10 และมอบให้กรมสรรพากรจัดเก็บ และส่งมอบให้จังหวัดเป็นผู้จัดสรรตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรเป็นรายเดือน หลักเกณฑ์การจัดสรร ได้แก่ ภาษีธุรกิจเฉพาะที่จัดเก็บได้ในจังหวัดใดให้ กรมสรรพากรจัดส่งให้จังหวัดนั้น และจังหวัดจัดสรรให้แก่เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ตามสัดส่วนประชากร

(2.4) ภาษีสุรา เป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ต้องเสียภาษีสุราเพิ่มขึ้นร้อยละสิบของภาษี โดยกรมสรรพาสามีคเป็นผู้จัดเก็บและส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรเป็นรายเดือน และจัดสรรตามสัดส่วนประชากรของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2.5) ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ต้องเสียภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้นร้อยละสิบของภาษี โดยกรมสรรพสามิตเป็นผู้จัดเก็บและส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรเป็นรายเดือน และจัดสรรตามสัดส่วนประชากรของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2.6) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ได้แก่ เงินภาษีรถประจำปี ตามกฎหมายการขนส่งทางบก และกฎหมายรถยนต์ ในจังหวัดใดให้จังหวัดนั้นจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักเกณฑ์การจัดสรรตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งจำนวน

(2.7) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดให้แก่เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ เป็นค่าธรรมเนียมที่กรมที่ดินเป็นผู้จัดเก็บจากประชาชนซึ่งไปทำธุรกรรม ณ กรมที่ดินและส่งมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น ตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2.8) ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม กรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน ตามลำดับ เป็นผู้จัดเก็บและจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ในประกาศ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรปีละ 3 งวด

(3) ภาษีที่รัฐบาลแบ่งให้

(3.1) ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเพิ่มขึ้นตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้รับจัดสรรในอัตราซึ่งเมื่อรวมกับการจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรแล้วไม่เกินร้อยละสามสิบของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้หักส่วนที่จ่ายคืนแล้ว โดยเป็นหน้าที่ของกรมสรรพากรเป็นผู้จัดเก็บและส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดสรรทุกสองเดือน

2.4 ประชาชนเกี่ยวข้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

ประชาชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ที่จะต้องเสียภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นและจัดบริหารสาธารณะ ให้แก่ประชาชน ประชาชนจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่ต้องเสียภาษีและค่าธรรมเนียมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(1) เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ในกรณีที่ประชาชนเป็นเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งในปีที่ผ่านมาได้มีการใช้ประโยชน์ เช่น ให้เช่า หรือใช้เป็นที่ประกอบกิจการต่าง ๆ เพื่อหารายได้โดยโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินแก่ เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยดำเนินการ ดังนี้

(1.1) ต้องยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สิน พร้อมด้วยหลักฐาน ณ สำนักงานเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

(1.2) หลักฐานที่ใช้ประกอบการเสียภาษี อาทิเช่น สำเนาทะเบียนบ้าน/บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาโฉนดที่ดิน-สัญญาซื้อขายโรงเรือน สัญญาเช่าโรงเรือน/สัญญาเช่าที่ดิน ทะเบียนพาณิชย์-ทะเบียนการค้า ใบอนุญาตปลูกสร้างอาคาร/ใบอนุญาตตั้งหรือประกอบกิจการโรงงาน และหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงการเริ่มใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน

(1.3) ประชาชนผู้เสียหายเมื่อได้รับแจ้งการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วต้องชำระภาษีภายใน 30 วันนับจากวันที่ถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

(1.4) หากประชาชนไม่พอใจในการแจ้งประเมินโดยเห็นว่าภาษีสูงเกินไป มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ตามแบบที่กำหนดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน และการอุทธรณ์ภาษีนี้ไม่มีผลต่อการชำระค่าภาษีตาม (3) ยังคงต้องชำระภาษีภายใน 30 วัน นับจากวันที่ถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน หากผลการอุทธรณ์มีค่าชี้ขาดให้ลดค่าภาษี ประชาชนมีสิทธิได้รับเงินส่วนเกินนั้นคืนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหากไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ภายใน กำหนดเวลา ย่อมไม่มีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลภาษีอากรกลาง

(1.5) เมื่อประชาชนได้รับแจ้งผลการชี้ขาดที่ได้อุทธรณ์ตาม (4) ยังไม่พอใจมีสิทธินำเรื่องร้องต่อศาลภาษีอากรกลางได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้ทราบค่าชี้ขาดและหากไม่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลา ย่อมไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล

(2) เสียภาษีป้าย ในกรณีที่ประชาชนเป็นเจ้าของป้ายที่ติดตั้งป้ายเพื่อแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหากำไร โดยป้ายติดตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เสียภาษีป้ายแก่ เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยดำเนินการ ดังนี้

(2.1) ประชาชนต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย พร้อมด้วยหลักฐาน ณ สำนักงานเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ป้ายนั้นติดตั้งอยู่ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

(2.2) หลักฐานที่ใช้ประกอบการเสียภาษี อาทิเช่น บัตรประจำตัวประชาชน/สำเนาทะเบียนบ้าน ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม หนังสือรับรองหุ้นส่วนบริษัท ใบอนุญาตติดตั้งป้าย ฯลฯ

(2.3) ผู้เสียภาษีต้องมาชำระภาษีภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

(2.4) ผู้เสียภาษีสามารถผ่อนชำระหนี้ภาษีป้ายได้ในกรณีที่ภาษีป้ายมีจำนวนเงิน 3,000 บาทขึ้นไป ให้ผ่อนชำระเป็น 3 งวด ๆ ละเท่า ๆ กัน โดยแจ้งความจำนงเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนครบกำหนดเวลาชำระหนี้

(2.5) เมื่อผู้เสียภาษีได้รับแจ้งการประเมิน แล้วเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้อง มีสิทธิยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อผู้บริหารท้องถิ่นได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน และการอุทธรณ์ภาษีนี้ผู้เสียภาษียังต้องชำระภาษีภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับ

แจ้งการประเมิน หากผลการอุทธรณ์มีคำชี้ขาดให้ลดค่าภาษี ประชาชนมีสิทธิได้รับเงินส่วนเกินนั้นคืนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหากไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลา ศาลภาษีอากรกลางมีสิทธิที่จะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

(2.6) เมื่อได้รับคำวินิจฉัยการอุทธรณ์แล้ว เห็นว่ายังไม่ถูกต้องสามารถนำเรื่องขึ้นสู่ศาลภาษีอากรกลางได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันรับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์และหากไม่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาศาลมีสิทธิที่จะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

(3) เสียภาษีบำรุงท้องที่ ในกรณีที่ประชาชนเป็นเจ้าของที่ดิน และที่ดินตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เสียภาษีบำรุงท้องที่แก่ เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น โดยดำเนินการ ดังนี้

(3.1) ประชาชนผู้เป็นเจ้าของที่ดินต้องยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน พร้อมด้วยหลักฐาน ณ สำนักงานของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ ภายในเดือนมกราคมของปีแรกที่มีการประเมินราคาปานกลางของที่ดิน หรือ และแบบแสดงรายการที่ดินนั้นใช้ได้ทุกปีในรอบระยะเวลา 4 ปี

(3.2) หลักฐานที่ใช้ประกอบในการเสียภาษี อาทิเช่น บัตรประจำตัวประชาชน/สำเนาทะเบียนบ้าน หลักฐานแสดงถึงการเป็นเจ้าของที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส.3 ฯลฯ ใบเสร็จรับเงินค่าภาษีครั้งสุดท้าย (ถ้ามี) เป็นต้น

(3.3) ประชาชนผู้เสียภาษีต้องเสียภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี เว้นแต่กรณีได้รับใบแจ้งการประเมินหลังเดือนมีนาคม ต้องชำระภาษีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งการประเมิน

(3.4) เมื่อเจ้าของที่ดินได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้ว เห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้องสามารถยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ โดยยื่นผ่านเจ้าพนักงานประเมินภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งประเมิน และการอุทธรณ์ภาษีนี้ผู้เสียภาษียังต้องชำระภาษีภายในกำหนดตาม (3) หากผลการอุทธรณ์มีคำชี้ขาดให้ลดค่าภาษี ประชาชนมีสิทธิได้รับเงินส่วนเกินนั้นคืนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหากไม่ไปยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลา ศาลภาษีอากรกลางมีสิทธิที่จะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

(3.5) เมื่อผู้อุทธรณ์ได้รับคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว เห็นว่าไม่ถูกต้องอีกสามารถอุทธรณ์ต่อศาลภาษีอากรกลางได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่นและหากไม่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลา ศาลมีสิทธิที่จะไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

(4) เสียภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดการค้ำน้ำมัน ในกรณีที่ประกอบการค้ำน้ำมันในเขตจังหวัดให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง เช่น สถานีบริการน้ำมัน ฯลฯ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มอบให้กรมสรรพสามิตเป็นผู้จัดเก็บให้แทน และจะจัดเก็บในอัตราลิตรละไม่เกิน 10 สตางค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดว่าจะกำหนดอัตรารการจัดเก็บเป็นเท่าไร

(5) เสียภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดการค้ายาสูบ ในกรณีที่ประกอบการค้ายาสูบ ในเขตจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มอบให้กรมสรรพสามิตเป็นผู้จัดเก็บให้แทนและจะจัดเก็บในอัตรามวลละไม่เกิน 10 สตางค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดว่าจะจัดเก็บในอัตราเท่าไร

(6) เสียค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้เข้าพักโรงแรม ในกรณีที่ประกอบกิจการโรงแรมในเขตจังหวัด โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ผู้ประกอบการโรงแรมเก็บจากผู้เข้าพักโรงแรมในอัตราไม่เกินร้อยละ 3 ของค่าเช่าห้องพัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วนำเสนอให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(7) เสียค่าธรรมเนียมการจัดเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูล ในกรณีที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาให้บริการจัดเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูล โดยเสียค่าบริการลูกบาศก์เมตรแรกไม่เกิน 250 บาท ลูกบาศก์เมตรต่อ ๆ ไป ไม่เกิน 150 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(8) เสียค่าธรรมเนียมเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปประจำเดือน เดือนละไม่เกิน 40 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(9) เสียค่าใบอนุญาตดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในกรณีที่เปิดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น กิจการโรงแรม กิจการโรงมหรสพ กิจการสระว่ายน้ำ กิจการเสริมสวยและแต่งผม ฯลฯ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ) ต้องเสียค่าใบอนุญาต ฉบับละไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและใบอนุญาตมีอายุคราวละ 1 ปี และต้องต่อใบอนุญาตก่อนหมดอายุ 30 วัน

(10) เสียค่าใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ในกรณีจัดตั้งตลาด ต้องเสียค่าใบอนุญาต ฉบับละไม่เกิน 2,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การออกข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใบอนุญาตมีอายุคราวละ 1 ปี

(11) เสียค่าใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารที่ไม่ได้ขายของในตลาด ฉบับละไม่เกิน 3,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใบอนุญาตมีอายุคราวละ 1 ปี

(12) เสียค่าใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ กรณีจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดโดยปกติ ฉบับละไม่เกิน 500 บาท และกรณีจำหน่ายโดยลักษณะการเร่ขาย ฉบับละไม่เกิน 50 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่าธรรมเนียมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใบอนุญาตมีอายุคราวละ 1 ปี

(13) เสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง คัดแปลง เคลื่อนย้ายอาคาร

- (1) ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับละ 20 บาท
- (2) ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตคัดแปลงอาคาร ฉบับละ 10 บาท
- (3) ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตรื้อถอน ฉบับละ 10 บาท
- (4) ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายอาคาร ฉบับละ 10 บาท

(14) เสียค่าตอบแทนรายปีจากการปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ

(1) อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ ซึ่งมีได้ใช้ประโยชน์ในการขนส่งทางน้ำโดยตรง ตารางเมตรละ 1,000 บาท

(2) ที่พักอาศัย สะพานทางเดิน หรือศาลาท่าน้ำ อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งสินค้าหรือคนโดยสารทางน้ำ อาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำที่รัฐวิสาหกิจปลูกสร้างขึ้นเพื่อหารายได้ ตารางเมตรละ 5 บาท

3. การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3.1.1 การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานเก็บภาษี

1) ให้เทศบาล สุขาภิบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาตรวจสอบว่า ได้มีประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานเก็บภาษีที่ระบุชื่อ และตำแหน่งของผู้ได้รับแต่งตั้งไว้เป็นปัจจุบันหรือไม่ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษี มีหน้าที่ตามกฎหมายหลายประการ จึงต้องระบุชื่อ และตำแหน่งของผู้เป็นพนักงานนั้น ๆ อย่างถูกต้อง เพื่อมิให้เป็นข้อบกพร่องเมื่อต้องมีการดำเนินคดีตามกฎหมาย

2) ให้แต่งตั้งปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา ปลัดกรุงเทพมหานคร/ผู้อำนวยการเขต และ ปลัดเมืองพัทยา/หัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาแล้วแต่กรณีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และแต่งตั้ง ผู้อำนวยการกองคลังหรือหัวหน้ากองคลังหรือหัวหน้าฝ่ายคลัง หรือหัวหน้าส่วนการคลังแล้วแต่กรณีเป็นพนักงานเก็บภาษี หากเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีให้รายงานเหตุผลให้กระทรวงมหาดไทยทราบด้วย

3) กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ และพนักงานเก็บภาษีที่แต่งตั้งไว้ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้แต่งตั้งพนักงานเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาในตำแหน่งรองลงมา เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเก็บภาษี ปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นครั้งคราว

3.1.2 การยื่นแบบพิมพ์เพื่อแจ้งรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ค.2)

1) ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้ผู้รับประเมินยื่นแบบพิมพ์เพื่อแจ้งรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ค.2) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่

2) ถ้าหากเกิดสาธารณภัย หรือเหตุพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไปในปีที่ผ่านมา ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเลื่อนกำหนดเวลายื่นแบบ ภ.ร.ค. 2 ออกไปได้ตามที่เห็นสมควร

3) เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชน และการปฏิบัติเกิดความรวดเร็ว เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาควรส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ไปยังผู้รับประเมินเสียแต่เนิ่น ๆ พร้อมคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการ และการประชาสัมพันธ์อื่น ๆ อันที่จะทำให้ผู้รับประเมินเกิดความสะดวกและเต็มใจที่จะมายื่นแบบและชำระค่าภาษี

4) การดำเนินการข้อ 22 เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาควรนัดวันให้ผู้รับประเมินมายื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินไว้ด้วย เพื่อมิให้เกิดความคับคั่งในวันท้าย ๆ ของกำหนดเวลายื่นแบบดังกล่าว

3.1.3 การรับและการตรวจแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ค.2)

1) ให้จัดเจ้าหน้าที่รับ และตรวจสอบแบบแจ้งรายการทรัพย์สินไว้ให้เพียงพอ และจะต้องอบรมซักซ้อมการปฏิบัติให้เข้าใจชัดเจนทุกชั้นตอน โดยเฉพาะเรื่องกรณีมนุษย์สัมพันธ์ และความเข้าใจในการกรอกรายการในแบบพิมพ์

2) เจ้าหน้าที่ต้องลงทะเบียนรับแบบพิมพ์ (ภ.ร.ค.2) ให้ถูกต้องและตรวจสอบเบื้องต้นว่า ผู้ลงนามเป็นผู้รับประเมิน เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง โดยตรวจสอบจากทะเบียนทรัพย์สิน (ผ.ท.4) หรือเอกสารอื่น หากผู้ลงนามเป็นผู้รับประเมินไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินนั้น ก็จะต้องเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมาย โดยมีหลักฐานมาแสดงด้วย และให้เก็บหลักฐานการมอบอำนาจไว้

3.1.4 แนวทางการคำนวณค่ารายปี และการประเมินค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

1) การกำหนดราคาเช่ามาตรฐานกลาง

ให้กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยเป็นตารางเมตร โดยสำรวจจากที่ได้มีการให้เช่าจริงแบ่งตามประเภทและลักษณะของทรัพย์สินและทำเลที่ตั้งของทรัพย์สินนั้น เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

2) การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปี และการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

ให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิให้มีหน้าที่พิจารณากันกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิให้มีหน้าที่พิจารณากันกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

3) การประเมินค่ารายปีของส่วนควบ

กรณีที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างติดตั้งส่วนควบที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรม ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินพุทธศักราช 2475 ให้ประเมินค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวรวมกับค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นด้วย และหากเป็นกรณีที่เจ้าของโรงเรือนติดตั้งส่วนควบนั้นให้ลดค่ารายปีที่รวมค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวแล้วลงเหลือหนึ่งในสาม

4) การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

สำหรับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินโดยคำนึงถึงค่ารายปีที่ล่วง

มาแล้วเป็นหลัก และประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน โดยลำดับ ดังนี้

1) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่า และค่าเช่าเป็นจำนวนเงินอันสมควร ให้ถือว่าค่าเช่าคือค่ารายปีตามนัยมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

2) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่า และค่าเช่ามิใช่จำนวนเงินอันสมควร หรือเป็นกรณีที่หาค่าเช่าไม่ได้ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น ให้ประเมินค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินที่ให้เช่าที่มีลักษณะของทรัพย์สิน ขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

3) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่า แต่ค่าเช่ามิใช่จำนวนเงินอันสมควร หรือเป็นกรณีที่หาค่าเช่าไม่ได้ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น และไม่สามารถเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินอื่นได้ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจประเมินค่ารายปีจากมูลค่าของทรัพย์สินโดยพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่น เช่น ครรชนีราคาผู้บริโภครวมของทางราชการรวมถึงภาวะเศรษฐกิจด้วย โดยคำนึงถึงภาระภาษีของราษฎรเป็นประการสำคัญ

และในการแจ้งการประเมินไปยังผู้รับประเมินรายใด ให้พนักงานเก็บภาษีแจ้งให้ผู้รับประเมินทราบด้วยว่า หากไม่พอใจการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ (ภ.ร.ค.9) ภายใน 15 วัน นับแต่วันรับแจ้งการประเมิน มิฉะนั้นหมดสิทธิที่จะขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ และจำนวนเงินซึ่งประเมินไว้เป็นจำนวนเด็ดขาด

3.1.5 การแจ้งรายการประเมิน (แบบ ภ.ร.ค.8)

1) การแจ้งรายการประเมินไปให้ผู้รับประเมินทราบ เป็นหน้าที่ของพนักงานเก็บภาษี โดยใช้แบบแจ้งการประเมิน (แบบ ภ.ร.ค.8) และจะต้องแจ้งให้ผู้รับประเมินทราบทุกราย แม้ว่าผู้รับประเมินจะชำระค่าภาษีตามที่ประเมินในเวลาอื่นแบบพิมพ์ทันทีก็ตาม

2) การแจ้งประเมินตามข้อ 5.1 ถ้าส่งให้ผู้รับประเมินด้วยตนเองหรือโดยเจ้าหน้าที่นำส่งจะต้องให้ผู้รับประเมินลงชื่อรับหรือทราบไว้เป็นหลักฐาน ถ้าส่งทางไปรษณีย์ให้ใช้แบบไปรษณีย์ตอบรับเป็นหลักฐาน

3) ถ้าผู้รับประเมินไม่ยอมรับแบบแจ้งการประเมิน หรือไม่มีผู้ตอบรับ ตามภูมิลำเนาของผู้รับประเมินที่ปรากฏในหลักฐาน ให้เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วน ตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาให้นิติกรไปดำเนินการ เช่นเดียวกับวิธีการปิดหมายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความแพ่ง

4) หลักฐานการรับแจ้งการประเมิน (รวมทั้งหลักฐานการปิดหมาย) เป็น หลักฐานสำคัญที่แสดงว่าผู้รับประเมินได้ทราบว่าตนเองจะต้องไปชำระค่าภาษีภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน หรือจะต้องไปยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานเก็บภาษีที่จะต้องตรวจสอบ และรักษาเอกสารดังกล่าวไว้ จนกว่าจะหมดความจำเป็น

3.1.6 การร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ และการร้องขอให้ยกเว้นขอให้ ปลดภาษีหรือขอลดค่าภาษี (การอุทธรณ์ต่อคณะเทศมนตรี คณะกรรมการสุขาภิบาล คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด/ส่วนอำเภอคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์เมืองพัทยา)

1) เมื่อผู้รับประเมินไม่พอใจการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ จะต้อง ยื่นคำร้องขอให้คณะเทศมนตรี คณะกรรมการสุขาภิบาล คณะกรรมการบริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบล คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ส่วนอำเภอ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เมืองพัทยา (คณะผู้บริหารท้องถิ่น) พิจารณาการประเมินนั้นใหม่ โดยใช้แบบพิมพ์ ภ.ร.ค. 9 ให้เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมือง พัทยารับคำร้องนั้นทุกกรณีไม่ว่าจะยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อรับคำ ร้องแล้วต้องลงทะเบียนรับทันทีแล้วเสนอผู้มีหน้าที่ตามลำดับถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่นโดยไม่ชักช้า

2) ถ้าผู้รับประเมินได้ยื่นคำร้องขอให้ยกเว้น ขอให้ปลดภาษีหรือขอลด ค่าภาษี ตามมาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 และมาตรา 13 โดยได้ยื่นคำร้องต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่แล้วตามมาตรา 33 แต่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาไม่ยกเว้น ไม่ปลดภาษีหรือไม่ ลดค่าภาษีตามที่ร้องขอ ผู้รับประเมินมีสิทธิยื่นคำร้องให้คณะผู้บริหารเทศบาล สุขาภิบาล องค์การ บริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาพิจารณาใหม่ได้ เช่นเดียวกับการร้องขอให้ประเมินใหม่และให้เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 6.1

3.1.7 การพิจารณาของคณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)

1) ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) พิจารณาในลำดับแรกว่าคำร้องที่ผู้รับประเมินยื่นต่อศาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาคำข้อ 6 นั้น ได้ยื่นภายใน 15 วัน นับแต่วันรับแจ้งการประเมินหรือไม่ หากยื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงพิจารณาต่อไปได้ หากไม่ได้ยื่นภายในกำหนดเวลาให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) มีหนังสือแจ้งไปยังผู้รับประเมินว่าหมดสิทธิที่จะให้พิจารณาการประเมินใหม่ตามความในมาตรา 27

2) ถ้าผู้รับประเมินได้ยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) พิจารณาแยกคำร้องนั้นเป็น 2 พวก คือ

(1) คำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ที่เห็นว่าการคำนวณค่ารายปีของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้อง ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) พิจารณากำหนดค่ารายปีใหม่ โดยยึดถือหลักเกณฑ์การคำนวณค่ารายปีตามกฎหมาย (ค่ารายปี คือ จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง)

(2) คำร้องให้พิจารณาค่าขอให้ยกเว้น ขอให้ปลดภาษี หรือขอลดภาษี ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาแล้ว แต่ผู้รับประเมินยังไม่พอใจ ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) พิจารณาว่าทรัพย์สินของผู้รับประเมินอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับยกเว้นได้รับการปลดภาษี หรือได้รับการลดค่าภาษี ตามความในมาตรา 9 ถึงมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือไม่ ถ้าอยู่ในหลักเกณฑ์จึงพิจารณาว่าสมควรได้รับการยกเว้นหรือปลดภาษี หรือลดค่าภาษีเพียงใด

3) กรณีที่ผู้รับประเมินไม่ได้ยื่นคำร้องขอให้ยกเว้น ขอให้ปลดภาษีหรือขอลดค่าภาษีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จะไม่มีสิทธิร้องขอให้คณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) พิจารณาให้ยกเว้น หรือปลดภาษี หรือขอลดค่าภาษีเพราะเหตุผลตามมาตรา 9 ถึง มาตรา

3.1.8 การดำเนินคดีอาญา และอายุความ

1) ผู้รับประเมินที่ไม่ยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินภายในกำหนดเวลาที่เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา เป็นผู้มีความผิดตามมาตรา 20 และมีโทษตามมาตรา 46 เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ในฐานะผู้เสียหาย ต้องไปแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ณ ที่ว่าการอำเภอที่เกิดเหตุเพื่อให้พนักงานสอบสวนเรียกตัวผู้กระทำความผิดมาสอบสวนดำเนินคดี

2) ผู้รับประเมินที่จงใจจะเลข ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งรายการรายละเอียดเมื่อเรียกร้อง ไม่นำพยานหลักฐานมาแสดง หรือไม่ตอบคำถามเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซักถาม ตามความในมาตรา 21 และมาตรา 22 เป็นความผิดและมีโทษตามมาตรา 47 ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 8.1

3) ผู้ใดยื่นข้อความเท็จ ให้ข้อมูลเท็จ แสดงพยานหลักฐานเท็จ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือหาทางให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงการคำนวณค่ารายปี และผู้ใดโดยความเท็จ โดยเจตนาจะเลข โดยฉ้อโกง โดยกลอุบาย โดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ที่จะหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการคำนวณค่ารายปี มีความผิดและต้องรับโทษตามมาตรา 48 ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 8.1

4) ความผิดตาม พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ นี้เป็นความผิดต่ออาญาแผ่นดิน และเป็นความผิดไม่อาจขอมความได้ เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาต้องไปร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองภายในอายุความฟ้องร้องทุกรายโดยหัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาล ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปลัดเมืองพัทยา) ในฐานะผู้แทนของผู้เสียหายไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนหรือจะมอบอำนาจให้ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยาหรือนิติกรไปดำเนินการแทนก็ได้

5) ความผิดตามมาตรา 20, 21 และ 22 ซึ่งกำหนดโทษปรับไม่เกิน 200 บาท และ 500 บาท มีอายุความ 1 ปี

6) ความผิดดังระบุไว้ในมาตรา 48 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ มีอายุความ 5 ปี

7) แม้ว่าจะไม่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้ละเมิด พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ดังกล่าวข้างต้นได้ เนื่องจากคดีขาดอายุความหรือด้วยเหตุใดก็ตาม เทศบาล

สุขภาพิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ก็สามารถดำเนินการคำนวณค่ารายปีและประเมินค่าภาษีต่อไปได้ เพราะการคำนวณค่ารายปีและการประเมินค่าภาษีไม่มีอายุความ

3.1.9 การคำนวณค่ารายปี กรณีเจ้าของทรัพย์สินไม่มาขึ้นแบบ ภ.ร.ด.2

1) เมื่อครบกำหนดเวลาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน ตามที่เทศบาลสุขภาพิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ประกาศ และได้ส่งหนังสือเตือนให้มาขึ้นแบบแล้ว แต่เจ้าของทรัพย์สินไม่มาขึ้นแบบ ภ.ร.ด.2 นอกจากจะไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน ตามที่กล่าวในข้อ 8 แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งไปยังผู้เช่าหรือครอกรทรัพย์สินนั้น ตามความในมาตรา 19 วรรคสอง เพื่อให้ผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สินเป็นผู้แจ้งรายการทรัพย์สินแทน

2) การส่งหนังสือสอบถาม (แบบ ภ.ร.ด.2 ข.) ไปยังผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สิน เทศบาลสุขภาพิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาควรมอบให้เจ้าหน้าที่นำส่งเอง เพื่อจะได้มีโอกาสชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สินนั้นทราบ

3) ผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สิน ต้องกรอกแบบแจ้งรายการในฐานะผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สินนั้น ลงในแบบพิมพ์ ภ.ร.ด. 2 และ ภ.ร.ด. 2 ง. กรณีแบบพิมพ์ขาดข้อความที่จำเป็นสำหรับการประเมินให้เทศบาลสุขภาพิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาระบุข้อความที่ต้องการให้กรอกเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ได้

4) เมื่อได้รับแบบแจ้งรายการจากผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คำนวณค่ารายปีและประเมินค่าภาษีตามข้อ 4 แล้วแจ้งให้พนักงานเก็บภาษีดำเนินการต่อไป

5) ถ้าผู้เช่าหรือผู้ครอกรทรัพย์สินไม่ให้ความร่วมมือ ก็อาจมีความคิดและต้องรับโทษเช่นเดียวกับเจ้าของทรัพย์สิน

6) ถ้าทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ไม่มีผู้เช่าหรือผู้ครอกรในเวลาที่จะเข้าหน้าที่ของเทศบาลสุขภาพิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาไปติดต่อ ก็ให้ดำเนินการสืบหาผู้เป็นเจ้าของ ผู้เช่า หรือผู้ครอกรทรัพย์สินต่อไปจนกว่าจะได้พบ โดยให้บันทึกเรื่องราวไว้เป็นหลักฐานเสนอให้หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี ประธานคณะกรรมการสุขภาพิบาล ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปลัดเมืองพัทยา) ทราบทุกราย

3.1.10 การเก็บภาษี และการบังคับตามกฎหมาย

- 1) ผู้รับประเมินต้องนำเงินค่าภาษีมาชำระทั้งจำนวนภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งความการประเมิน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวถือว่าค้างชำระภาษี ห้ามผ่อนชำระค่าภาษีหรือแบ่งชำระเป็นงวด
 - 2) แม้ว่าผู้รับประเมินจะยื่นคำร้องต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) เพื่อขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ หรือได้นำคดีขึ้นสู่ศาลก็ยังคงต้องนำเงินค่าภาษีมาชำระตามที่กล่าวในข้อ 10.1 เช่นกัน
 - 3) การชำระภาษีเกินกำหนดเวลา จะต้องเสียเงินเพิ่มดังบัญญัติไว้ใน มาตรา 43
 - 4) หากผู้รับประเมิน ไม่สามารถชำระค่าภาษีทั้งจำนวนได้ในคราวเดียว เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาอาจอนุโลมให้แบ่งชำระได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน โดยวิธีรับฝากไว้เป็นเงินนอกงบประมาณก่อน เมื่อได้รับฝากครบแล้ว จึงถอนมาชำระค่าภาษีทั้งจำนวน ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้รับประเมินได้รับแจ้งความการประเมิน
 - 5) กรณีที่แบ่งชำระค่าภาษีค้างชำระ (เกินกว่า 30 วัน นับตั้งแต่ได้รับแจ้งความการประเมิน) ก็อาจอนุโลมให้ถือปฏิบัติได้ตามข้อ 10.4 แต่จะต้องคำนวณเงินเพิ่มขณะชำระค่าภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย และต้องไม่เกินเวลา 4 เดือนนับตั้งแต่ครบเวลา 30 วัน
 - 6) ถ้าผู้ค้างชำระภาษีไม่นำเงินภาษี และเงินเพิ่มมาชำระภายใน 4 เดือน นับตั้งแต่ครบ 30 วัน ตามข้อ 10.1 แล้ว ให้พนักงานเก็บภาษีรายงานตามลำดับให้หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ประธานคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปลัดเมืองพัทยา) ทราบ เพื่อสั่งให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษี มาขายทอดตลาดเอาเงินมาชำระค่าภาษี ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย โดยไม่ต้องขอให้ศาลสั่ง
 - 7) การยึด อายัดทรัพย์สิน ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้ปฏิบัติโดยเร็วเพื่อมิให้เจ้าของทรัพย์สินจำหน่ายโอน หรือยกย้ายซ่อนเร้นทรัพย์สินนั้นเสียก่อน
- หมายเหตุ พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 บัญญัติในเรื่องการ ขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระค่าภาษีไว้ไม่ชัดเจน จึงควรหาวิธีการปฏิบัติเป็นกรณีไป

3.1.11 การบริหารการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1) ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และหัวหน้าสำนักปลัดเมืองพัทยา ควรเรียกประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินให้เสร็จสิ้นภายในเดือนธันวาคม เพื่อให้เริ่มลงมือปฏิบัติงานได้ตั้งแต่เดือนมกราคม เป็นต้นไป

2) การประชาสัมพันธ์ เป็นหัวใจสำคัญที่จะสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาควรใช้การประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนให้ได้มากที่สุด

3) แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้การจัดเก็บภาษีได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จึงต้องตรวจสอบปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ การนำเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบข้อบกพร่องของแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

4) เทศบาลต้องจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ทุกคน เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินอย่างสม่ำเสมอ

5) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับนับตั้งแต่หัวหน้าผู้บริหารเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ต้องเอาใจใส่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าหรืออุปสรรคข้อขัดข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดการแก้ไขได้ทันเหตุการณ์

3.2 หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติของภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3.2.1 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท 0307/ว 2393 ลงวันที่ 10 กันยายน 2536 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาและมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1) หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น อาจกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นการภายใน เพื่อให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการ

ประเมินค่ารายปีได้ แต่ราคาคงกล่าวจะใช้เป็นราคาประเมินเด็ดขาด สำหรับผู้รับประเมินที่จะต้องชำระภาษีไม่ได้ เนื่องจากตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่มีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว

2) หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยพิจารณาถ่วงดุลการเป็น การเบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งตนแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้รวมตลอดถึงการพิจารณาคำขอให้ประเมินใหม่ของผู้รับประเมินได้

3) การประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสาม จะต้องอยู่ภายในขอบเขตที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ลงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2535 ออกตามมาตรา 8 วรรคสาม ข้างต้นกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องนำเอาลักษณะทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ในขณะนั้น มาประกอบการพิจารณาหาค่ารายปีโดยวิธีเทียบเคียงกับค่ารายปีของปีที่ล่วงมาแล้วของทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาว่าสมควรปรับค่ารายปีเพิ่มขึ้นเท่าใด หรือนำไปเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินอื่นที่มีเกณฑ์ประกอบการพิจารณาค่ารายปีขึ้นใหม่

สำหรับมูลค่าของทรัพย์สินนั้น อาจถือเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาค่ารายปีได้อย่างหนึ่ง แต่ก็จะต้องนำมาประกอบการประเมินค่ารายปีโดยวิธีเทียบเคียงดังที่กล่าวแล้วข้างต้น เว้นแต่ในกรณีที่ไม้อาจเทียบเคียงค่าเช่าเพื่อประเมินค่ารายปีได้ มูลค่าของทรัพย์สินก็จะเป็นตัวชี้ที่สำคัญในการกำหนดค่ารายปี แต่จะต้องพิจารณาโดยรอบคอบกับต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น เช่น ครรชนีราคาผู้บริโภคของทางราชการ รวมถึงภาวะทางเศรษฐกิจด้วย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงภาระภาษีของราษฎรเป็นประการสำคัญ

4) มาตรา 13 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินค่ารายปีไว้ว่า ถ้าเจ้าของโรงเรือนและที่ดินติดตั้งส่วนควบที่สำคัญซึ่งมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องทำ หรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมบางอย่างในโรงเรือนนั้น ๆ จะต้องประเมินค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวด้วย และให้ลดค่ารายปีลงเหลือหนึ่งในสามของค่ารายปีของโรงเรือนรวมทั้งส่วนควบดังกล่าวด้วยตามรายละเอียดสิ่งที่ส่งมาด้วย (2)

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(1) การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลาง

ให้กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยเป็นตารางเมตร โดยสำรวจจากที่ได้มีการให้เช่าจริง แบ่งตามประเภทและลักษณะของทรัพย์สินและทำเลที่ตั้งของทรัพย์สิน

นั้น เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (3)

(2) การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปี และการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

ให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิให้มีหน้าที่พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีหน้าที่พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (4)

(3) การประเมินค่ารายปีของส่วนควบ

กรณีที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างติดตั้งส่วนควบที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อให้ดำเนินการอุตสาหกรรม ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ให้ประเมินค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวรวมกับค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นด้วย และหากเป็นกรณีที่เจ้าของโรงเรือนติดตั้งส่วนควบนั้นให้ลดค่ารายปีที่รวมค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวแล้ว ลงเหลือหนึ่งในสาม

(4) การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

สำหรับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประเมินโดยคำนึงถึงค่ารายปีของปีที่ล่วงมาแล้วเป็นหลัก และประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน โดยลำดับดังนี้

(1.4.1) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่า และค่าเช่าเป็นจำนวนเงินอันสมควร ให้ถือว่าค่าเช่าคือค่ารายปีตามนัยมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

(1.4.2) กรณีทรัพย์สินให้เช่า แต่ค่าเช่ามิใช่จำนวนเงินอันสมควร หรือเป็นกรณีที่หากเช่าไม่ได้ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น

ให้ประเมินค่ารายปีโดยเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินที่ให้เช่าที่มีลักษณะของทรัพย์สิน ขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

(1.4.3) กรณีที่ทรัพย์สินให้เช่า แต่ค่าเช่ามิใช่จำนวนเงินอันสมควร หรือเป็นกรณีที่ค่าเช่าไม่ได้ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น และไม่สามารถเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินอื่นได้ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจประเมินค่ารายปีจากมูลค่าของทรัพย์สินโดยพิจารณาร่วมกับองค์ประกอบอื่น เช่น ครรชนีราคาผู้บริโภครวมของทางราชการรวมถึงภาวะทางเศรษฐกิจด้วย โดยคำนึงถึงภาระภาษีของราษฎรเป็นประการสำคัญและในการแจ้งการประเมินไปยังผู้รับประเมินรายใด ให้พนักงานเก็บภาษีแจ้งผู้รับประเมินทราบด้วยว่า หากไม่พอใจการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ และจำนวนเงินซึ่งประเมินไว้ นั้นเป็นจำนวนเด็ดขาด

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติต่อไป และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ขอให้สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปี คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ และราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร ส่งกระทรวงมหาดไทยอย่างละ 1 ชุด และได้แนบสิ่งที่ส่งมาด้วย จำนวน 4 ชุด ดังนี้

ก. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0202/ว (ล) 2634 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536 เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดดังนี้

ด้วยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้เสนอเรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2536 ลงมติเห็นชอบ มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ โดย

(1) มาตรการระยะสั้น ซึ่งให้จัดทำแผนที่ภาษีโดยระบบเอกสารหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นหลักในการจัดเก็บภาษี ประกอบการจัดทำทะเบียนผู้เสียภาษี นั้น ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน

(2) การกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติในการประเมินอัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินจะต้องไม่ให้ประชาชนรับภาระภาษีเพิ่มขึ้นตามแนวทางปฏิบัติเดิม จนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป

ข. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่สุด ที่ นร 0601/780 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2536 เรื่อง ทาหรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีและการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และบันทึกเรื่องทาหรือข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี และการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดดังนี้

ตามหนังสือของกระทรวงมหาดไทยที่อ้างถึง (1) กระทรวงมหาดไทยขอให้อคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีและการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินว่า

(1) หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจะสามารถกำหนดคราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นการภายใน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สำหรับใช้พิจารณาว่าค่าเช่าที่เจ้าของทรัพย์สินแฉงมานั้นสมควรหรือไม่ได้หรือไม่

(2) การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปีและคณะกรรมการพิจารณาค่าร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ จะสามารถแต่งตั้งโดยใช้อำนาจการบริหารเพื่อทำหน้าที่ช่วยกลั่นกรองการประเมินของเจ้าหน้าที่ และการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่น ได้หรือไม่

(3) การประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 มีหลักเกณฑ์อย่างไร และแนวทางการประเมินค่ารายปีของผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีที่ให้กำหนดค่ารายปีในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งของมูลค่าทรัพย์สินและข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ป. ที่ให้นำมูลค่าทรัพย์สินมาประกอบการพิจารณาประเมินค่ารายปี จะสามารถดำเนินการได้เพียงใด

(4) การประเมินค่ารายปีของโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างที่ติดตั้งส่วนควบที่สำคัญตามที่มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ต้องประเมินค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งค่ารายปีของส่วนที่ควบสำคัญด้วย

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า

(1) สำหรับปัญหาว่า หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจะสามารถกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นการภายใน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สำหรับใช้พิจารณาว่าค่าเช่าที่เจ้าของ ทรัพย์สินแจ้งมานั้นสมควรหรือไม่ ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นการภายในเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินค่ารายปีได้ แต่ราคาค่าดังกล่าวจะใช้เป็นราคาประเมินเค็ดขาดสำหรับผู้รับประเมินที่จะต้องชำระภาษีไม่ได้ เนื่องจากตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่มีบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากกระทรวงมหาดไทยประสงค์จะให้ราคาค่าดังกล่าวใช้เป็นราคาประเมินได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาศัยอำนาจตามมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ กำหนดให้ใช้ราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นเกณฑ์ในการประเมินค่ารายปี ในกรณีเห็นว่าค่าเช่าดังกล่าวไม่สมควรหรือหาค่าเช่าไม่ได้

(2) สำหรับปัญหาว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปีและคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ จะสามารถแต่งตั้งโดยใช้อำนาจทางการบริหารเพื่อทำหน้าที่ช่วยกลั่นกรองการประเมินของเจ้าหน้าที่และการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่น ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยพิจารณากลั่นกรองเป็นการเบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งตนแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดถึงการพิจารณาคำขอให้ประเมินใหม่ของผู้รับประเมินได้

(3) สำหรับปัญหาว่า การประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 มีหลักเกณฑ์อย่างไรและพนักงานเจ้าหน้าที่จะนำเอามูลค่าของทรัพย์สินมาพิจารณาประกอบหรือใช้เป็นหลักในการคำนวณค่ารายปีได้เพียงใดนั้น เห็นว่า การประเมินค่ารายปีตามมาตรา 8 วรรคสาม จะต้องอยู่ภายในขอบเขตที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ลงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2535 ออกตามมาตรา 8 วรรคสาม กำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องนำเอาลักษณะทรัพย์สิน ขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ในขณะนั้นมาประกอบการพิจารณาค่ารายปีโดยวิธีเทียบเคียงกับค่ารายปีที่ล่วงมาแล้วของทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาว่าสมควรปรับค่ารายปีเพิ่มขึ้น

เท่าใดหรือนำไปเทียบเคียงกับค่ารายปีของทรัพย์สินอื่นที่มีเกณฑ์ดังที่กล่าวข้างต้นคล้ายคลึงกันเพื่อกำหนดค่ารายปีขึ้นใหม่

สำหรับมูลค่าของทรัพย์สินนั้น อาจถือเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณากำหนดค่ารายปีได้อย่างหนึ่ง แต่ก็จะต้องนำมาใช้ประกอบการประเมินค่ารายปีโดยวิธีเทียบเคียงดังที่กล่าวแล้วข้างต้น เว้นแต่ในกรณีที่ไม้อาจเทียบเคียงค่าเช่าเพื่อประเมินค่ารายปีได้ มูลค่าของทรัพย์สินก็จะเป็นตัวชี้ที่สำคัญในการกำหนดค่ารายปี แต่จะต้องพิจารณาโดยรอบคอบกับต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น เช่น ครรชนิราคาผู้บริโภครวมถึงภาวะของเศรษฐกิจของทรัพย์สินด้วย ทั้งนี้โดยคำนึงถึงภาระภาษีของราษฎรเป็นประการสำคัญ

(4) สำหรับปัญหาว่า การประเมินค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่ติดตั้งส่วนควบที่สำคัญตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ต้องประเมินค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งค่ารายปีของส่วนควบที่สำคัญด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา 13 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินค่ารายปีไว้ว่าถ้าเจ้าของโรงเรือนและที่ติดตั้งส่วนควบที่สำคัญซึ่งมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำหรือเครื่องกำเนิดสินค้าเพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมบางอย่างในโรงเรือนนั้น ๆ จะต้องประเมินค่ารายปีของส่วนควบดังกล่าวด้วย และให้ลดค่ารายปีลงเหลือหนึ่งในสามของค่ารายปีของโรงเรือนรวมทั้งส่วนควบดังกล่าว

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ยังมีความเห็นว่า

(1) ขณะนี้การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันไปตามแต่ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในแต่ละแห่ง เนื่องจากประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน ลงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2535 ออกตามมาตรา 8 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ก็มิได้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะถือปฏิบัติได้ จึงสมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดรายละเอียดของหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยข้างต้นเพิ่มเติมให้ชัดเจนแน่นอนเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ โดยอาจกำหนดเกณฑ์อัตราขั้นสูงของค่ารายปีที่จะเพิ่มขึ้นจากเดิมไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของสำนักงาน ป.ป.ป. ที่ว่า หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินจะต้องไม่ให้ประชาชนรับภาระภาษีเพิ่มขึ้นกว่าแนวทางการปฏิบัติเดิมจนก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วกัน

(2) อัตราภาษีโรงเรียนและที่ดินที่ให้เรียกเก็บในอัตราร้อยละสิบสองครึ่ง จากค่ารายปี และหลักการคิดค่ารายปี ของส่วนควบที่สำคัญตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติ ภาษีโรงเรียนและที่ดิน พุทธศักราช 2475 ไม่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี รวมทั้งนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการส่งออก เพราะในปัจจุบันนี้โรงเรียนหรือสิ่ง ปลูกสร้างมีราคาสูงกว่าเมื่อใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาก และเครื่องจักรที่เป็นตัวกำเนิด สินค้าก็มีราคาสูงมากเช่นกัน จึงทำให้ค่ารายปีมีจำนวนสูง เป็นผลให้จำนวนภาษีที่ประเมินได้สูง ตามไปด้วย ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้เสียภาษีได้ จึงสมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะได้ ปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวโดยทบทวนอัตราภาษีที่เรียกเก็บและหลักการคิดค่ารายปีของส่วนควบที่ สำคัญด้วย

4. การบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 210 แห่ง ได้แก่ องค์การ บริหารส่วนตำบล จำนวน 154 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 53 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 2 แห่ง และเทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่แต่ละแห่ง มีหน้าที่ในการจัดเก็บ รายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินของตนเอง และนำเข้าเป็นรายได้ของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งก็มีการบริหารการจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินของตนเอง โดยอาศัยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และหนังสือสั่งการของ กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีระวิทย์ ทองนอก (2541) ศึกษาการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่น พบว่า รายได้และโครงสร้าง รายได้ของท้องถิ่น มีโครงสร้างรายได้หรือที่มาของรายได้ที่คล้ายคลึงกัน คือ รายได้ทั้งหมดมา จากรายได้ปกติ และรายได้พิเศษ รายได้ปกติได้จากรายได้จากภาษีอากร และรายได้ที่มีใช้ภาษี อากร สำหรับรายได้พิเศษ มาจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินสะสม และเงินกู้ และโครงสร้าง ระบบการคลังท้องถิ่นของไทยมีลักษณะที่เด่นชัดที่สุด คือ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐบาล ก่อนข้างมาก กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคลังของท้องถิ่น มักให้รัฐบาลส่วนกลางมีบทบาทสำคัญ

ในการกำหนดอัตราและวิธีการจัดเก็บรายได้ประเภทต่าง ๆ ทำให้ท้องถิ่นเผชิญกับระบบตั้งการจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้ารับผิดชอบหรือตัดสินใจในการลงทุน โดยท้องถิ่นเองได้ ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับรายได้ท้องถิ่นที่พบ ได้แก่ ปัญหาด้านโครงสร้างที่สัดส่วนรายได้ระหว่างส่วนกลาง กับท้องถิ่นมีความไม่สมดุลกัน และปัญหาการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ ยังคือประสิทธิภาพ ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหารายได้ของท้องถิ่น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การแก้ปัญหาจะต้องมีมาตรการแก้ไขปัญหาระยะสั้นและระยะยาว จะต้องแก้ไขทั้งโครงสร้างรายได้ โครงสร้างด้านการบริหารของท้องถิ่นต่าง ๆ โดยการส่งเสริมศักยภาพในการหารายได้ รวมทั้งการพิจารณาปรับปรุงแหล่งรายได้ต่าง ๆ ของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มมากขึ้น เช่น การปรับปรุงประเภทและอัตราค่าธรรมเนียม ค่าบริการและค่าปรับต่าง ๆ ปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนใหม่ ออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ให้การเก็บภาษีเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นต้น ดังนั้น ในการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องสร้างบทบาทของแหล่งรายได้ที่ไม่ได้มาจากภาษีอากรท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งรายได้ที่ดีที่ท้องถิ่นจะพึงพิงได้ ส่วนด้านเงินอุดหนุนต้องมีการปรับปรุงวิธีการให้เงินอุดหนุนของส่วนกลางที่ให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการคลังของรัฐบาลกลาง โดยจะต้องมีการกระจายอำนาจทางการคลังและการปกครองให้แก่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

จรรยา รักรัตน์ (2542) ศึกษาการประเมินผลการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินในการจัดเก็บรายได้ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหัวหิน พบว่าการนำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้ในการจัดเก็บรายได้แม้จะมีรายรับเพิ่มทุกปี แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้ไม่ได้เกิดขึ้นจากการนำข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไปใช้อย่างเดียว ยังมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของกฎหมาย หรือการประเมินภาษีตามมติคณะรัฐมนตรี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปรับข้อมูล คือไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงข้อมูลที่ได้จากกรมที่ดินได้มาไม่ครบถ้วน การดำเนินการปรับข้อมูลมีขั้นตอนยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้นจะต้องมีมาตรการในเชิงนโยบาย โดยกรมการปกครองจะต้องขอความร่วมมือให้กรมที่ดินออกระเบียบเพื่อให้จัดส่งเอกสารการเปลี่ยนแปลงของที่ดินให้กับเทศบาลเป็นประจำทุกเดือน พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อมาใช้ในการบันทึกปรับปรุงแก้ไขเอกสาร ส่วนมาตรการเชิงปฏิบัติงานเทศบาลตำบลหัวหิน ควรจัดหามูลค่ากรเพื่อเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปรับข้อมูล จัดอบรมเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายในเพื่อประสานความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสนใจงานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

สุภรณ์ วิชัย (2545) ศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วน

ตำบลเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาในการจัดเก็บรายได้โดยภาพรวมเป็นปัญหาจากการบริหารงานด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ปัญหาจากการบริหารงานด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัญหาจากการปฏิบัติงานด้านภาษีบำรุงท้องที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ข้อเสนอแนะควรมีการจัดสรรงบประมาณให้ทันเวลา และมีเพียงพอกับปริมาณงาน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรจัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ให้เพียงพอกับปริมาณงาน เนื่องจากการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย เป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

พจนาคต์ วิชัยยา (2545) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่งมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้สูง ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการชำระภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ปัจจัยด้านอาชีพของผู้เสียภาษี แต่ปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และความพึงพอใจในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีไม่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนที่มีหน้าที่เสียภาษี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำและพบว่าระดับความรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำนึกในหน้าที่เสียภาษี ประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่เสียภาษีในระดับดีมาก และปัจจัยด้านอาชีพ รายได้ต่อเดือน และความพึงพอใจในการเสียภาษีให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลกระทบต่อความสำนึกในหน้าที่เสียภาษี แต่ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีที่องค์การบริหารส่วนตำบลประสบมาก คือ ปัญหาการไม่สามารถติดต่อประชาชนผู้เสียภาษีตามที่อยู่ได้ ประชาชนมาชำระภาษีไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด และมักต่อรองภาษีที่ต้องชำระแก่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงควรแก้ไขด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาชำระภาษีตรงเวลาให้มากยิ่งขึ้น

เครือวัลย์ อุเจริญ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กและที่มีรายได้ก็น้อยก็คือการขาดความเป็นอิสระในการกำหนดอัตราราย ภาษี หรือฐานภาษีเพื่อจัดเก็บรายได้เป็นของตนเอง ต้องพึ่งหลักเกณฑ์การจัดเก็บจากส่วนกลางเป็นหลัก หรือรอรับความช่วยเหลือจากส่วนกลาง ส่วนผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาท

สำคัญในการสร้างประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นผู้นำต้องทำ
 คนเป็นตัวอย่างในการชำระภาษีแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนบทบาทสำคัญต่อไปคือ กระตุ้น
 ให้ชาวบ้านไปชำระภาษีและประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาการ
 บริหารจัดเก็บภาษีให้ถึงตัวประชาชนมากที่สุด และสุดท้ายขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำ
 แผนที่ภาษีเพื่อจัดเก็บรายได้ตามศักยภาพของพื้นที่ กระตุ้นบทบาทของผู้นำท้องถิ่นและกลุ่มต่าง ๆ
 ให้เห็นความสำคัญของการเสียภาษี และต้องมีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ

ณัฐชา เชื้อทอง (2547) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาล
 ตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภอกุฉิน จังหัดพะเยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในด้านสถานที่ที่ใช้ในการ
 จัดเก็บภาษี แม้จะมีป้ายบอกขั้นตอนการชำระภาษีอย่างชัดเจน แต่สถานที่ก็ยังไม่มีความเหมาะสม
 เท่าที่ควร เพราะคับแคบและไม่มีพื้นที่ให้ประชาชนนั่งรอบริเวณจุดรับชำระภาษี รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น น้ำดื่ม หนังสือพิมพ์ การกำหนดช่วงเวลาในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลมี
 ความเหมาะสมดี และหลักปฏิบัติในการลดหย่อนภาษียังมีแนวทางปฏิบัติกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่
 การออกพื้นที่สำรวจข้อมูลในการจัดเก็บภาษีและค่าบริการประชาชน ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่
 และการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกในการเสียภาษีในระดับชุมชนยังไม่เพียงพอ รวมถึงการ
 บังคับใช้ระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
 การกำหนดแนวทางการชำระภาษีน้อยมาก เพราะทางส่วนกลางก็ได้มีกฎหมาย ระเบียบ และ
 ข้อบังคับ กำหนดมาให้ได้อย่างชัดเจน ประกอบกับประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีขาดจิตสำนึกและ
 ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษี โดยปัญหาที่พบบ่อย คือ การประเมินภาษีมีความซ้ำซ้อนและ
 ประชาชนขาดความกระตือรือร้นในการชำระภาษี เจ้าหน้าที่รัฐที่รับชำระภาษีไม่มีอำนาจแท้จริงใน
 การบังคับใช้กฎหมาย และไม่มีการกำหนดบทลงโทษแก่ประชาชนที่ครอบคลุมและชัดเจน ส่วน
 ปัญหาในการปฏิบัติงานที่พบมาก คือ ข้อมูลพื้นฐานในการจัดเก็บภาษีปัจจุบัน ไม่มีความสมบูรณ์
 และฝ่ายการเมืองเข้ามาก้าวล่วงงานที่ข้าราชการประจำ จำนวนเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้บริการเกี่ยวกับการ
 จัดเก็บภาษีและงบประมาณในการสนับสนุนด้านงานจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
 ประชาชนเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวกับการชำระภาษีให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ
 การชำระภาษีได้เป็นอย่างดี ทำงานรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ให้การต้อนรับประชาชนผู้มาเสียภาษี
 เป็นอย่างดี และไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการอื่นเพิ่มเติม โดยการบริหารเป็นไปตามลำดับก่อน-หลัง
 อย่างยุติธรรม รวมถึงเทศบาลได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจถึงความสำคัญ
 และประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเสียภาษีเกี่ยวกับภาษีแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ทำให้ประชาชนส่วน
 ใหญ่มีความเข้าใจและเต็มใจในการจ่ายภาษี โดยเห็นว่าผู้ที่มีรายได้มีหน้าที่ในการเสียภาษี และภาษี
 ที่เทศบาลจัดเก็บจะนำกลับมาพัฒนาท้องถิ่น และการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและ

ที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ในปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่แล้ว จึงไม่ควรที่จะเก็บภาษีและอากรดังกล่าวในอัตราที่เพิ่มขึ้น ความเข้าใจและความเต็มใจในการจ่ายภาษีของประชาชนมีผลต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า

อุบล ยะไวทย์ (2547) ศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ การไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน จึงใช้คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่เพียงเพื่อทำงานประจำทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ซึ่งแสดงถึงการไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ คือ ปัญหาค้านองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้มีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่อื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดเก็บรายได้ จึงไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่หลักของคนได้อย่างเต็มที่ ส่วนด้านการบริหารจัดการเก็บภาษี ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากการไม่ได้จัดทำทะเบียนทรัพย์สินและแผนที่ภาษี รวมทั้งการไม่ได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม จากการมีฐานภาษีแคบ เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการเสียภาษี และประชาชนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการชำระภาษีเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และทำขลุ่ยปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการตั้งประมาณการรายรับในแต่ละปีไว้ต่ำกว่าศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานของตน

กรรณิการ์ จันตัน (2547) ศึกษาการประมาณรายได้จากภาษีอากรของเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของเทศบาลนครเชียงใหม่มาจากภาษีอากร ซึ่งค่าเฉลี่ยจากผลการศึกษาปี 2533 ถึง 2545 คิดเป็นร้อยละ 64.98 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งส่วนที่เหลือเป็นรายได้จากเงินอุดหนุนคิดเป็นร้อยละ 19.62 ของรายได้ทั้งหมด และร้อยละ 15.40 ของรายได้ทั้งหมดมาจากรายได้อื่น ๆ และเมื่อเปรียบเทียบรายได้จากภาษีอากรทั้งหมดพบว่ารายได้จากภาษีเสริมเป็นรายได้ที่มากที่สุด ซึ่งรายได้จากภาษีเสริมประกอบด้วย ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ ส่วนการพยากรณ์รายได้จากภาษีอากรของปี 2543 ถึง 2545 พบว่าการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย และภาษีสรรพสามิตมีแนวโน้มลดลงแต่การจัดเก็บภาษีสุรา รวมถึงภาษีและค่าธรรมเนียมล้อเลื่อนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะก็มีแนวโน้มเพิ่มเช่นเดียวกัน

ปิยะกมล ตามชาติ (2548) ศึกษากระบวนการบริหารรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามและองค์การบริหารส่วนตำบลคอกหย่อม อําเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กต้องใช้ฐานภาษีเพื่อจัดเก็บรายได้และพึ่งหลักเกณฑ์การจัดเก็บจากส่วนกลางและได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางครามและองค์การบริหารส่วนตำบลคอกหย่อม คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้เสียภาษี บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการทำคนเป็นตัวอย่างในการชำระภาษี กระตุ้นให้ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจกับบทบาทหน้าที่ในการชำระภาษีแต่ละประเภท และประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพัฒนาการบริหารจัดเก็บภาษีให้ถึงตัวประชาชนมากที่สุด และแนวทางแก้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ต้องจัดทำแผนที่ภาษีเพื่อจัดเก็บรายได้ตามศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษี และมีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ

ฉัฐรณัน ก้อนจําปา (2549) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อําเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง และข้อมูลส่วนบุคคลในด้านอาชีพ รายได้ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างน้อยกับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้ สำหรับระดับความรู้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้ในด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างภาษีและการบริหารจัดการ และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่คินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 154 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบล จำนวน 53 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลเมือง จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสำนักงานการคลังเทศบาลนคร จำนวน 1 คน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 210 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 210 คน และแบบสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 4 คน และผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 1 คน รวมจำนวน 13 คน

แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ จำแนกเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สำเร็จการศึกษาระดับ อาชีวราชการ อายุงานในตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยงานการคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการ กองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง) ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจำนวนราย ของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ การประมาณการรายได้จาก ภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ การประมาณการรายได้ จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน การดำเนินการ จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

โดยใช้คำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ Rensis Likert โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนการวัดระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง มีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง มีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง มีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ การ ประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือน และที่ดิน

แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับ จำแนกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือน และที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษี โรงเรือนและที่ดิน

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระ

ภาณีโรงเรียนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการ
จัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ขั้นตอนการร่างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินงาน
ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภาษี
โรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสาร
งานวิจัย และตำราทั่วไป

2. กำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่จะศึกษา
และง่ายในการทำความเข้าใจ ทุกคนสามารถตอบข้อเท็จจริงได้

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงจนเป็น
แบบวัดที่สมบูรณ์ ชัดเจน ถูกต้อง และตรงตามเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับ
ประชากรจริงที่ต้องการศึกษา คือ จังหวัดลำพูน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง
เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม เพื่อวัดความเที่ยงตรง (Validity) และความ
เชื่อถือได้ (Reliability) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง เป็นลักษณะของการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
เนื้อหา ความสมบูรณ์ ความสอดคล้อง เนื้อหาและถ้อยคำของแบบสอบถามให้รัดกุมและถูกต้อง
โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน จากผู้มีความรู้
ความสามารถเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาอย่างมาก เมื่อพบข้อบกพร่องผู้วิจัยก็ทำการปรับปรุง
แก้ไขให้ถูกต้อง

2. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) เพื่อ
ทดสอบหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง
จริงที่ทำการศึกษา ที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน คือ จังหวัดลำพูน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน
30 แห่ง แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้จากสูตร หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
ของครอนบาค (Cronbach) ของข้อคำถามที่เป็นการบริหาร ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการ
บริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ได้เท่ากับ 0.892

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อทำการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน และเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน โดยเก็บข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลัง ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลที่ศึกษาและเก็บรวบรวมจากระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เอกสาร สิ่งพิมพ์ วารสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ จำนวนความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stand Deviation) โดยนำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลแล้วมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน แล้วนำมาตรงรหัส ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 210 คน และแบบสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 4 คน และผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 1 คน รวมจำนวน 13 คน ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

- 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ผลการวิเคราะห์การประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียนและที่ดิน
- 1.3 ผลการวิเคราะห์การเตรียมการเพื่อชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน
- 1.4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน
- 1.5 ผลการวิเคราะห์การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

- 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียนและที่ดิน
- 2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเตรียมการเพื่อชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน
- 2.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน
- 2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและ

ที่ดิน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

- 3.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียน

และที่ดิน

- 3.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการเตรียมการเพื่อชำระภาษีโรงเรียนและ

ที่ดิน

- 3.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและ

ที่ดิน

3.4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษี โรงเรียนและที่ดิน

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน

การบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานการคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด จำนวน 171 คน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สำเร็จการศึกษาระดับ อาชวราชากร อาศัยอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจำนวนรายของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรียนและที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามข้อมูลทั่วไป

N=171		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	11.10
หญิง	152	88.90
รวม	171	100.00
2. สำเร็จการศึกษาระดับ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	8.20
ปริญญาตรี	129	75.40
ปริญญาโท	25	14.60
อื่น ๆ ระบุ	3	1.80
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=171		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. อายุราชการ		
ต่ำกว่า 10 ปี	52	30.40
10 - 20 ปี	85	49.70
21 - 30 ปี	10	5.90
31 - 40 ปี	24	14.00
รวม	171	100.00
4. อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักการคลัง)		
ต่ำกว่า 2 ปี	15	8.80
2 - 4 ปี	29	17.00
5 - 6 ปี	19	11.10
7 ปีขึ้นไป	108	63.10
รวม	171	100.00
5. ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน		
เทศบาลนคร	1	0.60
เทศบาลเมือง	2	1.20
เทศบาลตำบล	41	24.00
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่	2	1.20
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง	94	55.00
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก	31	18.00
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=171		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. จำนวนรายของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านโดยประมาณ		
ต่ำกว่า 150 ราย	87	50.80
151 - 300 ราย	42	24.60
301 - 450 ราย	13	7.60
451 - 600 ราย	8	4.70
601 - 750 ราย	8	4.70
มากกว่า 750 ราย	13	7.60
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ สำเร็จ การศึกษาระดับ อาวุธาการ อายุงานในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง ประเภทขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และจำนวนรายของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ดังนี้

(1) เพศ

พบว่าหัวหน้าหน่วยงานการคลังส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 88.90 และเป็นชาย จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10

(2) สำเร็จการศึกษาระดับ

พบว่าหัวหน้าหน่วยงานการคลังส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 ปริญญาโท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ต่ำกว่า ปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 และกำลังศึกษาต่อปริญญาโท จำนวน 3 คน คิด เป็นร้อยละ 1.80

(3) อาวุธาการ

พบว่าหัวหน้าหน่วยงานการคลังส่วนใหญ่มีอาวุธาการ 10 - 20 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมาตามลำดับคือ อาวุธาการต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 อาวุธาการ 31 - 40 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และอาวุธาการ 21- 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90

(4) อายุงานในตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยงานการคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง/
ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักการคลัง)

พบว่าหัวหน้าหน่วยงานการคลังส่วนใหญ่มีอายุงานในตำแหน่งหัวหน้า
หน่วยงานการคลัง 7 ปีขึ้นไป จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.10 รองลงมาตามลำดับคือ อายุ
งานในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง 2 - 4 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 อายุงาน
ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง 5 - 6 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 และอายุงาน
ในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานการคลัง ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80

(5) ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พบว่าหัวหน้าหน่วยงานการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตอบ
แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จำนวน 94 แห่ง คิดเป็นร้อยละ
55.00 รองลงมาตามลำดับคือ เทศบาลตำบล จำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.00 องค์การ
บริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน 31 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.00 เทศบาลเมือง จำนวน 2 แห่ง
คิดเป็นร้อยละ 1.20 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.20 และ
เทศบาลนคร จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.60

(6) จำนวนรายของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

พบว่าผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ส่วนมาก ต่ำกว่า 150 ราย จำนวน 87 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.80 รองลงมาตามลำดับคือ จำนวน
ราย 151-300 ราย จำนวน 42 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.60 จำนวนราย 301-450 ราย จำนวน 13
แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.60 จำนวนรายมากกว่า 750 ราย จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.60 จำนวน
ราย 451-600 ราย จำนวน 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.70 และจำนวนราย 601-750 ราย จำนวน 8
แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.70

1.2 ผลการวิเคราะห์การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษี
โรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดัง
ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการ
ประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171		
การบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
1. ผู้ใดที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน		
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	26	15.20
หัวหน้าส่วนการคลัง	66	38.60
เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	57	33.30
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	7	4.10
อื่น ๆ ระบุ.....	15	8.80
รวม	171	100.00
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้ข้อมูลจากแหล่งใดเป็นสำคัญในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
ข้อมูลจากรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของ		
ปีงบประมาณที่ผ่านมา		
ข้อมูลจากการสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน	108	63.20
ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน	32	18.70
ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน	0	0
ใช้ข้อมูลจากทั้งหมดประกอบกัน	31	18.10
อื่น ๆ ระบุ	0	0
รวม	171	100.00
3. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน ได้ตั้งประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินไว้เท่าใด		
ต่ำกว่า 200,000 บาท	97	56.70
200,001 - 400,000 บาท	26	15.20
400,001 - 600,000 บาท	13	7.60
600,001 - 800,000 บาท	11	6.50
มากกว่า 1,000,000 บาท	24	14.00
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N=171		
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้เวลาในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่ในช่วงเวลาที่วัน		
น้อยกว่า 15 วัน	95	55.50
15 - 30 วัน	55	32.20
31 - 45 วัน	13	7.60
46 - 60 วัน	6	3.50
61 วันขึ้นไป	2	1.20
รวม	171	100.00
5. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
ได้รับการฝึกอบรมประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ		
1 ครั้ง	90	52.60
2 ครั้ง	55	32.20
3 ครั้ง	17	9.90
4 ครั้ง	4	2.30
5 ครั้ง	4	2.30
ไม่ได้รับการฝึกอบรม	1	0.70
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.2 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า

(1) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากคือ หัวหน้าหน่วยงานคลัง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมาตามลำดับคือ เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 อื่น ๆ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล/ปลัดเทศบาล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่งบประมาณและเจ้าพนักงานประเมินโดยตำแหน่ง, หัวหน้าฝ่ายพัฒนารายได้, เจ้าหน้าที่ทุกคนร่วมกันจัดทำ, เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้และหัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ

8.80 และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินมากที่สุดจากข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 รองลงมาตามลำดับคือ ข้อมูลจากการสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 และใช้ข้อมูลจากทั้งหมดประกอบกัน ได้แก่ ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา ข้อมูลจากการสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10

(3) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตั้งประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนใหญ่ตั้งไว้ต่ำกว่า 200,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมาตามลำดับคือ ตั้งไว้จำนวน 200,001 - 400,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ตั้งไว้จำนวนมากกว่า 1,000,000 บาท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตั้งไว้จำนวน 401,000 - 600,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และตั้งไว้ 600,001 - 800,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เวลาในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนใหญ่น้อยกว่า 15 วัน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 รองลงมาตามลำดับคือ อยู่ในช่วง 15 - 30 วัน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 อยู่ในช่วง 31 - 45 วัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 อยู่ในช่วง 46 - 60 วัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 และ 61 วันขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

(5) เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้รับการฝึกอบรมส่วนมากในปีงบประมาณหนึ่งจำนวน 1 ครั้ง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 รองลงมาตามลำดับคือ จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 จำนวน 4 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 จำนวน 5 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และไม่ได้รับการฝึกอบรม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.70

1.3 ผลการวิเคราะห์การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและค่าร้อยละของการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171		
การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้มีการประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในการร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินภายในเดือนธันวาคม ก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงานจัดเก็บตั้งแต่เดือนมกราคม หรือไม่		
มี	123	71.90
ไม่มี	48	28.10
รวม	171	100.00
7. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินโดยวิธีใด		
ส่งทางไปรษณีย์	82	47.90
ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	75	43.90
อื่น ๆ ระบุ	14	8.20
รวม	171	100.00
8. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้จัดส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินหรือไม่		
ส่ง	91	53.20
ไม่ได้ส่ง	80	46.80
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีตัวอย่างการกรอกแบบแจ้ง			
รายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) เพื่อให้ผู้			
เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ดูเป็นตัวอย่างหรือไม่			
มี		131	76.60
ไม่มี		40	23.40
รวม		171	100.00
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอน			
ในการยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน			
(แบบ ภ.ร.ค.2) หรือไม่			
มี		133	77.80
ไม่มี		38	22.20
รวม		171	100.00
11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ใน			
ข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินอย่างไร			
สม่ำเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ		53	31.00
เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ขกเลิก			
กิจการ ขยายกิจการ ลดขนาดกิจการ เป็นต้น		54	31.60
ช่วงต้นปีงบประมาณ 3 เดือนแรก ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาขึ้น			
แบบเพื่อเสียภาษี		63	36.80
อื่น ๆ (ไปรกระบุ).....		1	0.60
รวม		171	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภายในโรงพยาบาลและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
12. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับ			
ประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินมาขึ้นแบบ			
และเสียภาษีภายในกำหนดเวลา ด้วยวิธีการใดมากที่สุด			
แผ่นพับประชาสัมพันธ์	67	39.10	
ป้ายประชาสัมพันธ์	28	16.40	
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	1	0.60	
วิทยุ/โทรทัศน์	0	0	
เสียงตามสาย	22	12.90	
หนังสือราชการ (แจ้งเตือนให้มาชำระ)	53	31.00	
ทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0	0	
อื่นๆ ระบุ.....	0	0	
รวม	171	100.00	
13. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับ			
ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
โดยวิธีการใดมากที่สุด			
มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง	15	8.80	
มีการอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง	20	11.70	
มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิก	59	34.50	
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น			
จัดทำคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่	77	45.00	
อื่นๆ ระบุ.....	0	0	
รวม	171	100.00	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
14. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน หรือไม่อย่างไร			
จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว		52	30.40
กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ		78	45.60
ยังไม่ได้จัดทำ		39	22.80
อื่น ๆ ระบุ.....		2	1.20
รวม		171	100.00
15. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้มีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเสร็จเรียบร้อยแล้ว			
ได้มีการตรวจสอบปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหรือไม่อย่างไร			
ปรับข้อมูลเป็นปัจจุบัน		25	14.60
กำลังดำเนินการปรับข้อมูลแต่ยังไม่เป็นปัจจุบัน		28	16.40
ยังไม่ได้มีการปรับข้อมูล		5	2.90
อื่น ๆ ยังไม่ได้ทำ		0	0
รวม		113	66.10
รวม		171	100.00
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการบริการทางใด ให้แก่ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินขณะรอยื่นแบบชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
น้ำดื่ม			
	มี	149	87.10
	ไม่มี	22	12.90
รวม		171	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการบริการทางใด ให้แก่ผู้			
เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินขณะรอยื่นแบบชำระภาษีโรงเรียน			
และที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
กาแฟ			
	มี	45	26.30
	ไม่มี	126	73.70
รวม		171	100.00
หนังสือพิมพ์			
	มี	139	81.30
	ไม่มี	32	18.70
รวม		171	100.00
โทรทัศน์			
	มี	62	36.30
	ไม่มี	109	63.70
รวม		171	100.00
อินเตอร์เน็ต			
	มี	57	33.30
	ไม่มี	114	66.70
รวม		171	100.00
อื่น ๆ ระบุ.....			
	มี	6	3.50
	ไม่มี	165	96.50
รวม		171	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

N=171		
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
17. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้วิธีการใดในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
แจกของที่ระลึก	89	52.00
จับสลากของรางวัล	17	10.00
จัดสัมมนาให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการชำระภาษี	22	12.90
อื่นๆ ระบุ.....	43	25.10
รวม	171	100.00
18. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้งบประมาณในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ประมาณกี่บาทในปีงบประมาณ 2551		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	100	58.50
20,001 – 40,000 บาท	41	24.00
20,001 – 40,000 บาท	11	6.40
60,001 – 80,000 บาท	8	4.70
80,001 บาท ขึ้นไป	7	4.10
ไม่มี	4	2.30
รวม	171	100.00
19. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินกี่คน		
1 คน	70	40.90
2 - 5 คน	98	57.30
6 - 10 คน	2	1.20
มากกว่า 10 คน	1	0.60
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
20. ท่านเห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี			
โรงเรือนและที่ดินดังกล่าวเป็นอย่างไร			
มีน้อยกว่าปริมาณงาน	82	48.00	
มีเพียงพอกับปริมาณงาน	89	52.00	
มีมากกว่าปริมาณงาน	0	0	
รวม	171	100.00	
21. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับ			
การฝึกอบรมทางด้านการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ประมาณกี่			
ครั้งต่อปีงบประมาณ			
1 ครั้ง	91	53.10	
2 ครั้ง	66	38.60	
3 ครั้ง	9	5.30	
4 ครั้ง	2	1.20	
5 ครั้ง	1	0.60	
ไม่มีการส่งเข้ารับการฝึกอบรม	2	1.20	
รวม	171	100.00	

จากตารางที่ 4.3 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า

(6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากได้มีการประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในการร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินภายในเดือนธันวาคมก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงานจัดเก็บตั้งแต่เดือนมกราคม จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 และไม่มีการประชุม จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10

(7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินส่วนมากทางไปรษณีย์ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 47.90 รองลงมาตามลำดับคือ ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และอื่นๆ ได้แก่ การให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปส่งให้กับผู้รับประเมินถึงสถานประกอบการหรือที่บ้าน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20

(8) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดิน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 และไม่มีการจัดส่ง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80

(9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวอย่างการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) เพื่อให้ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินได้ดูเป็นตัวอย่าง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 76.60 และไม่มี จำนวน 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.40

(10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80 และไม่มี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20

(11) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินส่วนมากช่วงต้นปีงบประมาณ 3 เดือนแรก ก่อนถึงกำหนดระยะเวลายื่นแบบเพื่อเสียภาษี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 รองลงมาตามลำดับคือ เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ขกเลิกกิจการ ขยายกิจการ ลดขนาดกิจการ เป็นต้น จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 ส่วนเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และอื่นๆ ได้แก่ 4 ปี/ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(12) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินยื่นแบบและเสียภาษีภายในกำหนดเวลาส่วนมากด้วยวิธีแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 รองลงมาตามลำดับคือ หนังสือราชการ (แจ้งเตือนให้มาชำระ) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 เสียงตามสาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(13) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน โดยส่วนมากใช้วิธีจัดทำคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาตามลำดับคือ มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ

34.50 มีการอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 และมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80

(14) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สินส่วนมากกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 รองลงมาตามลำดับคือ จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ยังไม่ได้จัดทำ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และอื่นๆ ได้แก่ มีแค่ทะเบียนทรัพย์สิน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

(15) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีการจัดทำแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สินเสร็จเรียบร้อยแล้วได้มีการตรวจสอบปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันส่วนมากกำลังดำเนินการปรับข้อมูลแต่ยังไม่เป็นปัจจุบัน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 51.92 และปรับข้อมูลเป็นปัจจุบัน จำนวน 25 คน คิดเป็น 48.08

(16) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริการให้แก่ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินขณะรอขึ้นแบบชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ได้แก่ น้ำดื่ม จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 87.10 กาแฟ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 หนังสือพิมพ์ จำนวน 139 คน คิดเป็น 81.30 โทรศัพท์ จำนวน 62 คน คิดเป็น 36.30 อินเทอร์เน็ต จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และอื่นๆ ได้แก่ วารสาร, ไปรษณีย์ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและหน่วยราชการอื่นๆ, บริการห้องสมุด, แผ่นพับประชาสัมพันธ์, และไม่มีการบริการอะไรเลย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

(17) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้วิธีการในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินส่วนมากแจกของที่ระลึก จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาตามลำดับคือ อื่นๆ ได้แก่ ไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพ เพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารบางพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ประกอบการน้อยมาก, มีการเพิ่มประสิทธิภาพโดยการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย, เสียงไร้สาย, ทำใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่มาชำระภาษีเป็นรายแรกของปี, ทำประกาศเกียรติคุณให้ผู้ชำระภาษีตรงตามกำหนดเวลา, ออกบริการจัดเก็บภาษีนอกสถานที่, แจกปฏิทิน, เน้นประชาสัมพันธ์, แจกของที่ระลึกและจับสลากของรางวัล, แจกของที่ระลึกและจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 จัดสัมมนาให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการชำระภาษี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และจับสลากของรางวัล จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

(18) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้งบประมาณในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ส่วนมากต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 รองลงมาตามลำดับคือ 20,001-40,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ

24.00 40,001 - 60,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 60,001 - 80,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 80,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 และไม่มีงบประมาณเพิ่มประสิทธิภาพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

(19) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนมากจำนวน 2-5 คน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30 รองลงมาตามลำดับคือ จำนวน 1 คน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 จำนวน 6-10 คน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 และจำนวนมากกว่า 10 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(20) จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนมากมีเพียงพอกับปริมาณงาน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 และมีน้อยกว่าปริมาณงาน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

(21) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนมากปีงบประมาณละ 1 ครั้ง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 53.10 รองลงมาตามลำดับคือ จำนวน 2 ครั้ง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 จำนวน 4 ครั้ง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 ไม่มีการจัดส่งเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 และจำนวน 5 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

1.4 ผลการวิเคราะห์การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและค่าร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการ
ดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

N=171		
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้รับประเมินมายื่นแบบแจ้ง		
รายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มากที่สุดในช่วงเดือนใด		
มกราคม	34	19.90
กุมภาพันธ์	107	62.60
มีนาคม	30	17.50
รวม	171	100.00
23. เมื่อผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบแจ้งรายการ		
ทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) เพื่อเสียภาษีโรงเรือน		
และที่ดิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งรายการประเมิน (แบบ		
ภ.ร.ค.8) ภายในกี่วัน		
แจ้งทันทีที่อื่น	89	52.00
ไม่เกิน 5 วัน	32	18.70
6 - 10 วัน	13	7.70
11 - 15 วัน	12	7.00
ภายใน 30 วัน	25	14.60
รวม	171	100.00
24. ท่านคิดว่าราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรที่องค์กร		
ปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านกำหนดนั้นเป็นอย่างไร		
เหมาะสม	129	75.40
ราคาสูงเกินไป	9	5.30
ราคาต่ำเกินไป	33	19.30
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
25. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้รับประเมินโรงเรือนและที่ดินไม่พอใจในการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน มีการอุทธรณ์ประมาณกี่รายในปีงบประมาณ 2551			
ไม่มี		140	81.90
1 ราย		18	10.50
2 ราย		4	2.30
3 ราย		0	0
มากกว่า 4 ราย		9	5.30
รวม		171	100.00
26. ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ไม่มายื่นแบบแสดงรายการภายในกำหนด (เดือนกุมภาพันธ์) เจ้าพนักงานประเมินได้มีการดำเนินการแจ้งประเมินตามระเบียบหรือไม่			
มี		148	86.50
ไม่มี		22	12.90
มายื่นแบบครบ		1	0.60
รวม		171	100.00
27. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้ช่องทางในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ช่องทางใดมากที่สุด			
ชำระ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		142	83.00
หน่วยบริการเคลื่อนที่		29	17.00
ชำระทางไปรษณีย์		0	0
โอนผ่านธนาคาร		0	0
อื่นๆ ระบุ.....		0	0
รวม		171	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

		N=171	
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
28. ในปีงบประมาณ 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน			
สามารถจัดเก็บรายได้โรงเรือนและที่ดิน เทียบกับประมาณการแล้ว			
เป็นอย่างไร			
สูงกว่าประมาณการ	119	69.60	
เท่ากับประมาณการ	9	5.30	
ต่ำกว่าประมาณการ	43	25.10	
รวม	171	100.00	
29. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่			
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน			
อย่างไร			
ไม่มีการประชุม	62	36.20	
ประชุมเดือนละครั้ง	49	28.70	
ประชุมสองเดือนครั้ง	9	5.30	
ประชุมสามเดือนครั้ง	25	14.60	
อื่น ๆ ระบุ	26	15.20	
รวม	171	100.00	

จากตารางที่ 4.4 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า

(22) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับประเมินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มากที่สุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 รองลงมา คือช่วงเดือนมกราคม จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 19.90 และช่วงสม่ำเสมอทั้งสองเดือน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

(23) เมื่อผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) เพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งรายการประเมิน (แบบ ภ.ร.ด.8) ส่วนมากแจ้งทันทีที่ยื่น จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาตามลำดับคือ ไม่เกิน 5 วัน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 ภายใน 30 วัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ภายใน 6-10 วัน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 และภายใน 11-15 วัน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

(24) ราคาเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดส่วนมากเหมาะสม จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 75.40 รองลงมาคือราคาต่ำเกินไป จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 และราคาสูงเกินไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

(25) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่พอใจในการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน ส่วนมากไม่มีการอุทธรณ์ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 81.90 รองลงมาตามลำดับคือ อุทธรณ์จำนวน 1 ราย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 จำนวนมากกว่า 4 ราย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 และจำนวน 2 ราย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30

(26) ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ไม่มายื่นแบบแสดงรายการภายในกำหนด (เดือน กุมภาพันธ์) เจ้าพนักงานประเมินได้มีการดำเนินการแจ้งประเมินตามระเบียบ จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 86.50 ไม่มีการแจ้งประเมินตามระเบียบจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และมายื่นแบบครบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(27) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ช่องทางในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนมากชำระ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 รองลงมาคือ หน่วยบริการเคลื่อนที่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และอื่นๆ ได้แก่ การบริการรับชำระถึงบ้าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(28) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้จริงของภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนมากสูงกว่าประมาณการ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 69.60 รองลงมาคือ ต่ำกว่าประมาณการ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 และเท่ากับประมาณการ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

(29) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนมากไม่มีการประชุม จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 รองลงมาตามลำดับคือ ประชุมเดือนละครั้ง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 อื่นๆ ได้แก่ ปีงบประมาณละครั้ง, ก่อนถึงระยะเวลาจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ต้นสุครยะเวลาการ

จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน, และประชุมเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 ประชุมสามเดือนครั้ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 และประชุมสองเดือนครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

1.5 ผลการวิเคราะห์การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและค่าร้อยละของการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

N=171		
การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
30. สาเหตุของการค้างชำระภาษีของผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมาจากสาเหตุใดมากที่สุด		
ไม่ได้รับหนังสือแจ้งให้มาชำระภาษี	13	7.60
ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการเสียภาษี	48	28.10
งใจหลบเลี่ยงภาษี	37	21.60
เลิกกิจการ	52	30.40
เปลี่ยนที่อยู่	16	9.40
อื่น ๆ ระบุ	5	2.90
รวม	171	100.00
31. อำนาจในการเปรียบเทียบปรับผู้รับประเมินที่ไม่มายื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ควรเป็นอำนาจของหน่วยงานใด		
อำเภอ	49	28.70
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	122	71.30
อื่น ๆ ระบุ.....	0	0
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
32. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีจำนวนผู้ค้างชำระภาษีใน		
ปีงบประมาณ 2551 ประมาณร้อยละเท่าใดของจำนวนผู้อยู่ในข่าย		
ที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินทั้งหมด		
น้อยกว่า 10	142	82.90
11 - 20	15	8.80
21 - 30	3	1.80
31 - 40	5	2.90
มากกว่า 50	3	1.80
ไม่มีผู้ค้างชำระ	3	1.80
รวม	171	100.00
33. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดทำหนังสือแจ้งเตือน		
ภาษีโรงเรือนและที่ดินค้างชำระในปีงบประมาณ 2551 มีหรือไม่		
มี	158	92.40
ไม่มี	10	5.80
ไม่มีผู้ค้างชำระ	3	1.80
รวม	171	100.00
34. ในปีงบประมาณ 2551 หลังจากทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษีแล้ว		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้มาชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
และเงินเพิ่มประมาณร้อยละเท่าใดของจำนวนรายที่ค้างชำระ		
น้อยกว่า 20	93	54.40
21 - 40	24	14.00
41 - 60	10	5.80
61 - 80	13	7.60
81 - 100	28	16.40
ไม่มีผู้ค้างชำระ	3	1.80
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.5 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า

(30) สาเหตุของการค้างชำระภาษีของผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากมาจากสาเหตุเลิกกิจการ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 รองลงมาตามลำดับคือ ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการเสียภาษี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 ใจหลบเลี่ยงภาษี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 เปลี่ยนที่อยู่ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ไม่ได้รับหนังสือแจ้งให้มาชำระภาษี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 และอื่นๆ ได้แก่ จัดเก็บครบไม่มีภาษีค้าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

(31) อำนาจในการเปรียบเทียบปรับผู้รับประเมินที่ไม่มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ส่วนมากควรเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 71.30 และอำเภอ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70

(32) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนผู้ค้างชำระภาษีในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ส่วนมากประมาณน้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 11-20 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 ร้อยละ 31-40 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ร้อยละ 21-30 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 มากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และไม่มีผู้ค้างชำระภาษี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

(33) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำหนังสือแจ้งเตือนภาษีโรงเรือนและที่ดินค้างชำระในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 92.40 รองลงมาคือ ไม่มีการจัดทำหนังสือ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 และไม่มีผู้ค้างชำระภาษี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

(34) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 251 หลังจากทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษีแล้ว มีผู้มาชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน และเงินเพิ่มส่วนมากประมาณน้อยกว่าร้อยละ 20 จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมาตามลำดับคือ ร้อยละ 81-100 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 ร้อยละ 21-40 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ร้อยละ 61-80 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ร้อยละ 41-60 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 และไม่มีผู้ค้างชำระภาษี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินสามารถแบ่งเป็นขั้นตอน ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171				
ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของปัญหา	อันดับ
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน				
1. ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ประมาณการรายได้มีไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่	2.92	0.982	ปานกลาง	3
2. ระยะเวลาในการประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินไม่เพียงพอ	2.60	0.905	น้อย	4
3. การประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินได้ประมาณการจากขอคร่าวรับจริงของรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินในปัจจุบันประมาณที่ผ่านมา	3.02	1.239	ปานกลาง	1
4. การประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินได้ประมาณการตามจำนวนผู้อยู่ในข่ายชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีที่ผ่านมา	2.94	1.197	ปานกลาง	2
5. ข้อมูลที่นำมาจัดทำประมาณการมีไม่เพียงพอ	2.46	0.965	น้อย	5
รวม	2.79	1.058	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความเห็นเกี่ยวกับระดับของ ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ประมาณการจากขอคร่าวรับจริงของ รายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดินในปีงบประมาณที่ผ่านมา มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.02 รองลงมา ตามลำดับคือ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ประมาณการตามจำนวนผู้อยู่ในข่าย ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีที่ผ่านมา ค่าเฉลี่ย 2.94 ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ทำ หน้าที่ประมาณการรายได้มีไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ค่าเฉลี่ย 2.92 ระยะเวลาในการ ประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.60 และข้อมูลที่น่ามาจัดทำ ประมาณการมีไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.46

โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณ การรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีค่าเฉลี่ย 2.79 มีปัญหาระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงกว่ารายได้ที่จัดเก็บจริง ภายในตำบล เนื่องจากมีการตั้งประมาณการรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เกิดผลต่างจากการจัดเก็บ ภาษี ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

(2) จำนวนรายผู้ชำระภาษีโรงเรือนมีความไม่แน่นอน เมื่อทำการประมาณการไป แล้ว ผู้ประกอบการได้ยกเลิกการประกอบการระหว่างปีทำให้จัดเก็บได้น้อยกว่าจำนวนที่ประมาณ การไว้

(3) เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเตรียมการเพื่อชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษี โรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของ ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภายในโรงเรียน
และที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171

ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ของปัญหา	อันดับ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและ ที่ดิน				
6. ไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีให้เป็น ปัจจุบัน	1.58	0.873	น้อยที่สุด	15
7. ไม่ได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ไปยังผู้รับประเมินภาษี โรงเรียน และที่ดิน	1.89	1.060	น้อย	13
8. ไม่ได้ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอก รายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมินภาษี โรงเรียนและที่ดิน	2.29	1.177	น้อย	10
9. ไม่มีตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการ ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ไว้ให้ผู้เสียภาษี ทราบ	2.04	1.168	น้อย	11
10. ไม่มีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการ ยื่นแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและ ที่ดิน	1.88	1.058	น้อย	14
11. สถานที่ให้บริการผู้เสียภาษีโรงเรียน และที่ดินคับแคบไม่เพียงพอ	2.02	1.272	น้อย	12
12. ไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียน ทรัพย์สิน	3.09	1.455	ปานกลาง	5
13. งบประมาณในการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรียนและ ที่ดินมีไม่เพียงพอ	3.01	1.158	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=171				
ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของปัญหา	อันดับ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน				
14. ผู้บริหาร ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดเก็บ ภาษีโรงเรียนและที่ดินเพราะกลัวจะกระทบ กับคะแนนเสียงในสมัยต่อไป	3.31	1.330	ปานกลาง	3
15. ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีมาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินตรงตามกำหนดเวลา	2.87	1.193	ปานกลาง	8
16. ผู้เสียภาษีไม่เข้าร่วมรับฟังการอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะถือว่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพ	3.48	1.092	มาก	2
17. เจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอในการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินทุกราย	3.30	1.242	ปานกลาง	4
18. ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับภาษีโรงเรียนและที่ดิน	3.58	0.999	มาก	1
19. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินยังไม่ค่อยเข้าใจระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	2.71	1.003	ปานกลาง	9

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=171

ปัญหาการบริหารภาพัฒนารองเรือนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของปัญหา	อันดับ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีรองเรือนและที่ดิน				
20. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายไดัภาพัฒนารองเรือนและที่ดินไม่เพียงพอ	3.02	1.169	ปานกลาง	6
รวม	2.67	1.150	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความเห็นเกี่ยวกับระดับของปัญหาการบริหารภาพัฒนารองเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีรองเรือนและที่ดิน พบว่า ผู้เสียภาษีรองเรือนและที่ดินขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับภาษีรองเรือนและที่ดิน มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.58 รองลงมาตามลำดับคือ ผู้เสียภาษีไม่เข้าร่วมรับฟังการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะถือว่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 3.48 ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีรองเรือนและที่ดิน เพราะกลัวจะกระทบกับคะแนนเสียงในสมัยต่อไป ค่าเฉลี่ย 3.31 เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีรองเรือนและที่ดินทุกราย ค่าเฉลี่ย 3.30 ไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ค่าเฉลี่ย 3.09 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายไดัภาพัฒนารองเรือนและที่ดินไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 3.02 งบประมาณในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายไดัภาพัฒนารองเรือนและที่ดินมีไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 3.01 ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีมาชำระภาษีรองเรือนและที่ดินตรงตามกำหนดเวลา ค่าเฉลี่ย 2.87 เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายไดัภาพัฒนารองเรือนและที่ดินยังไม่ค่อยเข้าใจระเบียบกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 2.71 ไม่ได้ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมินภาษีรองเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย 2.29 ไม่มีตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีรองเรือนและที่ดิน ไว้ให้ผู้เสียภาษีทราบ ค่าเฉลี่ย 2.04 สถานที่ให้บริการผู้เสียภาษีรองเรือนและที่ดินคับแคบไม่เพียงพอ ค่าเฉลี่ย 2.02 ไม่ได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ไปยังผู้รับประเมินภาษีรองเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย 1.89

ไม่มีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย 1.88 และไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีให้เป็นปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 1.58

โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีค่าเฉลี่ย 2.67 มีปัญหาระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) ในการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีจะมีการดำเนินการตั้งแต่การออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปัญหาในการทำงานในแต่ละตำบลส่วนใหญ่แล้วจะไม่ค่อยมีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่แต่งตั้งในการรับชำระภาษีจะได้รับมอบหมายให้ทำงานหลายอย่างนอกเหนือจากการรับชำระภาษี

(2) จำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อย ซึ่งต้องเตรียมการทั้งด้านเอกสารและการออกสำรวจพื้นที่ ทำให้สำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายชำระภาษีไม่ครบทุกราย จึงมีข้อมูลหรือรายละเอียดของผู้เสียภาษีไม่ครบถ้วน

2.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

N=171				
ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับของปัญหา	อันดับ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน				
21. ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินได้มาขึ้นแบบแสดงรายการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินใกล้ระยะเวลา สิ้นสุด	3.35	1.134	ปานกลาง	4
22. โทษปรับกรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการจำนวน 200 บาท เป็นจำนวนเงินน้อยเกินไป ทำให้ผู้เสียภาษีไม่รู้สึกเกรงกลัวโทษ	3.27	1.188	ปานกลาง	6

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N=171

ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ของปัญหา	อันดับ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน				
23. อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอทำให้เกิดความยุ่งยาก	3.76	1.201	มาก	1
24. กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรสูงเกินไป	2.71	0.899	ปานกลาง	12
25. ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง	3.42	1.100	มาก	2
26. การประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกันระหว่างผู้เสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งในการเสียภาษีของกิจการแต่ละประเภท	3.37	1.084	ปานกลาง	3
27. อัตราที่ใช้ในการประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินสูงเกินไป	2.78	0.981	ปานกลาง	10
28. การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรียนและที่ดินมีความยุ่งยาก	2.63	1.057	ปานกลาง	13
29. การอุทธรณ์ภาษีโรงเรียนและที่ดิน มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก	2.97	1.175	ปานกลาง	7
30. การอุทธรณ์ภาษีโรงเรียนและที่ดินใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ	2.97	1.180	ปานกลาง	8
31. มีนักการเมืองเข้ามาแทรกแซงการประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดิน	2.78	1.366	ปานกลาง	11
32. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินมีไม่เพียงพอที่จะออกไปบริการจัดเก็บนอกสถานที่ได้	3.29	1.206	ปานกลาง	5
33. ผู้บริหารขาดการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดิน	2.89	1.180	ปานกลาง	9
รวม	3.09	1.135	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความเห็นเกี่ยวกับระดับของ ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอทำให้เกิดความยุ่งยาก มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาตามลำดับคือ ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง ค่าเฉลี่ย 3.42 การประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการ กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ ระหว่างผู้เสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งในการเสียภาษีของกิจการแต่ละ ประเภท ค่าเฉลี่ย 3.37 ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินได้มาขึ้นแบบแสดงรายการเสียภาษีโรงเรือน และที่ดินใกล้ระยะเวลา สิ้นสุด ค่าเฉลี่ย 3.35 เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีโรงเรือน และที่ดินมีไม่เพียงพอที่จะออกไปบริการจัดเก็บนอกสถานที่ได้ ค่าเฉลี่ย 3.29 โทษปรับกรณีไม่ ขึ้นแบบแสดงรายการจำนวน 200 บาท เป็นจำนวนเงินน้อยเกินไป ทำให้ผู้เสียภาษีไม่รู้สึกเกรง กกลัวโทษ ค่าเฉลี่ย 3.27 การอุทธรณ์ภาษีโรงเรือนและที่ดินมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 2.97 การ อุทธรณ์ภาษีโรงเรือนและที่ดินใช้เวลานานในการดำเนินการ ค่าเฉลี่ย 2.97 ผู้บริหารขาดการ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย 2.89 อัตราที่ใช้ในการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงเกินไป ค่าเฉลี่ย 2.78 มีนักการเมืองเข้ามา แทรกแซงการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่าเฉลี่ย 2.78 กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลาง เฉลี่ยต่อตารางเมตรสูงเกินไป ค่าเฉลี่ย 2.71 และการคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดินมี ความยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 2.63

โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการ จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีค่าเฉลี่ย 3.09 มีปัญหาระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) ประชาชนมักจะมาชำระภาษีในช่วงใกล้หมดเวลาชำระ เช่น ช่วงเดือนก.พ. ทำให้ การบริการชำระภาษีอาจจะติดขัดบ้าง เนื่องจากบางรายมีหน้าที่ต้องชำระภาษีหลายอย่าง และ จะต้องคำนวณเงินให้ถูกต้องรอบคอบ จึงมักจะพบปัญหาว่าอาจจะรอชำระภาษีนานบ้างเป็นบางราย

(2) ปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้มักจะพบปัญหาเกี่ยวกับผู้ชำระภาษีไม่มาดำเนินการ ชำระภาษีภายในกำหนดเวลา จึงทำให้เจ้าหน้าที่ต้องออกไปเก็บภาษีเองถึงที่ประกอบการ และทำให้ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีเคยชินกับการบริการนั้นและทำให้ไม่ค่อยใส่ใจว่าจะถึงกำหนดชำระเมื่อไหร่ ทำให้ชำระเกินกำหนดเวลาและต้องเสียเงินเพิ่ม

(3) ในการดำเนินการจัดเก็บรายได้จะเจอปัญหาเรื่องการชำระภาษีช้ากว่ากำหนด ผู้อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน จะไม่ค่อยให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ขั้นตอนการ

ออกสำรวจพื้นที่ ของเจ้าพนักงานสำรวจและการชำระภาษีซ้ำ หรือไม่มาชำระภาษีเลย ทำให้เกิด ภาษีค้างชำระส่งผลให้เกิดการเร่งรัดติดตามการจัดเก็บรายได้

4) ระยะเวลา ขึ้นตอน การจัดเก็บที่ยุ่งยาก ตามกฎหมาย คือ ขึ้นแบบประเมิน ชำระภาษี ภายใน 30 วัน ตามกฎหมายผู้ชำระภาษีไม่พอใจถ้าทำตามกฎหมาย เกิดความยุ่งยากมา ครั้งเดียวไม่เสร็จ ต้องมาอีกหลายครั้ง เป็นต้น

5) ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการจัดเก็บรายได้

6) เจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินยังขาดความรู้ และประสบการณ์ใน การทำงาน

7) ผู้ชำระภาษีมักจะยื่นเอกสารประกอบการขึ้นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีไม่ ครบถ้วน เช่น หนังสือมอบอำนาจ กรณีให้ผู้แทนมาขึ้นแบบชำระภาษีแทน เป็นต้น และไม่กรอก รายละเอียดในการขึ้นแบบให้ครบถ้วน

2.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการ จัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียน และที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171				
ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ของปัญหา	อันดับ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและ ที่ดิน				
34. วิธีปฏิบัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดี ผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน มีขั้นตอน ที่ยุ่งยาก	3.44	1.208	มาก	5
35. ไม่มีแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนทาง กฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษี โรงเรียนและที่ดิน	3.60	1.120	มาก	4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N=171

ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ ดิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ของปัญหา	อันดับ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและ ที่ดิน				
36. การจัดเก็บภาษีของภาครัฐและขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อน ทำให้ผู้ เสียภาษีเกิดความสับสนระหว่างภาษีรายได้ที่ กรมสรรพากรจัดเก็บกับภาษีโรงเรียน และที่ดินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดเก็บทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี	4.12	1.034	มาก	1
37. ขั้นตอนการติดตามภาษีโรงเรียนและ ที่ดินค้างชำระมีความยุ่งยากในการ ปฏิบัติ	3.23	1.080	ปานกลาง	6
38. ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการ โดยไม่แจ้งให้ทราบ	3.98	1.043	มาก	2
39. ผู้ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินย้ายที่อยู่ ทำให้ไม่สามารถติดต่อเร่งรัดการ จัดเก็บได้	3.77	1.193	มาก	3
รวม	3.69	1.113	มาก	

จากตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีความเห็นเกี่ยวกับระดับของ
ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียน
และที่ดิน พบว่า การจัดเก็บภาษีของภาครัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อน
ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนระหว่างภาษีรายได้ที่กรมสรรพากรจัดเก็บกับภาษีโรงเรียนและที่ดิน
ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.12 รองลงมา
ตามลำดับคือ ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้ทราบ ค่าเฉลี่ย 3.98 ผู้ชำระ
ภาษีโรงเรียนและที่ดินย้ายที่อยู่ทำให้ไม่สามารถติดต่อเร่งรัดการจัดเก็บได้ ค่าเฉลี่ย 3.77 ไม่มี
แนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน
ค่าเฉลี่ย 3.60 วิธีปฏิบัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน มี
ขั้นตอนที่ยุ่งยาก ค่าเฉลี่ย 3.44 และขั้นตอนการติดตามภาษีโรงเรียนและที่ดินค้างชำระมีความ
ยุ่งยากในการปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 3.23

โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตาม และเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีค่าเฉลี่ย 3.69 มีปัญหาระดับมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินด้านอื่น ๆ ได้แก่

- (40.1) นักการเมืองท้องถิ่นขอลดภาษีให้กับผู้ประกอบการโดยไม่ได้
ดำเนินการยื่นอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475
- (40.2) ผู้ประกอบการขาดรายได้และเป็นหนี้นอกระบบ จึงทำให้ไม่มีเงินมา
ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- (40.3) ขาดพาหนะในการออกไปบริการรับชำระภาษีนอกสถานที่
- (40.4) ออกบริการรับชำระภาษีเคลื่อนที่ แต่ผู้เสียภาษีไม่ค่อยสนใจมาชำระ
ภาษี
- (40.5) ผู้บริหาร ไม่ยินยอมให้ดำเนินการทางกฎหมายกับลูกหนี้อาชีพค้างชำระ
เนื่องจากเป็นฐานเสียงของผู้บริหาร
- (40.6) ผู้เสียภาษีไม่เห็นความสำคัญของการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- (40.7) ผู้บริหาร ไม่เห็นความสำคัญของการหารายได้จากภาษีโรงเรือนและ
ที่ดิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (40.8) การบังคับใช้กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นไม่
มีมาตรฐานเดียวกัน ควรแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้การ
บริหารงานมีความคล่องตัวขึ้น
- (40.9) อัตราภาษีร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี เป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง และผู้เสีย
ภาษีต้องชำระภาษีหลายอย่างทำให้เกิดต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง
- (40.10) การที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนที่ภาษี แต่ระบบยังไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการจัดเก็บรายได้อย่างแท้จริง
- (40.11) หัวหน้าส่วนการคลังขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารภาษี
โรงเรือนและที่ดิน ทำให้เป็นที่ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ได้เท่าที่ควรและยังมีปัญหาที่ได้จาก
การสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้
- (1) หากเลขกำหนดระยะเวลาการชำระภาษีให้ทำหนังสือแจ้งเตือน ผู้
มีหน้าที่ชำระภาษีจำนวน 3 ครั้ง หากไม่ดำเนินการใดๆ ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและ
ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

(2) ควรสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการชำระภาษี ประโยชน์ที่ได้รับจากการชำระภาษีทุกบาททุกสตางค์จะนำมาพัฒนาท้องถิ่น ในทุกด้านๆ เมื่อประชาชนเข้าใจก็จะทำให้มีการชำระภาษีมากขึ้นการเร่งรัดติดตามก็น้อยลง ส่งผลให้การยึด อาศัย และขายทอดตลาดของทรัพย์สินไม่มี

(3) ออกพบปะกับผู้ค้างชำระภาษีในพื้นที่เทศบาล ทำจดหมายเตือนกรณีนอกพื้นที่

(4) ควรมีการประชุมสัมพันธ์ และวิธีการต่างๆ ในการชำระภาษีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการชำระภาษี บางครั้งสมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้บริหาร ซึ่งมีธุรกิจประกอบอยู่ภายในตำบล ไม่ชำระภาษี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อประชาชนทั่วไป

(5) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องมีการประชุมสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี และควรทำหนังสือแจ้งเตือนผู้เสียภาษีทราบก่อนที่จะหมดกำหนดระยะเวลาการชำระภาษี

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินสามารถแบ่งเป็นขั้นตอน ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

3.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษี โรงเรือนและที่ดิน
ตาม ขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

N=171

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
1. การจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรให้เป็น		
หน้าที่ของผู้ใดมากที่สุด		
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	25	14.60
หัวหน้าหน่วยงานคลัง	69	40.40
เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้	63	36.80
เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	2	1.20
อื่น ๆ ระบุ	12	7.00
รวม	171	100.00
2. ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการประมาณการภาษี		
โรงเรือนและที่ดิน ประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ		
1 ครั้ง	39	22.80
2 ครั้ง	80	46.80
3 ครั้ง	35	20.50
4 ครั้ง	17	9.90
รวม	171	100.00
3. ระยะเวลาในการเตรียมการประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและ		
ที่ดิน ควรใช้เวลากี่เดือน		
1 เดือน	81	47.40
2 เดือน	31	18.10
3 เดือน	53	31.00
4 เดือน	6	3.50
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=171

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
4. ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งใดมากที่สุดในการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
ข้อมูลจาก กค.1	20	11.70
ข้อมูลจาก ผท.4	29	17.00
ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของ ปีงบประมาณที่ผ่านมา	110	64.30
ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน	11	6.40
อื่น ๆ ระบุ.....	1	0.60
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.10 แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน พบว่า

(1) การจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานคลังมากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 รองลงมาตามลำดับคือ เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 36.80 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 อื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ทุกส่วนร่วมกันจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

(2) ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประมาณการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนมากประมาณ 2 ครั้ง ต่อปีงบประมาณ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 รองลงมาตามลำดับคือ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 จำนวน 3 ครั้ง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 และจำนวน 4 ครั้ง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90

(3) ระยะเวลาในการเตรียมการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนมากควรใช้ระยะเวลา 1 เดือน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 รองลงมาตามลำดับคือ ใช้ระยะเวลา 3 เดือน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ใช้ระยะเวลา 2 เดือน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 และใช้ระยะเวลา 4 เดือน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

(4) ควรใช้ข้อมูลในการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดินจากข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมามากที่สุด จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมาตามลำดับคือ ข้อมูลจาก ผท.4 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ข้อมูลจาก กก.1 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 และอื่น ๆ ได้แก่ การสำรวจใหม่ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) ภาษีโรงเรียนและที่ดินเป็นภาษีที่มีการเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจติดตามกิจการที่ประกอบขึ้นใหม่และที่ขยายกิจการหรือลดขนาดกิจการ เพื่อจะได้เป็นสิ่งที่ช่วยในการประมาณการรายได้ อย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน และประมาณการได้ใกล้เคียงกับรายรับที่จะรับจริงมากที่สุด

(2) สำรวจผู้อยู่ในข่ายต้องชำระภาษี และดูยอดรายรับจริงของภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีที่ผ่านมา คุณสถิติแนวโน้มของการประกอบการว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงมาประกอบการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

(3) ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเข้ารับการฝึกอบรม

3.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการเตรียมการเพื่อชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนและค่าร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตาม ขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

		N=171	
แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
5. ควรมีการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีอย่างไร			
ปรับปรุงคำสั่งทุกปีงบประมาณ	112	65.50	
ปรับปรุงทุกครั้งเมื่อมีการโยกย้ายตำแหน่ง	58	33.90	
อื่น ๆ ระบุ.....	1	0.60	
รวม	171	100.00	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
6. ควรส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ให้ผู้รับประเมิน		
ภาษีโรงเรียนและที่ดินโดยวิธีใด		
ส่งทางไปรษณีย์ธรรมดา	22	12.90
ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน	83	48.50
ผู้นำชุมชนนำไปแจกจ่าย	14	8.20
ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	46	26.90
อื่นๆ ระบุ.....	6	3.50
รวม	171	100.00
7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษี		
โรงเรียนและที่ดินทราบวิธีการกรอกแบบ แจ้งรายการทรัพย์สิน		
(แบบ ภ.ร.ค.2) โดยวิธีใดมากที่สุด		
ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมิน		
ภาษีโรงเรียนและที่ดินตามที่อยู่ของทรัพย์สิน	71	41.50
ติดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่ดิน ณ		
สถานที่รับแบบและชำระภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ	66	38.60
ติดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่ดิน ที่		
บอร์ดประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13	7.60
ติดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่ดิน ที่		
บอร์ดประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านในเขตองค์กรปกครองส่วน		
ท้องถิ่น	17	9.90
อื่นๆ ระบุ.....	4	2.40
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงพยาบาลและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน		
8. ควรมีการออกสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินอย่างไร		
สมัครสมาชิกตลอดทั้งปีงบประมาณ	94	55.00
เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ยกเลิกกิจการ เปลี่ยนแปลงขนาดของกิจการ เป็นต้น	29	17.00
ช่วงต้นปีงบประมาณ ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน	47	27.40
อื่น ๆ ระบุ.....	1	0.60
รวม	171	100.00
9. วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินและชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินภายในกำหนด		
ทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	11	6.40
หนังสือราชการ (หนังสือแจ้งเดือนให้มาชำระ)	88	51.40
เสียงตามสายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	28	16.40
เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	27	15.80
วิทยุ/โทรทัศน์	1	0.60
หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	1	0.60
ป้ายประชาสัมพันธ์	6	3.50
แผ่นพับประชาสัมพันธ์	7	4.10
อื่น ๆ ระบุ.....	2	1.20
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

		N=171	
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
10. ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่			
ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน โดยวิธีการใดมากที่สุด			
แจกคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่	75	43.90	
ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน	36	21.10	
จัดอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง	17	9.90	
จัดอบรมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง	43	25.10	
อื่น ๆ ระบุ.....	0	0	
รวม	171	100.00	
11. มีวิธีการใดที่ใช้ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสีย			
ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการ			
ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
เพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง	31	18.10	
จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน ณ จุดศูนย์รวมหมู่บ้านวันละหมู่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	47	27.50	
จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน ให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง	57	33.30	
จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน ณ สถานประกอบการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	36	21.10	
อื่น ๆ ระบุ.....	0	0	
รวม	171	100.00	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

N=171

แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
12. การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประโยชน์เพียงใด		
มากที่สุด	83	48.50
มาก	45	26.30
ปานกลาง	26	15.20
น้อย	12	7.00
น้อยที่สุด	5	3.00
รวม	171	100.00
13. ความถี่การตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ งบประมาณเท่าไรต่อปีงบประมาณ		
ต่ำกว่า 25,000 บาท	43	25.10
25,001 – 50,000 บาท	83	48.50
50,001 – 75,000 บาท	8	4.80
75,001 – 100,000 บาท	24	14.00
มากกว่า 100,001 บาท	13	7.60
รวม	171	100.00
14. ความถี่การจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีโรงเรียนและที่ดินเข้ารับการฝึกอบรมประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ		
1 ครั้ง	33	19.30
2 ครั้ง	79	46.20
3 ครั้ง	32	18.70
4 ครั้ง	22	12.90
5 ครั้ง	5	2.90
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.11 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่คินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่คิน พบว่า

(5) ควรมีการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีโดยการปรับปรุงคำสั่งทุกปีงบประมาณมากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 รองลงมาคือ ควรปรับปรุงทุกครั้งที่มีการโยกย้ายตำแหน่ง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 และควรปรับปรุงตามความเหมาะสมและสถานการณ์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(6) ควรส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่คินโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนมากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาตามลำดับคือ ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 ส่งทางไปรษณีย์ธรรมดา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 ผู้นำชุมชนนำไปแจกจ่าย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 และอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่นำส่งเองตามสถานประกอบการต่างๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

(7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่คินทราบวิธีการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) โดยวิธีส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่คินตามที่อยู่ของทรัพย์สินมากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาตามลำดับคือ ดัดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่คิน ณ สถานที่รับแบบและชำระภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 38.60 ดัดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่คิน ที่บอร์คประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 ดัดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรียนและที่คิน ที่บอร์คประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และอื่นๆ ได้แก่ อธิบายโดยใช้เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน และใช้วิธีการจากทุกข้อรวมกัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40

(8) ควรมีการออกสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียนและที่คินสม่ำเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณมากที่สุด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาตามลำดับคือ ช่วงต้นปีงบประมาณ ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ยกเลิกกิจการ เปลี่ยนแปลงขนาดของกิจการ เป็นต้น จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และอื่นๆ ได้แก่ การปฏิบัติทุกข้อรวมกัน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(9) วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้รับประเมินภาณีโรงเรียนและที่คินมอขึ้นแบบแจ้งราชการทรัพย์สินและชำระภาณีโรงเรียนและที่คินภายในกำหนดคือ วิธีการส่งหนังสือราชการ (หนังสือแจ้งเดือนให้มาชำระ) จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมาตามลำดับคือ เสิงตามสายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 เสิงตามสายประจำหมู่บ้าน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 15.80 ทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 แผ่นพับประชาสัมพันธ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 อื่นๆ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เป็นรายบุคคล (ตัวต่อตัว) และการจัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์ช่วงก่อนการขึ้นแบบระหว่างช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 วิทยุ/โทรทัศน์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60 และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.60

(10) ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสีภาณีโรงเรียนและที่คิน โดยวิธีการแจกคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 รองลงมาตามลำดับคือ จัดอบรมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 และการจัดอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90

(11) วิธีการที่ใช้ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสีภาณีโรงเรียนและที่คิน ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการชำระภาณีโรงเรียนและที่คินคือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสีภาณีโรงเรียนและที่คิน ให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาตามลำดับคือ จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสีภาณีโรงเรียนและที่คิน ณ จุดศูนย์รวมหมู่บ้านวันละหมู่บ้าน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสีภาณีโรงเรียนและที่คิน ณ สถานประกอบการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 และเพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสีภาณีโรงเรียนและที่คินทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10

(12) การจัดทำแผนที่ภาณีและทะเบียนทรัพย์สินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประโยชน์มากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาตามลำดับคือ เป็นประโยชน์มาก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 เป็นประโยชน์ปานกลาง จำนวน 26 คน

คิดเป็นร้อยละ 15.20 เป็นประโยชน์น้อย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 และเป็นประโยชน์น้อยที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00

(13) ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ส่วนมากควรตั้งงบประมาณ 25,001-50,000 บาท ต่อปีงบประมาณ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาตามลำดับคือ ควรตั้งงบประมาณต่ำกว่า 25,000 บาท ต่อปีงบประมาณ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 ควรตั้งงบประมาณ 75,001-100,000 บาท ต่อปีงบประมาณ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ควรตั้งงบประมาณ มากกว่า 100,001 บาท ต่อปีงบประมาณ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และควรตั้งงบประมาณ 50,001-75,000 บาท ต่อปีงบประมาณ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80

(14) ควรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินเข้ารับการฝึกอบรมส่วนมาก ประมาณ 2 ครั้งต่อปีงบประมาณ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมาตามลำดับคือ ประมาณ 1 ครั้งต่อปีงบประมาณ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ประมาณ 3 ครั้งต่อปีงบประมาณ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 ประมาณ 4 ครั้งต่อปีงบประมาณ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และประมาณ 5 ครั้งต่อปีงบประมาณ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

- (1) จัดเตรียมความพร้อมทุกด้าน เช่น อาคารสถานที่ เอกสารแบบพิมพ์ เจ้าหน้าที่ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน คือ สะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม
- (2) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการรับทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการชำระภาษี โรงเรือนและที่ดิน และจัดเตรียมแบบพิมพ์เอกสารต่างๆ

3.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนและค่าร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงพยาบาล โรงเรียนและที่ดิน
ตาม ขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
15. ในการจูงใจผู้ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินให้มายื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินและชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรใช้วิธีการใดมากที่สุด		
แจกของที่ระลึก เช่น แก้วน้ำ ปากกา กระเป๋าค่า เป็นต้น	120	70.20
จับสลากของรางวัล เช่น ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น	39	22.80
อื่น ๆ ระบุ.....	12	7.00
รวม	171	100.00
16. เจ้าหน้าที่ประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินควรแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ค.8) ให้แก่ผู้รับประเมินภายในกี่วัน		
แจ้งทันทีที่ยื่นแบบ	71	41.50
ไม่เกิน 5 วัน	37	21.60
6-10 วัน	7	4.20
11-15 วัน	25	14.60
ภายใน 30 วัน	31	18.10
รวม	171	100.00
17. โทษปรับกรณีไม่ยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินของภายในโรงเรียนและที่ดิน ควรปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกินเท่าใดจึงจะเหมาะสม		
ต่ำกว่า 200 บาท	53	31.00
300 บาท	29	17.00
400 บาท	6	3.50
500 บาท	55	32.10
มากกว่า 501 บาท	28	16.40
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงแรมและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงแรมและที่ดิน		
18. การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร ควรกำหนดอย่างไรให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน		
ราคากลางที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด	69	40.40
ราคาท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเอง	93	54.30
ราคาตลาด	7	4.10
อื่น ๆ ระบุ	2	1.20
รวม	171	100.00
19. โทษปรับสำหรับผู้เสียภาษีโรงแรมและที่ดิน ที่แจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง ควรปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกินเท่าใดจึงจะเหมาะสม		
100 บาท	21	12.30
500 บาท	56	32.70
1,000 บาท	57	33.30
1,500 บาท	22	12.90
อื่น ๆ ระบุ	15	8.80
รวม	171	100.00
20. การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงแรมและที่ดิน ควรจะคำนวณอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด		
คิดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ คูณด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี	126	73.70
คิดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี	19	11.10
คิดราคาเหมาจ่าย คูณด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี	19	11.10
คิดราคาเหมาจ่าย คูณอัตราภาษี	7	4.10
อื่น ๆ ระบุ		
รวม	171	100.00

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการจัดเก็บภายในโรงเรียนและที่ดิน		
21. อัตราที่ใช้ในการประเมินภายในโรงเรียนและที่ดิน ที่เหมาะสมควร		
ใช้อัตราร้อยละเท่าใด		
ร้อยละ 5	14	8.20
ร้อยละ 7	7	4.10
ร้อยละ 10	23	13.50
เท่าเดิม (ร้อยละ 12.5)	125	73.00
อื่น ๆ ระบุ	2	1.20
รวม	171	100.00
22. องค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่นควรจะมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่		
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภายในโรงเรียนและที่ดิน		
อย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด		
ประชุมเดือนละครั้ง	86	50.30
ประชุมสองเดือนครั้ง	16	9.40
ประชุมสามเดือนครั้ง	43	25.10
ประชุมสี่เดือนครั้ง	18	10.50
อื่น ๆ ระบุ.....	8	4.70
รวม	171	100.00

จากตารางที่ 4.12 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภายในโรงเรียนและที่ดิน พบว่า

(15) การสนใจผู้ชำระภายในโรงเรียนและที่ดินให้มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินและชำระภายในโรงเรียนและที่ดิน ควรใช้วิธีแจกของที่ระลึกมากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 70.20 รองลงมาเป็นการจับสลากของรางวัล จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และอื่นๆ ได้แก่ การเน้นการบริการ เช่น พนักงานยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ บริการสะดวก รวดเร็ว, ออกบริการจัดเก็บภายในเคลื่อนที่, จัดอบรมสัมมนาและแนะนำถึงประโยชน์ของการชำระภายใน และจัดทำ

ใบประกาศนียบัตรให้กับผู้เสียหายที่มาชำระภาษีรายแรก หรือมาชำระภาษีตรงกำหนดเวลา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00

(16) เจ้าพนักงานประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินควรแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ค. 2) ให้แก่ผู้รับประเมินส่วนมากแจ้งประเมินทันทีที่ขึ้นแบบ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาตามลำดับคือ แจ้งประเมินไม่เกิน 5 วัน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.60 แจ้งประเมินภายใน 30 วัน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 แจ้งประเมิน 11-15 วัน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 และแจ้งประเมิน 6-10 วัน จำนวน 7 คน คิดเป็นจำนวน 4.20

(17) โทษปรับกรณีไม่ขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรปรับเป็นจำนวนเงินเท่าใดจึงจะเหมาะสม ส่วนมากปรับ 500 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 รองลงมาตามลำดับคือ ปรับต่ำกว่า 200 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 ปรับ 300 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ปรับมากกว่า 501 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และปรับ 400 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50

(18) การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร ควรกำหนดอย่างไรให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่วนมากเห็นว่าราคาท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเอง จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมาตามลำดับคือ ราคากลางที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 ราคาตลาด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 และอื่นๆ ได้แก่ ราคาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง, ควรมีหน่วยงานกลางในการกำหนดมาตรฐานราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร โดยคำนึงถึงความเจริญของพื้นที่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

(19) โทษปรับสำหรับผู้เสียหายโรงเรือนและที่ดิน ที่แจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง ควรปรับเป็นจำนวนเงินที่เหมาะสมไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาตามลำดับคือ 500 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.70 1,500 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 100 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 และอื่นๆ ได้แก่ 2,000 บาท, 5,000 บาท, ควรปรับโดยกำหนดเป็นร้อยละของเงินภาษีโรงเรือนและที่ดิน เหมือนการปรับภาษีบำรุงท้องที่, ปรับสองเท่าของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษี, และตกลงกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับผู้เสียหาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80

(20) การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่เหมาะสมควรจะคำนวณติดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ ภูมด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ ภูมอัตราภาษี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 73.70 รองลงมาตามลำดับคือ คัดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ ภูมอัตราภาษี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 คัดราคาเหมาะสม ภูมด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ ภูมอัตราภาษี

จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.10 และคิคราคาหมางจ่าย ฅณัฎรภำณี จำนวน 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.10

(21) อัฎรภำณีที่ใช้ในการประเมินภำณีโรงเรีอนและที่คิน ที่เหมำะสมควรใช้อัฎรภำณี ร้อยละ 12.5 เทำเคิม จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 รงลงมำค้ำค้ำบคือ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.50 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.10 และอื่นๆ ได้แก่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดเอง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20

(22) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประชุมเจ้ำหน้ำที่ที่ปฏิบัติงำน เกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภำณีโรงเรีอนและที่คินที่เหมำะสมที่สุดส่วนมำก ประชุมเคีอนละครั้ง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 รงลงมำค้ำค้ำบคือ ประชุมสำมเคีอนครั้ง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 ประชุมสี่เคีอนครั้ง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 ประชุมสอง เคีอนครั้ง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 และอื่นๆ ได้แก่ ประชุมปิงบประมำณละครั้ง, ประชุมหกเคีอนครั้ง, ประชุมเมื่อดันปิงบประมำณก่อนการจัดเก็บภำณี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70

นอกจากนี้ยังมีแนวทำงการพัฒนำที่ได้จำกการสัมภาษณ์ สำมรถวิเคราะห์ได้ คังนี้

(1) เจ้ำหน้ำที่อำจจะออกบริกำรจัดเก็บภำณีเคลีอนที่โดยประชำสัมพันธ์เกี่ยวกับ สดำนที่ เวลำ ในการมำรับชำระภำณี เพื่อจะได้ลดคั้งคองการมำชำระภำณี และสำมรถจัดเก็บ ภำณีได้อย่างรวดเร็ว และเป็นกำรบริกำรประชำชนอื่กด้วย

(2) ควรค้ำเนินกำรแบบกำรบริกำร แบบเบ็ดเสร็จ เมื่อผู้มีหน้ำที่มำชำระภำณี ตรวจจับ ประเมิน ออก ภรค.8 รับชำระภำณี ให้เสร็จสิ้นทันที เพื่อลดระยะเวลำการจัดเก็บภำณี และทำให้อุ้มีหน้ำที่ชำระภำณีไม่ต้องเสียเวลำไปมำหลำยรอบ

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ควำมสำคัญกับกำรจัดเก็บภำณีให้มำก เนื่องจำกรวยได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมำจำกกำรจัดเก็บภำณีจำกประชำชน ควรมี ประชำสัมพันธ์ให้ควำมรู้ ซึ่แจ่งและเนนะแนวทำงในการชำระภำณีที่ถูกค้องให้แก่อประชำชน สร้ำง แรงงูจและกำรมีส่วนร่วมในการชำระภำณีให้มำกขึ้น

(4) เจ้ำหน้ำที่ค้องมีควำมรับผิดชอบ และเอำใจใส่ในการจัดเก็บข้อมูลและออก สำรวจข้อมูลอยู่เป็นประจำ เพื่อข้อมูลที่จะนำมำประเมินภำณีได้ถูกค้อง แม่นยำ และป้องกันกำร แจ่งควำมเท็จต่อเจ้ำหน้ำที่

(5) อำนำจกำรพิกำรณำอุทธรณ์ภำณีโรงเรีอนและที่คิน ควรให้เป็นหน้ำที่ของ ข้ำรำชการส่วนท้องถิ่น

(6) ควรบริการการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินได้หลายช่องทาง เช่น รับชำระที่สำนักงาน ทางไปรษณีย์ ธนาณัติ การออกเคลื่อนที่รับชำระภาษีของหน่วยงาน

(7) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีโรงเรียนและที่ดินแก่ผู้ชำระภาษีอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้าน เป็นต้น

3.4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนและค่าร้อยละของแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตาม ขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

		N=171	
แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน		จำนวน	ร้อยละ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
23. การดำเนินการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรดำเนินการตามวิธีใดที่จะทำให้ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินมาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินมากที่สุด			
ออกหนังสือแจ้งเตือนเรื่อย ๆ จนกว่าจะมาชำระ	54	31.60	
รายงานให้ผู้บริหารทราบเพื่อหาแนวทางในการติดตามและเร่งรัด การจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน	30	17.50	
แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกติดตามและพบปะเจรจากับผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน	82	48.00	
อื่น ๆ ระบุ	50	2.90	
รวม	171	100.00	
24. การค้นหาที่อยู่ของผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรค้นหาจากแหล่งใดที่จะทำให้ได้ข้อมูลมากที่สุด			
ข้อมูลจากผู้นำชุมชน	57	33.30	
ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร	110	64.30	
อื่น ๆ ระบุ	4	2.40	
รวม	171	100.00	

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
25. ควรมีวิธีการในการประชาสัมพันธ์อย่างไรเพื่อให้ผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินมาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินพร้อมเงินเพิ่มมากที่สุด		
แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์	40	23.40
ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน	39	22.80
ประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	82	48.00
อื่น ๆ ระบุ	10	5.80
รวม	171	100.00
26. แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินด้านอื่น ๆ		
26.1 ควรสร้างความเข้าใจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อชุมชน ต่อประเทศชาติ โดยการอบรมหรือสัมมนาผู้ประกอบการหรือประชุมชี้แจง เพื่อชักจูงความเข้าใจในเรื่องระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรียนและที่ดิน และรับทราบปัญหาและรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันต่อไป		
	7	29.16
26.2 การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน		
	5	20.83
26.3 แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างทั้งลักษณะภูมิประเทศ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ควรมีการออกระเบียบเพื่อแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานเฉลี่ยต่อตารางเมตรเป็นเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจะทำให้การจัดเก็บเกิดประสิทธิภาพมากกว่ากำหนดมาจากส่วนกลาง/จังหวัด		
	3	12.50

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

		N=171	
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ	
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน			
26.4 ให้ความรู้และความเข้าใจต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อจะได้ให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินเพื่อบำรุงท้องถิ่น	2	8.33	
26.5 ควรมีนโยบายให้ลูกหนี้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินสามารถผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ในอัตราที่ลูกหนี้สามารถผ่อนได้จนครบจำนวนที่ค้างโดยไม่ผิดระเบียบ	1	4.17	
26.6 ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจไม่ดี ควรมีการลดหย่อนภาษีโรงเรียนและที่ดิน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถจ่ายค่าภาษีได้โดยไม่ต้องพึ่งหนี้อะบบ	1	4.17	
26.7 ควรให้ผู้บริหารเข้าอบรมในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีโรงเรียนและที่ดิน เพื่อจะได้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษี	1	4.17	
26.8 ควรสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีการประกอบการในพื้นที่ให้มากขึ้น	1	4.17	
26.9 จะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดเก็บให้เพียงพอ โดยเฉพาะภาษีโรงเรียนและที่ดินเป็นภาษีที่เจ้าหน้าที่จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนผู้มาเสียภาษีมากที่สุด เพราะผู้เสียภาษีก็น้องการเสียภาษีน้อยในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ก็ต้องจัดเก็บให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย และที่สำคัญการจัดเก็บภาษีก็น้องให้เป็นไปตามประมาณการรายรับที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันจะเป็นปัญหาอย่างมากที่จะจัดเก็บภาษีให้เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารก็ต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาของงานอย่างแท้จริง และเห็นความสำคัญของการหารายได้ให้หน่วยงานของตน	1	4.17	

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

N=171		
แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน		
26.10 ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับภาษีโรงเรียนและที่ดินให้แก่หัวหน้าส่วนการคลัง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและสามารถเป็นที่ปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้	1	4.17
26.11 ควรพัฒนาโดยบูรณาการระหว่างภาษีโรงเรียนและที่ดินกับภาษีบำรุงท้องที่ ตามร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	1	4.16
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.13 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน พบว่า

(23) การดำเนินการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกติดตามและพบปะเจรจากับผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาตามลำดับคือ ออกหนังสือแจ้งเตือนเรื่อยๆ จนกว่าจะมาชำระ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 รายงานให้ผู้บริหารทราบเพื่อหาแนวทางในการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และอื่นๆ ได้แก่ ปฏิบัติตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90

(24) การค้นหาที่อยู่ของผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรค้นหาจากข้อมูลจากทะเบียนราษฎร จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 รองลงมาหาจากข้อมูลจากผู้นำชุมชน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และอื่นๆ ได้แก่ ออกสำรวจเองโดยเจ้าหน้าที่, ข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40

(25) ควรมีวิธีการในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินมาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินพร้อมเงินเพิ่มมากที่สุด โดยส่วนมากใช้การประชาสัมพันธ์เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาตามลำดับคือ แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 และอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ออกติดตามถึงสถานประกอบการและอธิบายรายละเอียดการค้างชำระภาษี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80

(26) แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่คินด้านอื่น ๆ ได้แก่

(26.1) ควรสร้างความเข้าใจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้เข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบที่มีต่อชุมชน ต่อประเทศชาติ โดยการอบรมหรือสัมมนาผู้ประกอบการหรือ ประชุมชี้แจง เพื่อชักจูงความเข้าใจในเรื่องระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรียน และที่คิน และรับทราบปัญหาและรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.16

(26.2) การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีโรงเรียน และที่คิน ควรมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83

(26.3) แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างทั้งลักษณะภูมิ ประเทศ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ควรมีการออกระเบียบเพื่อแต่งตั้งให้กำหนดมาตรฐานเฉลี่ยต่อ ตารางเมตรเป็นเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจะทำให้การจัดเก็บเกิดประสิทธิภาพมากกว่า กำหนดมาจากส่วนกลาง/จังหวัด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

(26.4) ให้ความรู้และความเข้าใจต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อจะได้ให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่คินเพื่อบำรุงท้องถิ่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

(26.5) ควรมีนโยบายให้ลูกหนี้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่คินสามารถ ผ่อนชำระเป็นงวดๆ ในอัตราที่ลูกหนี้สามารถผ่อนได้จนครบจำนวนที่ค้างโดยไม่ผิดระเบียบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.6) ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจไม่ดี ควรมีการลดหย่อนภาษีโรงเรียน และที่คิน เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถจ่ายค่าภาษีได้โดยไม่ต้องพึ่งหนี้อะบบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.7) ควรให้ผู้บริหารเข้าอบรมในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ภาษี เพื่อจะได้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีด้วย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.8) ควรสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีการประกอบการใน พื้นที่ให้มากขึ้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.9) จะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดเก็บให้เพียงพอ โดยเฉพาะภานามัยโรงเรียนและที่คินเป็นภานามัยที่เจ้าหน้าที่จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนผู้มาเสียบภานามัยมากที่สุด เพราะผู้เสียบภานามัยก็ต้องการเสียบภานามัยน้อยในขณะที่เดียวกัน เจ้าหน้าที่ก็ต้องจัดเก็บให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย และที่สำคัญการจัดเก็บภานามัยก็ต้องให้เป็นไปตามประมาณการรายรับที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันจะเป็นปัญหาอย่างมากที่จะจัดเก็บภานามัยให้เป็นไปตามเป้าหมาย ผู้บริหารก็ต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาของงานอย่างแท้จริง และเห็นความสำคัญของการหารายได้ให้หน่วยงานของตน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.10) ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับภานามัยโรงเรียนและที่คินให้แก่หัวหน้าส่วนการคลัง ให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและสามารถเป็นที่ปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

(26.11) ควรพัฒนาโดยบูรรวมระหว่างภานามัยโรงเรียนและที่คินกับภานามัยบำรุงท้องที่ ตามร่างพระราชบัญญัติภานามัยที่คินและสิ่งก่อสร้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16

นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

(1) หากเลขกำหนดระยะเวลาการชำระภานามัยให้ทำหนังสือแจ้งเตือน ผู้มีหน้าที่ชำระภานามัยจำนวน 3 ครั้ง หากไม่ดำเนินการใดๆให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

(2) ควรสร้างแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการชำระภานามัย ประชาชนที่ได้รับจากการชำระภานามัยทุกบาททุกสตางค์จะนำมาพัฒนาท้องถิ่น ในทุกด้านๆ เมื่อประชาชนเข้าใจก็จะทำให้มีการชำระภานามัยมากขึ้นการเร่งรัดคิดตามก็น้อยลง ส่งผลให้การยึด อาศัย และขายทอดตลาดของทรัพย์สินไม่มี

(3) ออกพบปะกับผู้ค้างชำระภานามัยในพื้นที่เทศบาล ทำจดหมายเตือนกรณีนอกพื้นที่

(4) ควรมีการประชาสัมพันธ์ และวิธีการต่างๆ ในการชำระภานามัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการชำระภานามัย บางครั้งสมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้บริหาร ซึ่งมีธุรกิจประกอบอยู่ภายในตำบล ไม่ชำระภานามัย ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีต่อประชาชนทั่วไป

(5) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้เสียบภานามัย และควรทำหนังสือแจ้งเตือนผู้เสียบภานามัยทราบก่อนที่จะหมดกำหนดระยะเวลาการชำระภานามัย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 153 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลตำบล จำนวน 54 คน ผู้อำนวยการกองคลังเทศบาลเมือง จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการสำนักงานการคลังเทศบาลนคร จำนวน 1 คน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 210 คน ซึ่งศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับการตอบกลับ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 81.43

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 210 คน และแบบสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนการคลังองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการสำนักงานการคลัง จำนวน 1 คน รวมจำนวน 13 คน

แบบสอบถาม จำแนกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน
- ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน
- ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

แบบสัมภาษณ์ จำแนกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะทำการศึกษา ที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกัน คือ จังหวัดลำพูน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้จากสูตร หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach) ของข้อคำถามที่เป็นการบริหาร ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน ได้เท่ากับ 0.892

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window และนำเสนอข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา โดยสรุปผลการศึกษาคตามกรอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

1.1.1 การประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียนและที่ดิน

หัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดทำประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภายในโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา ในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ตั้งประมาณการรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดินไว้ต่ำกว่า 200,000 บาท การจัดทำประมาณการรายได้จากภายในโรงเรียนและที่ดินใช้เวลาน้อยกว่า 15 วัน เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดทำประมาณการรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดิน ได้รับการฝึกอบรมจำนวน 1 ครั้งต่อปีงบประมาณ

1.1.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภายในโรงเรียนและที่ดิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากได้มีการประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในการร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภายในโรงเรียนและที่ดินภายในเดือนธันวาคมก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงานจัดเก็บตั้งแต่เดือนมกราคม ได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ให้ผู้รับประเมินภายในโรงเรียนและที่ดินทาง

ไปรษณีย์ ได้จัดส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีตัวอย่างการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) เพื่อให้ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ดูเป็นตัวอย่าง มีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) มีการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินช่วงต้นปีงบประมาณ 3 เดือนแรก ก่อนถึงกำหนดระยะเวลายื่นแบบเพื่อเสียภาษี มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินมาขึ้นแบบและเสียภาษีภายในกำหนดเวลา โดยใช้แผ่นพับประชาสัมพันธ์ มีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน โดยการจัดทำคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่ การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำและกำลังดำเนินการปรับข้อมูลแต่ยังไม่เป็นปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริการให้แก่ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินขณะรอขึ้นแบบชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ น้ำดื่ม กาแฟ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเตอร์เน็ต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้วิธีการในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินส่วนมากใช้การแจกของที่ระลึก ซึ่งงบประมาณในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ต่ำกว่า 20,000 บาท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินจำนวน 2-5 คน มีเพียงพอกับปริมาณงาน มีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปีงบประมาณละ 1 ครั้ง

1.1.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับประเมินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) มากที่สุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) เพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งรายการประเมิน (แบบ ภ.ร.ด.8) ทันทีที่ขึ้น ราคาเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดมีความเหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่พอใจในการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ไม่มาขึ้นแบบแสดงรายการภายในกำหนด (เดือนกุมภาพันธ์) เจ้าพนักงานประเมินได้มีการดำเนินการแจ้งประเมินตามระเบียบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ช่องทางในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินโดยชำระ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บรายได้จริงของภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงกว่าประมาณการ และไม่มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1.1.4 การติดตามและเร่งรัดการจ้ดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

สาเหตุของการค้างชำระภาษีของผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากเลิกกิจการ อำนาจในการเปรียบเทียบปรับผู้รับประเมินที่ไม่มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากปัจจุบันตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอ อำเภอจะเป็นผู้ปรับแล้วจึงนำเงินค่าปรับคืนให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนผู้ค้างชำระภาษีในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ประมาณน้อยกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน และได้จัดทำหนังสือแจ้งเตือนภาษีโรงเรือนและที่ดินค้างชำระในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 หลังจากทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษีแล้ว มีผู้มาชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน และเงินเพิ่มประมาณน้อยกว่าร้อยละ 20

1.2 สรุปปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1.2.1 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีปัญหาระดับปานกลาง กล่าวคือ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงกว่ารายได้ที่จัดเก็บจริงภายในตำบล เนื่องจากมีการตั้งประมาณการรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้เกิดผลต่างจากการจัดเก็บภาษี ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และจำนวนรายผู้ชำระภาษีโรงเรือนมีความไม่แน่นอน เมื่อทำการประมาณการไปแล้ว ผู้ประกอบการได้ยกเลิกการประกอบการระหว่างปีทำให้จัดเก็บได้น้อยกว่าจำนวนที่ประมาณการไว้

1.2.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้เสียภาษีไม่เข้าร่วมรับฟังการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพราะถือว่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพ และผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพราะกลัวจะกระทบกับคะแนนเสียงในสมัยต่อไป

1.2.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน มีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอทำให้เกิดความยุ่งยาก ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง และการประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างผู้เสียภาษีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งในการเสียภาษีของกิจการแต่ละประเภท

1.2.4 การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน มีปัญหาระดับมาก ได้แก่ การจัดเก็บภาษีของภาครัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อน ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนระหว่างภาษีรายได้ที่กรมสรรพากรจัดเก็บกับภาษีโรงเรียนและที่ดินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการ โดยไม่แจ้งให้ทราบ และผู้ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินย้ายที่อยู่ทำให้ไม่สามารถติดต่อเร่งรัดการจัดเก็บได้

1.3 สรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน

1.3.1 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

การจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงานคลัง ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการประมาณการภาษีโรงเรียนและที่ดินประมาณ 2 ครั้งต่อปีงบประมาณ ระยะเวลาในการเตรียมการประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดินควรใช้ระยะเวลา 1 เดือน ควรใช้ข้อมูลในการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดินจากข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา

1.3.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

ควรมีการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน โดยการปรับปรุงคำสั่งทุกปีงบประมาณ ควรส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินทราบวิธีการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) โดยวิธีส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินตามที่อยู่ของทรัพย์สิน ควรมีการออกสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียน

และที่คืนสม่าเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้รับ ประเมินภาษี โรงเรือนและที่ดินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินและชำระภาษี โรงเรือนและที่ดิน ภายในกำหนดคือ วิธีการส่งหนังสือราชการ (หนังสือแจ้งเดือนให้มาชำระ) ควรมีการส่งเสริมให้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสียภาษี โรงเรือนและที่ดิน โดยวิธีการแจกคู่มือความรู้และ เอกสารเผยแพร่ วิธีการที่ใช้ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษี โรงเรือนและ ที่ดิน ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการชำระภาษี โรงเรือนและที่ดินคือ จัดอบรมให้ ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาษี โรงเรือนและที่ดิน ให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของ ตนเอง การจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็น ประโยชน์มากที่สุด ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ จำนวน 25,001 - 50,000 บาท ต่อปีงบประมาณ ควรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ภาษีโรงเรือนและที่ดินเข้ารับการฝึกอบรมประมาณ 2 ครั้งต่อปีงบประมาณ

1.3.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การจูงใจผู้ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินให้มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน และชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรใช้วิธีแจกของที่ระลึก เจ้าพนักงานประเมินภาษีโรงเรือนและ ที่ดินควรแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ด.2) ให้แก่ผู้รับประเมินส่วนมากแจ้งประเมินทันทีที่ยื่นแบบ โทษปรับกรณีไม่ยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนมากเห็นว่าควรปรับ เป็นจำนวนเงิน 500 บาท การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรควรกำหนด จากราคาท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โทษปรับสำหรับผู้เสียภาษีโรงเรือนและ ที่ดินที่แจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง ควรคิดค่าปรับเป็นจำนวนเงินที่เหมาะสมไม่เกิน 1,000 บาท การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรจะคำนวณ คิดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ คูณด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี อัตราที่ใช้ในการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่เหมาะสมควรใช้อัตราร้อยละ 12.5 เท่าเดิม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะมีการประชุม เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเดือนละครั้ง

1.3.4 การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

การดำเนินการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควร ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกติดตามและพบปะเจรจากับผู้ที่ค้างชำระภาษีโรงเรือนและ ที่ดิน การค้นหาที่อยู่ของผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรค้นหาจากข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ควรใช้วิธีการในการประชาสัมพันธ์โดยใช้เสียงตามสายเพื่อให้ผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินมา ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินพร้อมเงินเพิ่ม

2. อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องการศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน และการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน จากการศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

โดยภาพรวม หัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้มีบทบาทในการจัดทำประมาณการรายได้โดยใช้ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา เนื่องจากข้อมูลรายได้ของภาษีทุกประเภทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองมีข้อมูลอยู่ที่กองคลังและเป็นการสะดวกที่จะหาข้อมูล และโดยส่วนมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้กองคลังจัดทำงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้ตั้งงบประมาณไว้ต่ำกว่า 200,000 บาท ใช้เวลาในการจัดทำประมาณการน้อยกว่า 15 วัน เพราะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลทำให้มีการประกอบกิจการค้าน้อย และเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดทำประมาณการรายได้ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้งต่อปีงบประมาณ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมการจัดทำงบประมาณไม่บ่อยพอจะจัดอบรมก็ต่อเมื่อมีการปรับเปลี่ยนระบบการจัดทำงบประมาณเป็นแบบใหม่เท่านั้น ส่วนปัญหาของการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ที่สำคัญ คือ การประมาณการจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา ทำให้ยอดการจัดเก็บจริงของปีงบประมาณที่จัดเก็บนั้นน้อยเกินไป เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ทำให้มีผู้ประกอบการเลิกกิจการเป็นจำนวนมาก ทำให้ยอดการจัดเก็บภาษีจริงน้อยกว่าประมาณการมาก ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของอุบล ชะไวทย์ (2547) ที่ศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการตั้งประมาณการรายรับในแต่ละปีไว้ต่ำกว่าศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งส่งผลให้ผู้ปฏิบัติขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานของตน และแนวทางการพัฒนาการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรใช้ข้อมูลเพื่อจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน จากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ที่ประกอบกัน เช่น จากรายรับจริงจากการจัดเก็บภาษีโรงเรียน

และที่ดินของปีที่ผ่านมา ข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน การออกสำรวจข้อมูลใหม่เพื่อจะได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เป็นต้น

2.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

โดยภาพรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในการร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีการส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มีการจัดส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มีตัวอย่างการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) มีการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่วนการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่ และมีการบริการน้ำดื่ม กาแฟ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเตอร์เน็ต ให้แก่ผู้เสียภาษีขณะยื่นแบบชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินด้วย ซึ่งแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ก็จะมีบริการที่แตกต่างกันไป ตามงบประมาณที่ได้รับ และการให้ความสำคัญของการหารายได้จากผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ๆ เนื่องจากบางท้องถิ่นเห็นว่าการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นหน้าที่ของประชาชนอยู่แล้ว แต่บางท้องถิ่นก็ให้ความสำคัญกับการบริการประชาชนว่าควรจะทำอย่างไรให้ผู้เสียภาษีเต็มใจที่จะมาเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น เพื่อจะได้พัฒนาท้องถิ่นต่อไป และบางท้องถิ่นก็มีการแจกซองที่ระลึกเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินที่นอกจากการบริการปกติ ทำให้ประชาชนผู้เสียภาษีนอกจากมีความเต็มใจในการเสียภาษีแล้วยังเป็นการจูงใจให้ผู้เสียภาษีมาเสียภาษีเร็วกว่ากำหนดอีกด้วย ส่วนปัญหาตามขั้นตอนการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่สำคัญ ได้แก่ ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้เสียภาษีไม่เข้าร่วมรับฟังการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะถือว่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพ และผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพราะเกรงจะกระทบต่อฐานคะแนนเสียงในสมัยต่อไป ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ก็จะมีปัญหาเหมือน ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพจนาคย์ วิรัชยา (2545) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าประชาชนที่มีหน้าที่เสียภาษีมิมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำและพบว่าระดับความรู้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำนึกในหน้าที่เสียภาษี และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของเครือวัลย์ อยู่เจริญ (2546) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นผู้นำต้องทำตนเป็นตัวอย่างในการรับชำระภาษีแก่องค์การบริหารส่วนตำบล และแนวทางการพัฒนาตามการเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ และจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี การจูงใจให้ผู้เสียภาษีเข้ารับฟังการอบรม อาจจ่ายค่าตอบแทนเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงหรือเลี้ยงอาหารกลางวัน หรือแจกกระเป๋าเอกสารที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เสียภาษี หรือการอบรมอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะผู้เสียภาษีไม่ให้ความสำคัญโดยการไม่เข้าร่วม ก็อาจจะออกไปพบกับผู้เสียภาษีตามหมู่บ้าน หรือชุมชน ถือเป็นการพบปะและรับทราบปัญหาของผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินไปด้วย จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้เสียภาษีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และควรปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ผู้บริหารในการจัดหารายได้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อในอนาคตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้เลี้ยงตนเองได้ โดยการจัดฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

โดยภาพรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับประเมินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งรายการประเมินทันที ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินที่ไม่มาขึ้นแบบแสดงรายการภายในกำหนด (เดือนกุมภาพันธ์) เจ้าพนักงานประเมินได้มีการดำเนินการแจ้งประเมินตามระเบียบ จากข้างต้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ช่องทางในการรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นช่องทางที่สะดวกที่สุดทั้งสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและประชาชนผู้เสียภาษี เนื่องจากที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในที่ที่สะดวกแก่การคมนาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน เนื่องจากถ้าพบปัญหาจะมีการประชุมเป็นคราว ๆ ไป เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีจำนวนรายชื่อของผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินไม่มาก จึงทำให้ไม่ค่อยพบปัญหาในการดำเนินการจัดเก็บ ก็จะมีเป็นบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเป็นเงินจำนวนมาก มีการอุทธรณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนปัญหาตามขั้นตอนการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ที่สำคัญ ได้แก่ อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอทำให้เกิดความยุ่งยาก ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง และการประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกันระหว่างผู้เสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งในการเสียภาษีของกิจการแต่ละประเภท ปัญหาข้างต้นนั้นเป็นปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมากเนื่องจากการให้อำนาจอำเภอในการเปรียบเทียบปรับกรณีและผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินไม่มาขึ้นแบบ เพราะผู้เสียภาษีจะต้องไปเสียค่าปรับที่อำเภอ และอำเภอจะส่งคืนค่าปรับมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยากมาก บางที่อำเภอก็นำเงินค่าปรับนี้ส่งเป็นรายได้แผ่นดินไป ส่วนผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริงก็จะมีเกือบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว เนื่องจากไม่มีมาตรฐานที่เด็ดขาดมาใช้ในการกำหนดโทษของผู้ที่แจ้งต่ำกว่าความเป็นจริง บางทีก็ไม่มีหลักฐานกล่าวหาว่าแจ้งต่ำกว่าความเป็นจริง เพราะเอกสารหลักฐานต่างๆ มีการจัดทำขึ้นตามที่แจ้ง และการประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกันนั้น ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือสั่งการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแล้วจะไม่เกิดความแตกต่างกันมาก เนื่องจากการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรให้คณะกรรมการที่กำหนด ให้พิจารณาจากราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียง ประกอบการกำหนดราคาด้วย และแนวทางการพัฒนาตามการดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอำนาจในการเปรียบเทียบปรับควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะได้สะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติ และแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับค่าปรับสำหรับผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินที่แจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรศึกษาระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องประกอบการปฏิบัติงานด้วย ถ้าบางเรื่องไม่มีกำหนดไว้ในระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ก็ควรจะหารือกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดเป็นเรื่อง ๆ ไป

2.4 การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

โดยภาพรวม สาเหตุของการค้างชำระภาษีของผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มาจากสาเหตุเลิกกิจการ ซึ่งผู้ประกอบการเห็นว่าเมื่อเลิกกิจการแล้วก็ไม่ต้องจ่ายภาษีโรงเรียนและที่ดิน ผู้ประกอบการบางรายก็มีการย้ายที่อยู่ไปประกอบกิจการในต่างจังหวัด ทำให้ยากในการติดต่อแจ้งให้มาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้มีการจัดทำหนังสือแจ้งเตือนผู้ค้างชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน ตามที่กล่าวแล้วข้างต้นถ้าผู้ประกอบการย้ายที่อยู่อาศัยไปต่างจังหวัด

หรือไม่บริษัท ห้างร้านที่เลิกประกอบกิจการ ก็ไม่สามารถหาตัวเจ้าของ ที่จะมาเสียดำเนินโรงเรียน และที่ดินได้ ส่วนปัญหาตามขั้นตอนการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเก็บภาษีของภาครัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อน ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนระหว่างภาษีรายได้ที่กรมสรรพากรจัดเก็บกับภาษีโรงเรียนและที่ดินที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการ โดยไม่แจ้งให้ทราบ และไม่มีแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน จากปัญหาข้างต้น การจัดเก็บภาษีทั้งของภาครัฐและขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สำหรับผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ประกอบการขนาดกลาง จะถือเป็น ภาระมากสำหรับการเสียภาษี อาทิเช่น ผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดา ที่มีกิจการเป็นร้าน เสริมสวย ก็จะมีภาษีที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จากกรมสรรพากรเป็นภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ส่วนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นภาษีโรงเรียนและที่ดิน และใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีอย่างมาก และผู้เสียภาษีบางท่านอาจจะเกิดความ สับสนในการเสียภาษีได้ ส่วนผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้ทราบ ก็เป็นอีก ปัญหาหนึ่งที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลูกหนี้ค้างชำระค่าภาษี เพราะภาษีโรงเรียนและ ที่ดินเป็นการจัดเก็บภาษีหลังจากประกอบกิจการไปแล้วในปีที่ผ่านมาไม่ได้เป็นการจัดเก็บภาษี ถ่วงหน้าเหมือนกับภาษีป้าย และไม่มีแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนทางกฎหมายเกี่ยวกับการ บังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน เนื่องจาก พระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 บัญญัติในเรื่องการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียน และที่ดิน ไว้ไม่ชัดเจน และแนวทางการพัฒนาตามการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรียน และที่ดิน ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บภาษี ประเภทใดบ้าง เพื่อเป็นการให้ความรู้ เพิ่มความเข้าใจแก่ประชาชนในการเสียภาษียิ่งขึ้น ส่วนผู้ เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้ทราบนั้น เจ้าหน้าที่ควรจะต้องออกสำรวจเป็น ประจำเพื่อจะได้ทราบว่าผู้ประกอบการรายใดที่เลิกกิจการบาง หรือไม่ก็ให้ผู้นำชุมชน สมาชิกสภา คอยสอดส่องดูว่าผู้ประกอบการรายใดที่จะเลิกกิจการ ถ้าทราบก็แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบ และกรม ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินการตามกฎหมาย กับผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน เพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่าง เต็มศักยภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

3.1.1 ควรมีการปรับปรุงระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีความล้าสมัยไม่เหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งขั้นตอนในการดำเนินงานที่มีความซับซ้อนยุ่งยากในทางปฏิบัติ ควรจะมีการปรับปรุงให้เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ง่ายแก่การปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเดียวกันทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่านี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานได้ให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพราะว่ามีระเบียบ กฎหมายรองรับที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่เดียวกันทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินให้มากกว่านี้ เนื่องจากภาษีโรงเรือนและที่ดินถือว่าเป็นรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง และในอนาคตถ้าเศรษฐกิจเกิดการขยายตัวมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น ยิ่งจะทำให้รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินมีเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเน้น เรื่องการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เนื่องจาก การประชาสัมพันธ์ เป็นหัวใจหลักของการสื่อสารที่จะช่วยให้ประชาชนรับทราบข่าวสาร การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะใช้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ ในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความเต็มใจในการมาชำระภาษีเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยการประชาสัมพันธ์นั้นก็มีช่องทางหลายช่องทางด้วยกันจึงสามารถที่จะนำมาใช้ได้หลายแบบด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมากขึ้น

3.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเน้น ในเรื่องการเพิ่มช่องทางในการชำระภาษีให้มากกว่าเดิม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี เพื่อความรวดเร็ว และลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาชำระเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะให้บริการผู้เสียภาษีที่มาชำระภาษีพร้อมกันหลาย ๆ ราย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาษีโรงเรือนและที่ดินกับภาษป้ายหรือภาษีบำรุงท้องที่ กล่าวคือ ควรศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีดังกล่าวแต่ละตัว จะทำให้ทราบว่าภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองนั้นมี

ปัญหาและอุปสรรคเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารภาพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

3.2.2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินกับผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน กล่าวคือ ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินทางด้านผู้ให้บริการ คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และผู้รับบริการคือผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินด้วย เพื่อจะได้รับทราบปัญหาและอุปสรรค ทั้งสองฝ่ายและจะได้หาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกันทั้งสองฝ่ายจะได้ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ จันตัน (2547) “การประมาณรายได้จากภาษีอากรของเทศบาลนครเชียงใหม่” ก้นคว้า
แบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549) “โครงการรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน การ
คลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เล่ม 1” ก้นค้นวันที่ 30 สิงหาคม 2551 จาก
<http://www.local.moi.go.th/webst/menu52b.htm>
- เครือวัลย์ อุเจริญ (2546) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน
อำเภอค้อยสะแกก จังหวัดเชียงใหม่” ก้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์การเมือง) คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จรรยาพร รักรัตน์ (2542) “การประเมินผลการใช้แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินในการจัดเก็บ
รายได้ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหัวหิน” ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2548) “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
บริหารราชการไทย หน่วยที่ 11 หน้า 113-176 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชลธิ์ ยังตรง (2548) “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น
หน่วยที่ 9 หน้า 80-81 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชินรัตน์ สมสืบ (2549) “แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาการบริหาร” ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร หน่วยที่ 9 หน้า 1-62 นนทบุรี
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชวงค์ ฉายะบุตร (2539) “แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น” ก้นค้นวันที่ 28
สิงหาคม 2551 จาก <http://www.onec.go.th/Act/6.25/p0201.htm>
- ณัฐชนัน ก้อนจำปา (2549) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วน
ตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”
ก้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) คณะ
สังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ฉัฐชา เรือทอง (2547) “ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า อำเภอจุน จังหวัดพะเยา” ค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธีระวิทย์ ทองนอก (2541) “การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่น” ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) สาขานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปิยะกมล สามสาลี (2548) “กระบวนการบริหารรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามและองค์การบริหารส่วนตำบลคอกหย่อมกิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่” ค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พจนาคต์ วิชัยยา (2545) “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535” (2535, 15 มิถุนายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 109 ตอนที่ 70
- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” (2542, 17 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก หน้า 48-66
- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549” (2550, 8 มกราคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 124 ตอนที่ 2 ก หน้า 1-3
- “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522” (2522, 14 พฤษภาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 96 ตอนที่ 80
- “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535” (2535, 6 เมษายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 109 ตอนที่ 39
- “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543”
- “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (2496, 17 กุมภาพันธ์) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 14 ตอนที่ 222

- “พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508” (2508, 1 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา เล่ม 82 ตอนที่ 94 (ฉบับพิเศษ)
- “พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510” (2510, 23 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา
เล่ม 84 ตอนที่ 114 (ฉบับพิเศษ)
- “พระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534” (2534, 29 ธันวาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา เล่ม 26 ตอนที่ 240 (ฉบับพิเศษ)
- “พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ” (2475, 20 เมษายน) ราชกิจจานุเบกษา
ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 49
- “พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2475 ” (2475, 14 สิงหาคม) ราช
กิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 49 ตอนที่ 259
- “พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2485 ” (2485, 28 เมษายน) ราชกิจจา
นุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 59 ตอนที่ 29
- “พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534 ” (2534, 11 พฤศจิกายน) ราช
กิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 108 ตอนที่ 296 (ฉบับพิเศษ)
- “พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2543” (2543, 7 มีนาคม) ราชกิจจา
นุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 117 ตอนที่ 16 ก
- “พระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534”
(2497, 9 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 16 ตอนที่ 466
- “พระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภทภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ. 2534” (2534, 21 พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม
201 ตอนที่ 217พ
- “พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527”
- “พระราชบัญญัติจัดสรรภาษีสุรา พ.ศ. 2527”
- รศคนธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2548) “การบริหารท้องถิ่นไทย” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหาร
ท้องถิ่น หน่วยที่ 8 หน้า 1-61 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548) “ระบบราชการ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทย
หน่วยที่ 1 หน้า 14-20 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548) “เทศบาล” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น หน่วยที่ 10 หน้า 117-181 นนทบุรี สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุภรณ์ วิชัย (2545) “ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเขต อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) สาขานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- อนันต์ อนันตกุล (2521) *การปกครองท้องถิ่นไทย* กรุงเทพมหานคร โอเคียนสโตร์
- อุทัย หิรัญโค (2523) *การปกครองท้องถิ่นของไทย* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุบล ชะไวทย์ (2547) “การศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัด เชียงใหม่” ก้นคว่ำแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Robson, William A. (1953) “Local Government” in *International Encyclopedia of the Social Sciences*. 10 (1953), 574. Weiner, Myron. 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายชรรยง อยู่เย็น
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน
ปลัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

2. นางสาวประภาศรี สายอุคร
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน
ผู้อำนวยการกองคลัง
เทศบาลตำบลแม่วาง
อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

3. นางสาวสมพร เรืองรัมย์
ตำแหน่ง
สถานที่ทำงาน
ผู้อำนวยการกองคลัง
เทศบาลตำบลยางเนิ้ง
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการ
จัดเก็บรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ผู้ศึกษาขอทราบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและ
เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการจัดเก็บรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ให้ดีขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่าน
ตอบตามความเป็นจริง เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ใกล้เคียงกับความต้องการของท่านมาก
ที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน
ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

ศิริกานดา รัตนงาม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และเติมข้อความในช่องว่างของแต่ละข้อ
ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน ข้อละเครื่องหมายเดียว

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. สำเร็จการศึกษาระดับ

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาตรี

อื่น ๆ ระบุ.....

3. อายุราชการ

ต่ำกว่า 10 ปี

21 - 30 ปี

10 - 20 ปี

31 - 40 ปี

4. อายุงานในตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยงานการคลัง (หัวหน้าส่วนการคลัง/ผู้อำนวยการกองคลัง/
ผู้อำนวยการ

สำนักงานการคลัง)

ต่ำกว่า 2 ปี

5 - 6 ปี

2 - 4 ปี

7 ปีขึ้นไป

5. ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน

เทศบาลนคร

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่

เทศบาลเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

เทศบาลตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

6. จำนวนรายของผู้อยู่ในข่ายเสียภาษี โรงเรือนและที่ดิน ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ
ท่านโดยประมาณ

ต่ำกว่า 150 ราย

451 - 600 ราย

151 - 300 ราย

601 - 750 ราย

301 - 450 ราย

มากกว่า 750 ราย

ตอนที่ 2 การบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และเติมข้อความในช่องว่างของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อละเครื่องหมายเดียว

การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1. ผู้ใดที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน

- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
- หัวหน้าหน่วยงานคลัง
- เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้
- เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
- อื่น ๆ ระบุ.....

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้ข้อมูลจากแหล่งใดเป็นสำคัญในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

- ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา
- ข้อมูลจากการสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจปัจจุบัน
- ใช้ข้อมูลจากทั้งหมดประกอบกัน
- อื่น ๆ ระบุ

3. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่าน ได้ตั้งประมาณการรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดินไว้เท่าใด

☐ ต่ำกว่า 200,000 บาท	☐ 600,001 - 800,000 บาท
☐ 200,001 - 400,000 บาท	☐ มากกว่า 1,000,000 บาท
☐ 400,001 - 600,000 บาท	

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้เวลาในการจัดทำประมาณการรายได้จากภาษี
โรงเรียนและที่ดินอยู่ในช่วงเวลาที่วัน

น้อยกว่า 15 วัน

46 - 60 วัน

15 - 30 วัน

61 วันขึ้นไป

31 - 45 วัน

5. เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดทำประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ได้รับการฝึกอบรม
ประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ

1 ครั้ง

4 ครั้ง

2 ครั้ง

5 ครั้ง

3 ครั้ง

การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้มีการประชุมเจ้าหน้าที่กองคลัง/ส่วนการคลัง นิติกร
และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในการร่วมกันวางแผนและกำหนดการจัดเก็บภาษีโรงเรียน
และที่ดินภายในเดือนธันวาคมก่อนเริ่มลงมือปฏิบัติงานจัดเก็บตั้งแต่เดือนมกราคม หรือไม่

มี

ไม่มี

7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้
ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินโดยวิธีใด

ส่งทางไปรษณีย์

ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อื่นๆ ระบุ.....

8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้จัดส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกแบบแจ้งรายการ
ทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียนและที่ดินหรือไม่

ส่ง

ไม่ได้ส่ง

9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีตัวอย่างการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน
(แบบ ภ.ร.ด.2) เพื่อให้ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินได้ดูเป็นตัวอย่างหรือไม่

มี

ไม่มี

10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนในการยื่นแบบแจ้ง
รายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) หรือไม่

มี

ไม่มี

11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการออกสำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษี

โรงเรียนและที่ดิน อย่างไร

- สม่าเสมอตลอดทั้งปีงบประมาณ
- เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินการกิจการใหม่ ยกเลิกกิจการ ขยายกิจการ ลดขนาดกิจการ เป็นต้น
- ช่วงต้นปีงบประมาณ 3 เดือนแรก ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาขึ้นแบบเพื่อเสียภาษี
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้การประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรียน

และที่ดินมาขึ้นแบบและเสียภาษีภายในกำหนดเวลา ด้วยวิธีการใดมากที่สุด

☐ แผ่นพับประชาสัมพันธ์	☐ เสียงตามสาย
☐ ป้ายประชาสัมพันธ์	☐ หนังสือราชการ (แจ้งเดือนให้มาชำระ)
☐ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	☐ ทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
☐ วิทยุ/โทรทัศน์	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่

เกี่ยวข้องกับผู้อยู่เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน โดยวิธีการใดมากที่สุด

- มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง
- มีการอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง
- มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- จัดทำคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่
- อื่นๆ ระบุ.....

14. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน หรือไม่

อย่างไร

- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำ
- ยังไม่ได้จัดทำ
- อื่น ๆ ระบุ.....

15. ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านได้มีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้มีการตรวจสอบปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบันหรือไม่อย่างไร
- ปรับข้อมูลเป็นปัจจุบัน
- กำลังดำเนินการปรับข้อมูลแต่ยังไม่เป็นปัจจุบัน
- ยังไม่ได้มีการปรับข้อมูล
- อื่น ๆ
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการบริการทางใด ให้แก่ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดิน ขณะรอยื่นแบบชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- น้ำดื่ม โทรทัศน์
- กาแฟ อินเทอร์เน็ต
- หนังสือพิมพ์ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
17. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้วิธีการใดในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน
- แจกของที่ระลึก
- จับสลากของรางวัล
- จัดสัมมนาให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการชำระภาษี
- อื่น ๆ ระบุ.....
18. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้งบประมาณในการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ประมาณกี่บาทในปีงบประมาณ 2551
- ต่ำกว่า 20,000 บาท 60,001 – 80,000 บาท
- 20,001 – 40,000 บาท 80,001 บาท ขึ้นไป
- 40,001 – 60,000 บาท
19. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินกี่คน
- 1 คน 6 - 10 คน
- 2 - 5 คน มากกว่า 10 คน
20. ท่านเห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินดังกล่าวเป็นอย่างไร
- มีน้อยกว่าปริมาณงาน มีมากกว่าปริมาณงาน
- มีเพียงพอกับปริมาณงาน

21. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมทางด้านการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ

- 1 ครั้ง
 2 ครั้ง
 3 ครั้ง

- 4 ครั้ง
 5 ครั้ง

การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้รับประเมินมาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) มากที่สุดในช่วงเดือนใด

- มกราคม กุมภาพันธ์ สิ้นเดือนทั้งสองเดือน

23. เมื่อผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) เพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน เจ้าพนักงานประเมินได้แจ้งรายการประเมิน (แบบ ภ.ร.ด.8) ภายในกี่วัน

- แจ้งทันทีที่ขึ้น ไม่เกิน 5 วัน 6 - 10 วัน
 11 - 15 วัน ภายใน 30 วัน

24. ท่านคิดว่าราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านกำหนดนั้นเป็นอย่างไร

- เหมาะสม ราคาสูงเกินไป ราคาต่ำเกินไป

25. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้รับประเมินโรงเรือนและที่ดินไม่พอใจในการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน มีการอุทธรณ์ประมาณกี่รายในปีงบประมาณ 2551

- ไม่มี 1 ราย 2 ราย
 3 ราย มากกว่า 4 ราย

26. ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ไม่มาขึ้นแบบแสดงรายการภายในกำหนด (เดือนกุมภาพันธ์) เจ้าพนักงานประเมินได้มีการดำเนินการแจ้งประเมินตามระเบียบหรือไม่

- มี ไม่มี

27. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านใช้ช่องทางในการรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน
ช่องทางใดมากที่สุด

- ชำระ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- หน่วยบริการเคลื่อนที่
- ชำระทางไปรษณีย์
- โอนผ่านธนาคาร
- อื่นๆ ระบุ.....

28. ในปีงบประมาณ 2551 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านสามารถจัดเก็บรายได้โรงเรือน
และที่ดิน เทียบกับประมาณการแล้วเป็นอย่างไร

- สูงกว่าประมาณการ เท่ากับประมาณการ ต่ำกว่าประมาณการ

29. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาใน
การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินอย่างไร

- ไม่มีการประชุม ประชุมสามเดือนครั้ง
- ประชุมเดือนละครั้ง อื่น ๆ ระบุ
- ประชุมสองเดือนครั้ง

การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

30. สาเหตุของการค้างชำระภาษีของผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นของท่านมาจากสาเหตุใดมากที่สุด

- ไม่ได้รับหนังสือแจ้งให้มาชำระภาษี เลิกกิจการ
- ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการเสียภาษี เปลี่ยนที่อยู่
- จงใจหลบเลี่ยงภาษี อื่น ๆ ระบุ

31. อำนาจในการเปรียบเทียบปรับผู้รับประเมินที่ไม่มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน ตาม
พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ควรเป็นอำนาจของหน่วยงานใด

- อำเภอ อื่น ๆ ระบุ.....
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

32. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีจำนวนผู้ค้างชำระภาษีในปีงบประมาณ 2551 ประมาณร้อยละเท่าใดของจำนวนผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินทั้งหมด

น้อยกว่า 10

31 - 40

11 - 20

มากกว่า 40

21 - 30

33. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีการจัดทำหนังสือแจ้งเตือนภาษีโรงเรียนและที่ดินค้างชำระในปีงบประมาณ 2551 มีหรือไม่

มี

ไม่มี

34. ในปีงบประมาณ 2551 หลังจากทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษีแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านมีผู้มาชำระภาษีโรงเรียนและที่ดิน และเงินเพิ่มประมาณร้อยละเท่าใดของจำนวนรายที่ค้างชำระ

น้อยกว่า 20

61 - 80

21 - 40

81 - 100

41 - 60

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน					
ท่านมีปัญหาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดินอยู่ในระดับใด					
ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียน และที่ดิน					
1. ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ ทำหน้าที่ประมาณการรายได้มีไม่ เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่					
2. ระยะเวลาในการประมาณการรายได้ ภาษีโรงเรียนและที่ดินไม่เพียงพอ					
3. การประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียน และที่ดินได้ประมาณการจากยอด รายรับจริงของรายได้ภาษีโรงเรียน และที่ดินในปีงบประมาณที่ผ่านมา					
4. การประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียน และที่ดินได้ประมาณการตามจำนวน ผู้อยู่ในข่ายชำระภาษีโรงเรียนและ ที่ดินของปีที่ผ่านมา					
5. ข้อมูลที่นำมาจัดทำประมาณการมีไม่ เพียงพอ					
การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรียน และที่ดิน					
6. ไม่ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีให้ เป็นปัจจุบัน					

ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ไม่ได้ส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ค.2) ไปยังผู้รับประเมิน ภาษีโรงเรือนและที่ดิน					
8. ไม่ได้ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมิน ภาษีโรงเรือนและที่ดิน					
9. ไม่มีตัวอย่างการกรอกแบบแสดง รายการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ไว้ให้ ผู้เสียภาษีทราบ					
10. ไม่มีแผนผังแสดงลำดับขั้นตอนใน การยื่นแบบแสดงรายการภาษี โรงเรือนและที่ดิน					
11. สถานที่ให้บริการผู้เสียภาษีโรงเรือน และที่ดินคับแคบไม่เพียงพอ					
12. ไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียน ทรัพย์สิน					
13. งบประมาณในการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรือนและ ที่ดินมีไม่เพียงพอ					
14. ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญกับ การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน เพราะกลัวจะกระทบกับคะแนน เสียงในสมัยต่อไป					
15. ขาดงบประมาณในการ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาษีมาชำระ ภาษีโรงเรือนและที่ดินตรงตาม กำหนดเวลา					

ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. ผู้เสียภาษีไม่เข้าร่วมรับฟังการอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ และ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะถือว่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพ					
17. เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการออก ตำรวจข้อมูลผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระ ภาษีโรงเรือนและที่ดินทุกราย					
18. ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินขาด ความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับภาษีโรงเรือน และที่ดิน					
19. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ ภาษีโรงเรือนและที่ดินยังไม่ค่อย เข้าใจระเบียบ กฎหมายต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง					
20. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ ภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่เพียงพอ					
การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและ ที่ดิน					
21. ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินได้มาขึ้น แบบแสดงรายการเสียภาษีโรงเรือน และที่ดินใกล้ระยะเวลาสิ้นสุด					
22. โทษปรับกรณีไม่ยื่นแบบแสดง รายการจำนวน 200 บาท เป็น จำนวนเงินน้อยเกินไป ทำให้ผู้เสีย ภาษีไม่รู้สึกเกรงกลัวโทษ					

ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23. อำนาจในการเปรียบเทียบปรับเป็นของอำเภอทำให้เกิดความยุ่งยาก					
24. กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรสูงเกินไป					
25. ผู้เสียภาษี โรงเรือนและที่ดินแจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง					
26. การประเมินค่ารายปีของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน แต่มีการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเปรียบเทียบกันระหว่างผู้เสียภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งในการเสียภาษีของกิจการแต่ละประเภท					
27. อัตราที่ใช้ในการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงเกินไป					
28. การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดินมีความยุ่งยาก					
29. การอุทธรณ์ภาษีโรงเรือนและที่ดินมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก					
30. การอุทธรณ์ภาษีโรงเรือนและที่ดินใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ					
31. มีนักการเมืองเข้ามาแทรกแซงการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน					

ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32. เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมีไม่เพียงพอที่จะออกไปบริการจัดเก็บนอกสถานที่ได้					
33. ผู้บริหารขาดการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน					
การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน					
34. วิธีปฏิบัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก					
35. ไม่มีแนวทางและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับคดีผู้ไม่ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน					
36. การจัดเก็บภาษีของภาครัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความซ้ำซ้อน ทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนระหว่างภาษีรายได้ที่กรมสรรพากรจัดเก็บกับภาษีโรงเรือนและที่ดินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี					
37. ขั้นตอนการติดตามภาษีโรงเรือนและที่ดินค้างชำระ มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ					

ปัญหาการบริหาร	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
38. ผู้เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินเล็ก กิจการ โดยไม่แจ้งให้ทราบ					
39. ผู้ชำระภาษีโรงเรียนและที่ดินย้ายที่ อยู่ ทำให้ไม่สามารถติดต่อเร่งรัดการ จัดเก็บได้					
40. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารภาษี โรงเรียนและที่ดินด้านอื่น ๆ					

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรียนและที่ดิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และเติมข้อความในช่องว่างของแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ข้อละเครื่องหมายเดียว

การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

1. การจัดทำประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดมากที่สุด

- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
 หัวหน้าหน่วยงานคลัง
 เจ้าหน้าที่เก็บรายได้/เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้
 เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี/เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
 อื่น ๆ ระบุ

2. ควรจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประมาณการภาษีโรงเรียนและที่ดิน ประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ

- 1 ครั้ง 3 ครั้ง
 2 ครั้ง 4 ครั้ง

3. ระยะเวลาในการเตรียมการประมาณการรายได้ภาษีโรงเรียนและที่ดิน ควรใช้เวลากี่เดือน

- 1 เดือน 3 เดือน
 2 เดือน 4 เดือน

4. ควรใช้ข้อมูลจากแหล่งใดมากที่สุดในการประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรียนและที่ดิน

- ข้อมูลจาก กค.1
 ข้อมูลจาก ผท.4
 ข้อมูลจากรายรับจริงของการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของปีงบประมาณที่ผ่านมา
 ข้อมูลจากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน
 อื่น ๆ ระบุ.....

การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

5. ควรมีการปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานเก็บภาษีอย่างไร

- ปรับปรุงคำสั่งทุกปีงบประมาณ
 ปรับปรุงทุกครั้งเมื่อมีการ โยกย้ายตำแหน่ง
 อื่น ๆ ระบุ.....

6. ควรส่งแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน

โดยวิธีใด

- ส่งทางไปรษณีย์ธรรมดา
 ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน
 ผู้นำชุมชนนำไปแจกจ่าย
 ผู้รับประเมินมารับเองที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 อื่น ๆ ระบุ.....

7. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินทราบ

วิธีการกรอกแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน (แบบ ภ.ร.ด.2) โดยวิธีใดมากที่สุด

- ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับการกรอกรายการทรัพย์สินให้แก่ผู้รับประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามที่อยู่ของทรัพย์สิน
 คิดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ณ สถานที่รับแบบและชำระภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ
 คิดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 คิดตัวอย่างการกรอกแบบแสดงรายการภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 อื่น ๆ ระบุ.....

8. ควรมีการออกสำรวจผู้อยู่ในข่ายที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินอย่างไร

- สมบูรณ์ตลอดทั้งปีงบประมาณ
 เฉพาะรายที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น เริ่มดำเนินกิจการใหม่ ยกเลิกกิจการเปลี่ยนแปลงขนาดของกิจการ เป็นต้น
 ช่วงต้นปีงบประมาณ ก่อนถึงกำหนดระยะเวลาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สิน
 อื่น ๆ ระบุ.....

9. วิธีการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้รับประเมินภาณีโรงเรียนและที่คินมาขึ้นแบบ
แจ้งราชการทรัพย์สินและชำระภาณีโรงเรียนและที่คินภายในกำหนด

☐ ทางเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	☐ แผ่นพับประชาสัมพันธ์
☐ หนังสือราชการ (หนังสือแจ้งเดือนให้มาชำระ)	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
☐ เสียงตามสายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
☐ เสียงตามสายประจำหมู่บ้าน	
☐ วิทยุ/โทรทัศน์	
☐ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	
☐ ป้ายประชาสัมพันธ์	

10. ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เสียภาณีโรงเรียนและ
ที่คิน โดยวิธีการใดมากที่สุด

- แจกคู่มือความรู้และเอกสารเผยแพร่
- ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน
- จัดอบรมโดยบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง
- จัดอบรมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้อย่างน้อยปีงบประมาณละครั้ง
- อื่น ๆ ระบุ.....

11. มีวิธีการใดที่ใช้ได้ผลมากที่สุดที่ทำให้ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาณีโรงเรียนและที่คิน
ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการชำระภาณีโรงเรียนและที่คิน

- เพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เสียภาณีโรงเรียนและที่คินทราบ
บทบาทและหน้าที่ของตนเอง
- จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาณี
โรงเรียนและที่คิน ณ จุดศูนย์รวมหมู่บ้านวันละหมู่บ้าน ในเขตองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น
- จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาณีโรงเรียนและที่คิน ให้
ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
- จัดโครงการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบผู้ประกอบการที่มีหน้าที่เสียภาณี
โรงเรียนและที่คิน ณ สถานประกอบการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- อื่น ๆ ระบุ.....

12. การจัดทำแผนที่ภูมิและทะเบียนทรัพย์สินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็น
ประโยชน์เพียงใด

มากที่สุด

น้อย

มาก

น้อยที่สุด

ปานกลาง

13. ควรมีการตั้งงบประมาณสำหรับดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ประมาณ
เท่าไรต่อปีงบประมาณ

ต่ำกว่า 25,000 บาท

75,001 – 100,000 บาท

25,001 – 50,000 บาท

มากกว่า 100,001 บาท

50,001 – 75,000 บาท

14. ควรมีการจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินเข้ารับการฝึกอบรม
ประมาณกี่ครั้งต่อปีงบประมาณ

1 ครั้ง

4 ครั้ง

2 ครั้ง

5 ครั้ง

3 ครั้ง

การดำเนินการจัดเก็บรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

15. ในการจูงใจผู้ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินให้มาขึ้นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินและชำระภาษี
โรงเรือนและที่ดินควรใช้วิธีการใดมากที่สุด

แจกของที่ระลึก เช่น แก้วน้ำ ปากกา กระเป๋าค่า เป็นต้น

จัดตลาดของรางวัล เช่น ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

อื่น ๆ ระบุ.....

16. เจ้าหน้าที่ประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินควรแจ้งรายการประเมิน (ภ.ร.ด.8) ให้แก่ผู้รับ
ประเมินภายในกี่วัน

แจ้งทันทีที่ขึ้นแบบ

11 – 15 วัน

ไม่เกิน 5 วัน

ภายใน 30 วัน

6 – 10 วัน

17. โทษปรับกรณีไม่ยื่นแบบแจ้งรายการทรัพย์สินของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรปรับเป็น
จำนวนเงินไม่เกินเท่าใดจึงจะเหมาะสม

- ต่ำกว่า 200 บาท 500 บาท
 300 บาท มากกว่า 501 บาท
 400 บาท

18. การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร ควรกำหนดอย่างไรให้เป็น
มาตรฐานเดียวกัน

- ราคากลางที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
 ราคาท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเอง
 ราคากลาง
 อื่น ๆ ระบุ

19. โทษปรับสำหรับผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่แจ้งราคาค่าเช่าต่ำกว่าความเป็นจริง ควร
ปรับเป็นจำนวนเงินไม่เกินเท่าใดจึงจะเหมาะสม

- 100 บาท 1,500 บาท
 500 บาท อื่น ๆ ระบุ

20. การคำนวณค่ารายปีของภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรจะคำนวณอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

- คิดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ คูณด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี
 คิดตามพื้นที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี
 คิดราคาเหมาจ่าย คูณด้วยจำนวนเดือนที่ใช้ประโยชน์ คูณอัตราภาษี
 คิดราคาเหมาจ่าย คูณอัตราภาษี
 อื่น ๆ ระบุ

21. อัตราที่ใช้ในการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่เหมาะสมควรใช้อัตราร้อยละเท่าใด

- ร้อยละ 5 เท่าเดิม (ร้อยละ 12.5)
 ร้อยละ 7 อื่น ๆ ระบุ

ร้อยละ 10

22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะมีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน อย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

☐ ประชุมเดือนละครั้ง	☐ ประชุมสี่เดือนครั้ง
☐ ประชุมสองเดือนครั้ง	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
☐ ประชุมสามเดือนครั้ง	

การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

23. การดำเนินการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรดำเนินการตามวิธีใดที่จะทำให้ผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมาชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินมากที่สุด

- ออกหนังสือแจ้งเดือนเรื่อย ๆ จนกว่าจะมาชำระ
- รายงานให้ผู้บริหารทราบเพื่อหาแนวทางในการติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกติดตามและพบปะเจรจากับผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- อื่น ๆ ระบุ

24. การค้นหาที่อยู่ของผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ควรค้นหาจากแหล่งใดที่จะทำได้ข้อมูลมากที่สุด

- ข้อมูลจากผู้นำชุมชน
- ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร
- อื่น ๆ ระบุ

25. ควรมีวิธีการในการประชาสัมพันธ์อย่างไรเพื่อให้ผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินพร้อมเงินเพิ่มมากที่สุด

- แจกแผ่นพับประชาสัมพันธ์
- ประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน
- อื่น ๆ ระบุ

26. แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดินด้านอื่น ๆ

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่าน

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการ
จัดเก็บรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่
เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมาธิราช ผู้ศึกษาขอทราบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและเป็นแนวทางในการ
พัฒนาการดำเนินการจัดเก็บรายได้ภายในโรงเรียนและที่ดินขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ให้ดีขึ้น ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบตามความ
เป็นจริง เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ใกล้เคียงกับความต้องการของท่านมากที่สุด อันจะเป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ปัญหาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารภายในโรงเรียนและที่ดิน

ศิริกานดา รัตนงาม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ปัญหาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1.1 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การติดตามและเร่งรัดการจ้ดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ปัญหาการบริหาร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการบริหารภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1.1 การประมาณการรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.2 การเตรียมการเพื่อรับชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.3 การดำเนินการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การติดตามและเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

แบบตัวอย่างการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร

แบบตัวอย่างการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร มีรายละเอียดดังนี้

คำอธิบายแบบตัวอย่าง

การกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร

1) ขั้นตอนการจัดทำราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน)

ให้สำรวจลักษณะของทรัพย์สินและการประกอบกิจการในพื้นที่เขตหน่วยการบริหารราชการท้องถิ่น แล้วคำนวณการ

1.1 แบ่งพื้นที่ในบริเวณต่าง ๆ เป็นทำเลตามแหล่งการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามลำดับ ตั้งแต่บริเวณที่ใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ดีที่สุด และลำดับรองลงไปตามความเหมาะสม ทั้งนี้ อาจแบ่งเป็นทำเลมากหรือน้อยกว่า 5 ทำเล ตามตัวอย่างก็ได้

1.2 แบ่งทรัพย์สินออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ครอบคลุมทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ตั้งอยู่ในเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยอาจแบ่งมากหรือน้อยกว่าประเภททรัพย์สินตามแบบตัวอย่างก็ได้

1.3 เฉลี่ยค่าเช่าทรัพย์สินแต่ละประเภทในแต่ละทำเล ให้เป็นต่อตารางเมตรต่อเดือน เช่น ดึกแถวชั้นเดียวขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 12 เมตร ในทำเลที่ 1 ค่าเช่าเดือนละ 6,000 บาท เฉลี่ยค่าเช่าทรัพย์สินเป็นต่อตารางเมตรต่อเดือน ดังนี้

$$\text{พื้นที่ดึกแถว} = 4 \times 12 = 48 \text{ ตารางเมตร} : \text{ค่าเช่าเดือนละ } 6,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดังนั้น ค่าเช่าต่อตารางเมตรต่อเดือน} = 6,000/48 = 125 \text{ บาท}$$

1.4 เมื่อจัดทำราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตรเสร็จแล้วให้สำเนาส่งกระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 ชุด

2) การปรับปรุงราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน)

ในปีภาษี หากราชการใดมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้กำหนดไว้เดิม ในประเภททรัพย์สินและหรือบริเวณการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันจะทำให้ต้องกำหนดทำเลใหม่ และหรือราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นปรับปรุงในรายการนั้น ๆ ตามสภาพข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไปให้เป็นปัจจุบันให้เสร็จเรียบร้อยก่อนสิ้นทุกปีภาษี เพื่อนำไปใช้ประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สินในปีภาษีต่อไป

เมื่อดำเนินการปรับปรุงราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) เสร็จแล้ว ให้ส่งเอกสารกระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 ชุด ด้วยทุกครั้ง

3) คณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปี

ในการจัดทำและปรับปรุงราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร ตามข้อ 1 และข้อ 2 ให้คณะกรรมการพิจารณาการประเมินค่ารายปีที่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ

4) การนำไปใช้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) ที่จัดทำขึ้น ไปใช้ประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สินทุกราย

**แบบตัวอย่าง แสดงการแบ่งทำเหมื่อกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลาง
เฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) ในเขต.....**

ทำเล	พื้นที่บริเวณ	หมายเหตุ
1) ทำเลที่ 1 หมายถึง	1) บริเวณ.....
	2) บริเวณ.....
	3) บริเวณ.....
	4) บริเวณ.....
2) ทำเลที่ 2 หมายถึง	1) บริเวณ.....
	2) บริเวณ.....
	3) บริเวณ.....
	4) บริเวณ.....
3) ทำเลที่ 3 หมายถึง	1) บริเวณ.....
	2) บริเวณ.....
	3) บริเวณ.....
	4) บริเวณ.....
4) ทำเลที่ 4 หมายถึง	1) บริเวณ.....
	2) บริเวณ.....
	3) บริเวณ.....
	4) บริเวณ.....

หมายเหตุ :- กรณีที่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใดที่จัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินแล้ว การกำหนดพื้นที่บริเวณต่าง ๆ เป็นแต่ละทำเล ให้คำนึงถึงการแบ่งพื้นที่เป็นเขต (Zone) เขตย่อย (Block) และรหัสแปลงที่ดิน (Lot) ด้วย

แบบตัวอย่างการกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร

ในเขต.....(ชื่อหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น).....

(หน่วย : บาทต่อตารางเมตร)

รหัส	ประเภททรัพย์สิน	ทำเล 1	ทำเล 2	ทำเล 3	ทำเล 4	ทำเล 5	หมายเหตุ
1	โรงเรียนทั่วไป						
1.01	บ้านพักอาศัยชั้นเดียว						
1.02	บ้านพักอาศัยไม้ชั้นเดียว						
1.03	บ้านพักอาศัยตึกชั้นเดียว						
1.04	บ้านพักอาศัยตึกชั้นเดียวได้ทุนสูง						
2	บ้านพักอาศัยไม้ชั้นเดียวได้ทุนสูง						
2	บ้านพักอาศัยสองชั้น						
2.01	บ้านพักอาศัยไม้สองชั้น						
2.02	บ้านพักอาศัยครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น						
2.03	บ้านพักอาศัยตึกสองชั้น						
3	ห้องแถวไม้ทั่วไป						
3.01	ห้องแถวไม้ชั้นเดียว						
3.02	ห้องแถวไม้สองชั้น						
3.03	ห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น						
3.04	ห้องแถวไม้สามชั้น						
3.05	ห้องแถวครึ่งตึกครึ่งไม้สามชั้น						
4	ตึกแถวทั่วไป						
4.01	ตึกแถวชั้นเดียว						
4.02	ตึกแถวสองชั้น						
4.03	ตึกแถวสามชั้น						

(หน่วย : บาทต่อตารางเมตร)

รหัส	ประเภททรัพย์สิน	ทำเล 1	ทำเล 2	ทำเล 3	ทำเล 4	ทำเล 5	หมายเหตุ
4.04	ตึกแถวสี่ชั้น						
4.05	ตึกแถวห้าชั้น						
4.06	ตึกแถวหกชั้น						
5	โรงเรียนประเภทพิเศษ แบ่งตามลักษณะการใช้ ประโยชน์						
5.01	โกดังเก็บของ						
5.02	คลังสินค้า						
5.03	ตู้ซ่อมรถ						
5.04	เรือนคนใช้ เรือนครัว						
5.05	โรงจอดรถ						
5.06	โรงเรียนเอกชน						
5.07	โรงแรม						
5.08	โรงพยาบาล / โรง มหรสพ						
5.09	โรงพยาบาลเอกชน						
5.10	อาคารชุด						
5.11	อาคารแถว						
5.12	ห้างสรรพสินค้า						
5.13	สถานีบริการน้ำมัน / แก๊ส						
5.14	โรงงานอุตสาหกรรม						
5.15	ตลาด						
6	สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ						
6.01	คานเรือ						
6.02	ท่าเรือ						

รหัส	ประเภททรัพย์สิน	ทำเล 1	ทำเล 2	ทำเล 3	ทำเล 4	ทำเล 5	หมายเหตุ
6.03	สนามเทนนิส / แบดมินตัน/ บาสฯ / สนามกอล์ฟ						
6.04	เกรนขนาดใหญ่						
6.05	คลังน้ำมันขนาดใหญ่						
7	ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่อง						
7.01	ลานคอนกรีต						
7.02	ลาดยางแอสฟัลต์						
7.03	สนามหญ้า						
7.04	ปรับปรุงสภาพแล้วเป็น ลานดิน						
7.05	ที่ดินที่ไม่มีการปรับปรุง สภาพ						

- ทำเลที่ 1 หมายถึง ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในแหล่งที่ใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ดีที่สุดใน
ท้องถิ่น
- ทำเลที่ 2 หมายถึง ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในแหล่งที่ใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ดีเป็น
ลำดับรองจากทำเล 1
- ทำเลที่ 3 หมายถึง ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในแหล่งที่ใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ดีเป็น
ลำดับรองจากทำเล 2
- ทำเลที่ 4 หมายถึง ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่ในแหล่งที่ใช้ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจได้ดีเป็น
ลำดับรองจากทำเล 3
- ทำเลที่ 5 หมายถึง ทรัพย์สินที่ตั้งอยู่นอกเหนือจากทำเล 1 ถึงทำเล 4

ภาคผนวก จ

**แบบตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองประเมินค่ารายปีและแบบตัวอย่างคำสั่ง
แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่**

แบบตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองประเมินค่ารายปีและ
แบบตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่
มีรายละเอียดดังนี้

แบบตัวอย่าง

คำสั่งเทศบาล.....

ที่ /

**เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี
และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่**

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2536 เห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เสนอ โดยให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ (คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์) เพื่อพิจารณาเบื้องต้นให้กับผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และเพื่อให้การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เทศบาล.....จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี ประกอบด้วย

1. ปลัดเทศบาล เป็น ประธานกรรมการ
2. หัวหน้าส่วนราชการของเทศบาล ไม่เกิน 3 คน เป็น กรรมการ
3. หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่หรือผู้แทน ตามจำนวน
ที่เห็นสมควร ทั้งนี้ไม่เกิน 2 คน เป็น กรรมการ
4. ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้ง จำนวน 2 คน เป็น กรรมการ
5. ผู้อำนวยการกองคลังหรือหัวหน้ากองคลัง เป็น กรรมการและเลขานุการ
6. หัวหน้าฝ่ายพัฒนารายได้หรือหัวหน้างานผลประโยชน์

เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

แบบตัวอย่าง

คำสั่งสุขาภิบาล.....

ที่ /

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี
และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2536 เห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามที่คณะกรรมการป.ป.ป. เสนอ โดยให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ (คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์) เพื่อพิจารณาเบื้องต้นให้กับผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และเพื่อให้การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุขาภิบาล.....จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการประเมินค่ารายปี ประกอบด้วย

1. ปลัดสุขาภิบาล เป็น ประธานกรรมการ
2. หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่หรือผู้แทน ตามจำนวน
ที่เห็นสมควร ทั้งนี้ไม่เกิน 2 คน เป็น กรรมการ
3. ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลแต่งตั้ง
จำนวน 2 คน เป็น กรรมการ
4. หัวหน้าส่วนการคลัง เป็น กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณา และกำหนดคราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน
2. พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็น ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินเกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สินเพื่อคำนวณภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3. พิจารณาให้ความเห็นอื่น ๆ ตามที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมอบหมายอันเกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

(2) คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ประกอบด้วย

1. รองประธานกรรมการสุขาภิบาล เป็นประธานกรรมการ
2. ปลัดสุขาภิบาล เป็น กรรมการ
3. หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่หรือผู้แทน จำนวนตาม
ที่เห็นสมควร ทั้งนี้ไม่เกิน 2 คน เป็น กรรมการ
4. ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น เป็น กรรมการ
5. ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้ง จำนวน 2 คน เป็น กรรมการ
6. หัวหน้าส่วนการคลัง เป็น กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการสุขาภิบาล เกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

2. พิจารณาให้ความเห็นอื่น ๆ ตามที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมอบหมายอันเกี่ยวกับการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ พ.ศ.
ประธานกรรมการสุขาภิบาล

แบบตัวอย่าง

คำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด.....

ที่ /

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรอการประเมินค่ารายปี
และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2536 เห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามที่คณะกรรมการป.ป.ป. เสนอ โดยให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรอการประเมินค่ารายปี และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ (คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์) เพื่อพิจารณาเบื้องต้นให้กับผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และเพื่อให้การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย องค์การบริหารส่วนจังหวัด.....จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการพิจารณากลับกรอการประเมินค่ารายปี ส่วนอำเภอ.....
ประกอบด้วย

1. หัวหน้าส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็น ประธานกรรมการ
2. หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่หรือผู้แทน ตามจำนวน
ที่เห็นสมควร ทั้งนี้ไม่เกิน 2 คน เป็น กรรมการ
3. กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในเขตส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง 1 คน เป็น กรรมการ
4. ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง
จำนวน 2 คน เป็น กรรมการ
5. หัวหน้าหมวดพัฒนาและโยธา เป็น กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณา และกำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เป็นแนวทางประกอบการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน
2. พิจารณากลับกรอ ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็น ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินเกี่ยวกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สินเพื่อกำหนดภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3. พิจารณาให้ความเห็นอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอ
มอบหมาย อันเกี่ยวข้องกับการประเมินค่ารายปีของทรัพย์สิน

(2) คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ประกอบด้วย

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็น ประธานกรรมการ
2. หัวหน้าส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็น กรรมการ
3. หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่หรือผู้แทน จำนวนตาม
ที่เห็นสมควร ทั้งนี้ไม่เกิน 2 คน เป็น กรรมการ
4. ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น เป็น กรรมการ
5. สมาชิกสภาจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งไม่เกิน 3 คน เป็น กรรมการ
6. หัวหน้าส่วนโยธา เป็น กรรมการ
7. ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง
จำนวน 2 คน เป็น กรรมการ
8. หัวหน้าส่วนการคลัง เป็น กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณากลับกรอง ตรวจสอบ และเสนอข้อคิดเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เกี่ยวกับการ
พิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

2. พิจารณาให้ความเห็นอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายอันเกี่ยวข้องกับการพิจารณา
คำร้องให้พิจารณาการประเมินใหม่

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ พ.ศ.

ผู้ว่าราชการจังหวัด

คำอธิบายแบบตัวอย่าง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินค่ารายปี
และคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่

-
- 1) ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา
กลั่นกรองการประเมินค่ารายปีและคณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่
ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว (ภายในเดือนพฤศจิกายน 2536) ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการฯ กำหนดราคาค่า
เช่ามาตรฐานกลางเฉลี่ยต่อตารางเมตร (ต่อเดือน) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ประกอบการประเมินค่า
รายปีและกีดคำนวณภาษีโรงเรือนและที่ดิน และพิจารณากลั่นกรองคำร้องขอให้พิจารณาการ
ประเมินใหม่ ตั้งแต่ปีภาษี 2537 เป็นต้นไป
 - 2) คณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการประเมินค่ารายปี
 - หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่ หรือผู้แทน ให้พิจารณาแต่งตั้งจากสรรพากรอำเภอ
เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ ราชพัสดุ และหรือหัวหน้าส่วนราชการอื่นในท้องที่
ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการนี้ได้
 - การพิจารณากำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางฯ ของหน่วยการบริหารราชการส่วน
ท้องถิ่นที่มีเขตพื้นที่ใกล้เคียงกันและมีคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ร่วมกัน ควรประสานงานเพื่อ
ร่วมกันพิจารณากำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลาง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงค่าเช่าของ
หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ
 - 3) คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่
 - หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่ หรือผู้แทน ไม่ควรเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับการ
แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการประเมินค่ารายปีแล้ว
 - ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้ง ไม่ควรเป็นบุคคลเดียวกับที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น
กรรมการพิจารณากลั่นกรองการประเมินค่ารายปีแล้ว
 - 4) ให้มีการปรับปรุงคำสั่งให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
 - 5) เมื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งสองคณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้สำเนาส่ง
กระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 ชุด

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างแผนการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดิน

แผนการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ประจำปี
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

ขั้นเตรียมการ

1. ตรวจสอบและคัดเลือกรายชื่อผู้เข้าข่ายต้องชำระภาษี	กันยายน
2. ดำรงและจัดเตรียมแบบพิมพ์	ตุลาคม
3. ประชาสัมพันธ์	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์
4. ออกหนังสือเวียนแจ้งเตือนให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบ	ธันวาคม

ขั้นดำเนินการจัดเก็บ

1. รับแบบแสดงรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ค.) และตรวจสอบความถูกต้อง	มกราคม- กุมภาพันธ์
2. ประเมินค่ารายปีและกำหนดค่าภาษี/
มีหนังสือแจ้งผลการประเมินภาษี(ภ.ร.ค.8)	มกราคม-เมษายน

กรณีปกติ

- รับชำระภาษี (ชำระภาษีในทันที หรือชำระภายในกำหนดเวลา) มกราคม- พฤษภาคม

กรณีพิเศษ

- (1) ชำระภาษีเกินกำหนดเวลาที่กำหนด (เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมิน)
- รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม	กุมภาพันธ์- กันยายน
- (2) ผู้รับประเมินไม่พอใจในผลการประเมินภาษี
1. รับคำร้องอุทธรณ์ขอให้ประเมินค่าภาษีใหม่	มกราคม-พฤษภาคม
2. ออกหมายเรียกให้มาชี้แจง หรือออกตรวจสอบสถานที่	กุมภาพันธ์-มิถุนายน
3. ชี้ขาดและแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบ	มีนาคม-กรกฎาคม
4. รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม	มีนาคม-กันยายน
5. ปฏิบัติตามคำสั่งศาล (กรณีนำคดีไปสู่ศาล)	

ชั้นการประเมินผลและเร่งรัดการจัดเก็บ

1. ไม่ยื่นแบบแสดงรายการทรัพย์สิน (ภ.ร.ค.2) ภายในกำหนดเวลา
 - เมื่อใกล้จะสิ้นสุดเวลาที่ประกาศกำหนดให้ยื่นแบบ กุมภาพันธ์
 - (ภ.ร.ค.2) ให้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ที่ยังไม่ยื่นแบบ
 - แจ้งความค่อนพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง (อำเภอ) มีนาคม-พฤษภาคม
 - เพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ไม่ยื่นแบบ
 - รับชำระภาษี เมษายน-กันยายน
 - ประสานกับอำเภอขอทราบผลคดีเป็นระยะๆ มีนาคม-กันยายน

หมายเหตุ - ในปีต่อไปหากไม่ยื่นแบบอีก ให้ดำเนินการตาม มาตรา 48(ข)

ยื่นแบบ ภ.ร.ค.2 แล้วแต่ไม่ยอมชำระภาษี

- มีหนังสือแจ้งเตือนผู้ที่ยังไม่ชำระภาษี
 - ครั้งที่ 1 พฤษภาคม
 - ครั้งที่ 2 มิถุนายน
 - ครั้งที่ 3 กรกฎาคม
- รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม พฤษภาคม-กันยายน
- ดำเนินการบังคับจัดเก็บภาษี (กรณีหลีกเลี่ยงไม่ยอมชำระภาษี) ตุลาคมเป็นต้นไป

แผนการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ประจำปี
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....

แยกปฏิบัติตามช่วงเวลา

กันยายน	- คัดลอกบัญชีผู้อยู่ในเกณฑ์เสียภาษีในปีงบประมาณ
จัดเก็บจาก ผ.ท.5
	- ประชาสัมพันธ์เรื่องการเสียภาษี
ตุลาคม	- สำรวจ,เตรียมแบบพิมพ์ต่างๆ
ธันวาคม	- ออกหนังสือเวียนแจ้งผู้เสียภาษีให้ทราบล่วงหน้า
มกราคม-กุมภาพันธ์	- รับแบบ ภ.ร.ค.2 (ลงทะเบียนเลขที่รับ), ตรวจสอบ
ความถูกต้อง
	- ประเมินค่ารายปี และแจ้งผลการประเมิน/รับชำระภาษี
มีนาคม-พฤษภาคม	- ประเมินค่ารายปี และแจ้งผลการประเมินตามแบบ ภ.ร.ค.8
(ลงทะเบียน)
	- รับคำร้องอุทธรณ์ตามแบบ ภ.ร.ค.9 (ลงทะเบียนรับ)/
พิจารณาคำร้อง/แจ้งผลการชี้ขาด
	- รับชำระค่าภาษี (ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล
การประเมิน)
	- ออกหนังสือแจ้งเตือนกรณีผู้ไม่ยื่นแบบ ภ.ร.ค.2 ภายใน
กำหนด (2 ครั้ง)
	- แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้ไม่ยื่นแบบ ภ.ร.ค.2 ภายในกำหนด
(ส่งให้นิติกร) ตาม มาตรา46 หรือ มาตรา48 (ข)
มิถุนายน-สิงหาคม	- สำรวจบัญชีผู้ค้างชำระภาษีปีปัจจุบัน
	- รับชำระภาษี กรณีผู้เสียภาษีชำระเกินกำหนดเวลา (มีเงินเพิ่ม)
	- มีหนังสือแจ้งเตือนกรณีผู้ไม่มาชำระภาษีภายในกำหนด
(3 ครั้ง)
	- ออกตรวจสอบ/ไปพบผู้ค้างชำระภาษี
กันยายน	- มีหนังสือแจ้งเตือนว่าจะดำเนินการยึดอายัดทรัพย์สิน(นิติกร)
ตามมาตรา44
	- รับชำระภาษีและเงินเพิ่ม
ตุลาคม	- มีคำสั่งยึด อายัด เพื่อขายทอดตลาดทรัพย์สิน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศิริกานดา รัตนงาม
วัน เดือน ปีเกิด	6 มีนาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 บธ.บ. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2545 รป.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองคลัง